മഹാഭാരത പ്രഭാഷണങ്ങൾ

ശ്രീ ശ്രീ ആനന്ദമൂർത്തി

വിവർത്തനം:
സേതുമാധവൻ പി.കെ.

പരമ നിർദേശം

“ദിവസേന രണ്ടുനേരവും നിയമാനുസാരം സാധന അനുഷ്ഠിക്കുന്ന ഏതൊരാൾക്കും ദേഹാന്തരവേളയിൽ പരമപുരുഷന്റെ സ്മരണനിശ്ചയമായും മനസ്സിൽ ഉദിക്കും. അയാൾക്ക് തീർച്ചയായും മുക്തിലഭിക്കും. ആകയാൽ ഓരോ ആനന്ദമാർഗിയും ദിവസം പ്രതി രണ്ടുപ്രാവശ്യം സാധന ചെയ്യണം. ഇതാണ് പരമേശ്വരന്റെ പരമനിർദേശം. യമനിയമങ്ങൾ കൂടാതെ സാധന സാധ്യമല്ല. ആകയാൽ യമനിയമങ്ങൾ പാലിക്കണമെന്നു കൂടിയാണ് നാഥന്റെ കൽപ്പന. ഈ ആജ്ഞനിരസിച്ചാൽ അനേകകോടി വർഷങ്ങൾ മൃഗീയജീവിതത്തിന്റെ നരകയാതനകളിൽ സ്വയം വീണുഴലേണ്ടിവരും. ഇത്തരം ദുരിതാനുഭവങ്ങൾ ആരും അനുഭവിക്കാതിരിപ്പാൻ ഏവരും പരമുരുഷന്റെ പ്രേമനിർഭരമായ അഭയ കേന്ദ്രത്തിൽ പരമാനന്ദം ആസ്വദിപ്പാൻ സകലരേയും ഈ ആനന്ദമാർഗത്തിലേക്ക് ആനയിക്കാനുദ്യമിക്കേണ്ടത് ഓരോ സാധകന്റെയും അനിവാര്യമായ കർത്തവ്യമാമ്. ഈ സൽപഥത്തിലൂടെ മറ്റുള്ളവരെ നയിക്കുന്നതും സാധനയുടെ ഒരു ഘടകം തന്നെ.”

ശ്രീ ശ്രീ ആനന്ദമൂർത്തി.

മഹാഭാരത പ്രഭാഷണങ്ങൾ

Discourses On The Mahabharata

Author : Shrii Shrii Anandamurtti
Translation from English to Malayalam:
Sethumadhavan, Puthukode
First Malayalam Edition: 2017
2nd Malayalam Edition (Electronic) 2021
Publishers: Babu Thayyil &
Acarya Satyabodhananda Avadhuta
Published on behalf of :
Ananda Marga Publication Committee, Kerala.
Address: Ananda Marga Ashram
Ananda Marga Pracaraka Samgha
Nedupuzha, Thrissur, Kerala

Email: ampublicationkerala@gmail.com
WhatsApp: 7558028519

ഉള്ളടക്കം

1. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്
മഹാഭാരതത്തിലുള്ള പങ്ക
The Meaning of the Name……………………… 6
2. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്
മഹാഭാരതത്തിലുള്ള പങ്ക The Role of
Lord Krśńa……………………………………. 15
3. മഹാഭാരതകാലത്തെ വിദ്യാഭ്യാസ രീതി
The Education System of the
Mahábhárata Age……………………………. 20
4. അക്കാലത്തെ വൈദ്യ ശാസ്ത്രം The Medical
Science of the Age………………………….. 31
5. സാമൂഹ്യഘടനയും അക്കാലത്തെ
വിശേഷ ലക്ഷണങ്ങളും The Social
Structure and Other Features of the Age……. 39
6. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ അദ്വിതീയ
സാമീപ്യം
Lord Krśńa's Unique Approach……………….. 49
7. മഹാഭാരതകാലഘട്ടത്തിലെ
ധാർമ്മിക നിലവാരം The Moral
Standard of the Age…………………………. 63
8. മഹാവിശ്വത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഒരുക്കം
Planning for the Mahávishva…………………. 74
9. മഹാഭാരതത്തിലെ ചിലകഥാപാത്രങ്ങൾ Some
Characters of the Mahábhárata………………. 76

10. കര്‍നും ദ്രൗപദിയും
Karna and Draopadi………………………… 83
11. ഭഗവാന്‍ കൃഷ്ണന്‍ – മഹാഭാരത
യുദ്ധത്തിന്റെ കാരണക്കാരന്‍ Lord Krśńa,
the Author of the Mahábhárata War……. ... 99
12. ഭഗവാന്‍ കൃഷ്ണന്‍. പ്രബഞ്ചത്തിന്റെ
കേന്ദ്രബിന്ദു. Lord Krśńa, the
Nucleus of the Universe…………………… 103
13. മഹാസംഭൂതി കൃഷ്ണന്‍
Mahásambhúti Krśńa……………………... 107

പ്രഭാഷണം: 1
മഹാഭാരതം എന്ന പേരിന്റെ അർത്ഥം

മഹാഭാരതം എന്ന പേര് എങ്ങനെ വന്നു? അത് വിദ്യാദായകമായ ചരിത്രമാണ്. അതിന്റെ രചയിതാവ് വേദവ്യാസനാണ്.

ആദ്യമായി ഞാൻ ഗ്രന്ഥകർത്താവിനെക്കുറിച്ച് ചിലതു പറയാം. കൃഷ്ണദ്വൈപായന വ്യാസൻ എന്ന പേരിലായിരുന്നു അദ്ദേഹം ആദ്യം അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. ഒരു മുക്കുവ കുടുംബത്തിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനം. ഗംഗയും യമുനയും കൂടിച്ചേരുന്ന പ്രയാഗ എന്ന സ്ഥലത്തായിരുന്നു അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നത്. യമുനാ നദി ഒഴികിയിരുന്ന ഭാഗം മുഴുവനായും കറുപ്പ് നിറമുള്ള മണ്ണായതിനാൽ വെള്ളത്തിനും കറുപ്പു നിറമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഗംഗാ നദി പ്രദേശം മുഴുവൻ മഞ്ഞ നിറത്തിലുള്ള മണ്ണാണ് കാണപ്പെട്ടിരുന്നത്. അതിനാൽ ജലത്തിലും മഞ്ഞ നിറം കലർന്നിരുന്നു. വേദവ്യാസൻ താമസിച്ചിരുന്നസ്ഥലം കറുപ്പ് (കൃഷ്ണ) നിറത്തിലുള്ളതായിരുന്നു. ആയതിനാൽ അതിനെ കൃഷ്ണ ദ്വീപ് എന്നു വിളിച്ചിരുന്നു. അങ്ങനെ ആപ്രദേശത്ത് ജനിച്ചതു കൊ ് വേദവ്യാസനെ കുട്ടിക്കാലത്ത് കൃഷ്ണ ദ്വൈപായനൻ (കൃഷ്ണ ദ്വീപിൽ ജീവിക്കുന്നവൻ) എന്ന പേരുവന്നു. വ്യാസൻ എന്ന കുലപ്പേരുള്ളതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ കൃഷ്ണ ദ്വൈപായന വ്യാസൻ എന്നും വിളിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരു അക്ഷരജ്ഞാനിയായിരുന്നു. നിരവധി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ച ഒരു മഹാനായിരുന്നു അദ്ദേഹം.

ആ കാലം വേദങ്ങൾ ക്ഷയിച്ചുകൊ ിരുന്ന സമയമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലം വരെ അതായത് ഏകദേശം മുവ്വായിരത്തി അഞ്ഞൂറ് വർഷം വരെ വേദങ്ങൾ ഭാരതീയർക്ക് സംഭാഷണ വിഷയമായിരുന്നില്ല. കൃഷ്ണദ്വൈപായന വ്യാസനാണ് ആദ്യമായി വേദങ്ങൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തി ജനങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ വീ ും അവതരിപ്പിച്ചത്. അതിനുശേഷമാണ് അദ്ദേഹം വേദവ്യാസൻ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെട്ടു തുടങ്ങിയത്. അതുകൊ ് മഹാഭാരതത്തിന്റെ രചയിതാവ് കൃഷ്ണദ്വൈപായന വ്യാസൻ എന്ന വേദവ്യാസനാണ്.

മഹാഭാരതം ഒരു ഇതിഹാസമാണ്. (വിജ്ഞാന ചരിത്രം). ആദ്യകാലത്ത് ഭാരതീയ രീതിയനുസരിച്ച് പുസ്തകങ്ങളെ നാലായി തരം തിരിച്ചിരുന്നു. കാവ്യം, പുരാണം, ഇതികഥ, ഇതിഹാസം എന്നിങ്ങനെ. കാവ്യത്തിലെ വിഷയങ്ങൾ ഒന്നും തന്നെ യഥാർത്ഥമാകണമെന്നില്ല. എന്നാൽ അവ പറയുന്ന രീതി വളരെ ലളിതവുംകാവ്യഭംഗിയുള്ളതുമാണ്. "വാക്യം രസാത്മകം കാവ്യം" അനുഗ്രഹീതമായ ഭാഷയിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുള്ള കഥകളെയാണ് കാവ്യം എന്നു പറയുന്നത്. കാളിദാസൻ എഴുതിയത് കാവ്യമാണ്.

അടുത്തത് പുരാണമാണ്. (mythology) ഇതിൽ കഥകൾ പറയുന്നത് യഥാർത്ഥമല്ലെങ്കിലും കഥകൾക്ക് സാന്മാർഗ്ഗിക മൂല്യങ്ങൾ ഉള്ളതാണ്. അതുകൊ ് അതിന് സമൂഹത്തിൽ ഒരു മതിപ്പ് ഉ ായിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി രാമായണം ഒരു പുരാണമാണ്. ജനങ്ങളെ വിദ്യാസമ്പന്നരാക്കാൻ ശ്രീ വേദവ്യാസൻ പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടു ്.

“അഷ്ടദശ പുരാണേഷു വ്യാസസ്യവചനദ്വയ”

അങ്ങനെ പല പുരാണങ്ങളും രചിച്ച് വിവിധ കഥകൾ പറഞ്ഞ് ശ്രീ വ്യാസൻ ജനങ്ങളെ വിദ്യാസമ്പന്നരാക്കി. മറ്റുള്ളവർക്ക് നന്മചെയ്താൽ ഒരുവന് പുണ്യം കിട്ടുമെന്നും ജനങ്ങൾ പുരാണങ്ങളിലൂടെ മനസ്സിലാക്കി. വ്യാസൻ പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങൾ രചിച്ചു.

അടുത്തത് ഇതികഥയാണ്. ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിൽ ഇതിനെ ചരിത്രം എന്നുപറയുന്നു. കുറെ സംഭവങ്ങളുടെ കാലാനുക്രമമായ വിവരണമാണ് ഇതികഥ. ഇതിന്റെ രചയിതാക്കൾക്ക് സംഭവങ്ങളുടെ വിദ്യാഭ്യാസപരമായ മൂല്യങ്ങളൊന്നും പ്രശ്നമല്ലായിരുന്നു. പല രാജാക്കന്മാരുടേയും ജനനവും മരണവുമടങ്ങുന്ന ചരിത്രം വലിയതോതിൽ ജനങ്ങൾക്ക് ഊഹിക്കാൻ സാധിച്ചു. ഒരു ജനസമൂഹം ഏതൊക്കെ കാലഘട്ടങ്ങളിലൂടെയാണ് കടന്നു പോയതെന്നും എന്തെല്ലാമാണ് സംഭവിച്ചതെന്നും ഇതികഥ പറഞ്ഞുതരുന്നു. മറ്റൊരു രീതിയിൽ പറഞ്ഞാൽ പ ത്തെ സമൂഹത്തിന്റെ അവസ്ഥ എന്തായിരുന്നുവെന്നും വർത്തമാന കാലഘട്ടത്തിൽ അതെങ്ങനെയാണെന്നും ഇതികഥ വ്യക്തമാക്കുന്നു. ഇതികഥയെ പുരാകഥ, ഇതിവൃത്ത, പുരാവൃത്ത എന്നിങ്ങനെ സംസ്കൃതത്തിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. ഇംഗ്ലീഷിൽ അത് ചരിത്രമാണ്.

നാലാമത്തേത് ഇതിഹാസമാണ്.

“ഇതിഹസതി ഇത്യർത്ഥേ ഇതിഹാസ.” ഹസതി എന്ന മൂലധാതുവിനർത്ഥം ചിരിക്കുക എന്നാണ്. അതിനർത്ഥം അത് പ്രശോഭിപ്പിക്കുന്നത് (പ്രോജ്ജ്വലം)

എന്നാണ്. ഇതികഥയിലെ വിദ്യാഭ്യാസ മൂല്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊ ഭാഗങ്ങളാണ് ഇതിഹാസം. നമ്മുടെ സ്കൂളുകളിലും കോളേജുകളിലും കുട്ടികൾ പഠിക്കു ന്നത് ഇതികഥയാണ്. ഇതിഹാസമല്ല. എല്ലാ ചരി ത്രവും ഇതിഹാസമല്ല.

"ധർമ്മാർത്ഥ കാമമോക്ഷാർത്ഥം
നീതി വാക്യ സമന്വിതം
പുരാവൃത്തകഥായുക്തം
ഇതിഹാസ പ്രചക്ഷ്യതേ"

ഒരുമനുഷ്യന് ചതുർവർഗ്ഗത്തിന്റെ (ധർമ്മം, അർത്ഥം, കാമം, മോക്ഷം) ഫലങ്ങൾ ലഭിക്കുന്ന ഇതി കഥയുടെ ഭാഗങ്ങളാണ് ഇതിഹാസം. അതുപോലെ ചെയ്യാൻ പാടുള്ളതും പാടില്ലാത്തതുമായ കാര്യങ്ങളട ങ്ങുന്ന നീതി ബോധവും ഇതിൽ നിന്ന് ലഭിക്കുന്നു.

എന്താണ് കാമം? പ്രാപഞ്ചികവസ്തുക്കളോടുള്ള, അതായത് പേര്, പ്രശസ്തി, ധനം തുടങ്ങിയവയോ ടുള്ള അമിതാഗ്രഹമാണ് കാമം. ഭക്ഷണത്തോടും വസ്ത്രങ്ങളോടുമുള്ള അമിതാഗ്രഹത്തേയും കാമം എന്നുപറയുന്നു.

ര ാമത്തേത് അർത്ഥം. വേദനയെ ഇല്ലായ്മ ചെയ്യുന്നതാണ് അർത്ഥം. വിശന്നിരക്കുമ്പോൾ എന്തെ ങ്കിലും വാങ്ങിക്കഴിച്ചാൽ വിശപ്പുമാറുന്നു. വിശപ്പിന്റെ വേദന മാറ്റാൻ കാരണം പണമാണ്. അതുകൊ ധനമാണ് അർത്ഥം എന്നുപറുയന്നത്. മാനസികതല ത്തിലും ഇതുപോലെതന്നെയാണ്. ഒരാൾ ഒരു വാക്കിന്റെ അർത്ഥം അറിയാതെ വിഷമിക്കുന്നുവെന്നു

കരുതുക.അയാൾക്ക് അതിന്റെ അർത്ഥം ലഭിക്കുമ്പോൾ ആശ്വാസം തോന്നുന്നു. ഇവിടെ ആ പദാർത്ഥമാണ് അർത്ഥം എന്നു പറയുന്നത്. അതുകൊ ് മാനസികതലത്തിൽ അർത്ഥമെന്നാൽ വേദനയെ അകറ്റുന്നത് എന്നാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

അടുത്ത വർഗ്ഗം ധർമ്മമാണ്. ധർമ്മം എന്നാൽ മാനസിക ആത്മീയ പുരോഗതി എന്നാണർത്ഥമാക്കുന്നത്.

നാലാമത്തെ വർഗ്ഗമാണ് മോക്ഷം. ഒരാൾ പരമാത്മാവിൽ നിന്നും അകലുമ്പോൾ അയാൾക്ക് മാനസികമായ അസ്വസ്ഥത അനുഭവപ്പെടുന്നു. ചെയ്യുന്നത് ശരിയാണോ തെറ്റാണോ എന്ന് ഉറപ്പിക്കാൻ പറ്റാതാവുന്നു. മോക്ഷം ലഭിക്കുന്നതോടുകൂടിയാണ് ഈ വേദന ഇല്ലാതാവുന്നത്.

വർഗ്ഗം എന്നാൽ വിഭാഗം എന്നാണ് അർത്ഥം. നാലു വർഗ്ഗങ്ങളു ്. ഒന്നാമത്തേത് ഭൗതികവും, ര ാമത്തേത് ഭൗതികവും മാനസികവും, മൂന്നാമത്തേത് മാനസികആത്മീയവും, നാലാമത്തേത് ആത്മീയവുമാണ്. അപ്രകാരം ഇതികഥക്ക് നാലുവർഗ്ഗങ്ങളുടേയും ഫലം ലഭിക്കുന്നു. അതിൽ ജീവിതത്തിൽ ചെയ്യാൻ പാടുള്ളതും അല്ലാത്തതുമായ കാര്യങ്ങളാണ് ഇതിഹാസം. അതിനാൽ മഹാ ഭാരതം ഇതിഹാസമാണ്. അതിന്റെ കർത്താവ് കൃഷ്ണ ദ്വൈപായന വ്യാസനും.

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന് മഹാഭാരതം എന്ന പേരുനൽകിയതെന്തുകൊ ന്നു നോക്കാം. ഏഷ്യൻ വൻകരയുടെ മധ്യഭാഗത്തുനിന്നും ആര്യന്മാർ ഇന്ത്യയിൽ കടന്നു. അവർ ആദ്യം വന്നത് സപ്ത നദീ ദേശത്താണ്.

(ഏഴുനദികളുടെ നാട്) പിന്നീടത് പഞ്ചനദീദേശം (അഞ്ച് നദികളുടെ നാട്) എന്നായി. അതിനു ശേഷം അവർ കാശ്മീർ പ്രദേശത്തേക്കു കടന്നു. അവിടെയവർ നീലനിറത്തിലുള്ള ഉരു ശിലകൾ ക ു. അത് ജാബുവിനെ (ഒലീവ് ചെടികൾ വളരുന്ന നീല നിറമുള്ള പഴങ്ങൾ) പോലെ തോന്നിച്ചിരുന്നു. ഈ ഉരുളൻ കല്ലുകൾക്ക് ജംബുശില എന്നവർ വിളിച്ചു. ജംബു ശിലകൾ ക തിനാൽ ആ പ്രദേശത്തെ അവർ ജംബു ദ്വീപെന്നു വിളിച്ചു (ഇപ്പോൾ ജംബു ജമ്മുവായി) അഫ്ഗാനിസ്ഥാൻ തൊട്ട് ഫിലിപ്പൈൻസ് വരെ അതായത് തെക്കു കിഴക്കനേഷ്യമുഴുവൻ ജംബുദ്വീപെന്ന് അറിയപ്പെട്ടു.

പ ുകാലത്തും ഇന്നും ജംബു ദ്വീപ് ഫലപുഷ്ടിയുള്ള പ്രദേശമായിരുന്നു. വളരെ എളുപ്പത്തിൽ ഇവിടെ ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കൾ ലഭ്യമായിരുന്നു. ജോലിസമയം വളരെ കുറവായതിനാൽ ആളുകൾ മാനസികവും ആത്മീയവുമായ പുരോഗതിക്കുതകുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധ വെച്ചിരുന്നു. മാനസിക പുരോഗതിക്കാവശ്യമുള്ളതൊക്കെ അവർ പരിശീലിച്ചു. ധാന്യങ്ങൾ വളരെ എളുപ്പത്തിൽ കൊയ്തെടുക്കാവുന്ന പ്രദേശത്തെ “ഭാരതവർഷം എന്നു വിളിച്ചു. ഭാരതം എന്ന വാക്ക് സംസ്കൃത ധാതുവായ “ഭര്” എന്നതിനോട് “തൻ” എന്ന ധാതു കൂട്ടിചേർന്ന് “ത” എന്ന് ഒടുവിൽ ആഗമിച്ചപ്പോൾ ഭാരത എന്നായി. വർഷ എന്ന വാക്ക് രാജ്യം ആണ്. (ഇതിന് കൊല്ലം എന്നും മഴക്കാലം എന്നും അർത്ഥമു ്.) ഭര് എന്നതിന് പുഷ്ടിപ്പെടുന്നത് എന്നും തൻ എന്നതിന് വികാസ

ത്തിന് കാരണമായത് എന്നും അർത്ഥമു ്. മധ്യ ഏഷ്യയേക്കാൾ ആര്യന്മാർക്ക് പ്രയാസമില്ലാതെ ഭക്ഷ്യ വസ്തുക്കൾ ലഭിക്കുന്ന പ്രദേശമാണിതെന്ന് അവർ മനസ്സിലാക്കി. ഒഴിവുസമയങ്ങളിൽ അവർ ശാരീരികവും മാനസികവും ആത്മീയവുമായ വികാസത്തിനുപയോഗിച്ചു.

"തൻ" എന്നാൽ വികസിക്കുന്നത് എന്നാണർത്ഥം. ഒരു കുട്ടിയുടെ ശരീരം മുപ്പത്തി ഒമ്പത് വയസ്സുവരെ വികസിക്കുന്നു. അതിനാൽ വികസിക്കുന്നത് എന്ന അർത്ഥത്തിൽ ഈ സമയത്തെ തനു എന്നുപറയുന്നു. മുപ്പത്തി ഒമ്പത് വയസ്സിനു ശേഷം അതിനെ ശരീരം എന്നു പറയുന്നു. ക്ഷയിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു എന്നർത്ഥമാണിതിന്. ഈ സമയത്ത് ബാഹ്യമായും ആന്തരികമായും ക്ഷയം സംഭവിക്കുന്നു. കുട്ടികളുടെ ശരീരത്തെ തനു എന്നും മുതിർന്നവരുടേതിന് ശരീരം എന്നും പറയുന്നു.

അതുകൊ ് ഈ ഭൂപ്രദേശത്ത ഭാരതവർഷം എന്നറിയപ്പെട്ടു. സദാശിവൻ ഏതാ ് ഏഴായിരം വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പാണ് ജനിച്ചത്. ആ കാലത്ത് ജനങ്ങൾ തീരെ പുരോഗതിപ്രാപിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു. അന്നത്തെ ജനങ്ങൾക്ക് വൈദ്യം, കല, കരകൗശലം, വിദ്യാഭ്യാസം എന്നീ രംഗങ്ങളിൽ വളരെ കുറഞ്ഞ അറിവേ ഉ ായിരുന്നുള്ളൂ. ഉള്ളതു തന്നെ ചിട്ടയോടെ പരിപാലിച്ചു പോന്നിരുന്നില്ല. അറിവ് മറ്റുള്ളവരുമായി പങ്കുവെച്ചിരുന്നില്ല. എന്തുകൊ ന്നാൽ അത് തങ്ങളുടെ പ്രശസ്തി കുറക്കുമെന്നവർ ഭയപ്പെട്ടു. അതുകൊ ് നിരവധി വൈദ്യശാസ്ത്ര വിദ്യകളും കലയും

ഉപയോഗിക്കാത്തതിനാൽ ക്രമേണ നമുക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ടു. മറ്റൊരുവിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ മനുഷ്യ പ്രയത്നത്തിന് ഒരു വ്യവസ്ഥയും ഉ ായിരുന്നില്ല. സംഗീതം, നൃത്തം, പാട്ട്, വൈദ്യം എന്നിവയ്ക്കെല്ലാം ശിവൻ ഒരു വ്യവസ്ഥ ഉ ാക്കി. അതായത് പരമ ശിവന്റെ പരിശ്രമത്താൽ ക്രൂരന്മാരായ വ്യക്തികളെയെല്ലാം ചില സമ്പ്രദായങ്ങൾക്ക് കീഴിൽ കൊ ുവരാൻ കഴിഞ്ഞു.

പിന്നീട് മുവ്വായിരത്തി അഞ്ഞൂറ് വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ വരികയും മഹാഭാരത യുദ്ധം നയിക്കുകയും ചെയ്തു. ആകാലത്ത് ജനങ്ങളുടെ തനതായ കഴിവുകൾക്ക് ഒരു കൂട്ടായ്മ ഉ ായിരുന്നില്ല. കൂട്ടമായി ജീവിക്കുന്ന കല അവർക്ക് വശമില്ലായിരുന്നു. കൂട്ടുകുടുംബരീതിയിലുള്ള ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചവർ അജ്ഞരായിരുന്നു. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ അന്നത്തെ ജനങ്ങൾക്ക് ഒത്തൊരുമിച്ച് ജീവിക്കാനും സ്വന്തം കഴിവുകൾ മറ്റുള്ളവർക്കു കൂടി നൽകാനുള്ള രീതി മനസ്സിലാക്കികൊടുത്തു. ഒരു വ്യക്തിക്ക് ഏതെങ്കിലും ഔഷധത്തെക്കുറിച്ച് അറിവു ന്നു കരുതുക. ഈ അറിവ് ഏതെങ്കിലും മെഡിക്കൽ കോളേജിൽ പ്രയോഗിക്കുകയാണെങ്കിൽ ആ വ്യക്തിഗത അറിവ് ഒരു സമൂഹത്തിനാകെ പ്രയോജനകരമാവുന്നു. ഇത് എല്ലാവിധ കഴിവുകൾക്കും ബാധകമാണ്. ഭഗവാൻ ശിവൻ വിതച്ച വിത്തിൽ നിന്നും ഒരു സാമൂഹ്യ ഉദ്ഗ്രഥനം കൊ ുവരാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ആഗ്രഹിച്ചു.

ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ കാലത്ത് അംഗ, ബംഗ, കലിംഗ, മഗധ, സൗരാഷ്ട്ര തുടങ്ങിയ സാമ്രാജ്യങ്ങൾ (അംഗ ബംഗ കലിംഗേഷു സൗരാഷ്ട്ര മഗധേഷു ച) ഭാരത

വർഷത്തിലായിരുന്നു. അവർക്കിടയിൽ ഒരു കൂട്ടായ മനസ്സില്ലാത്തതിനാൽ പരസ്പരം യുദ്ധം ചെയ്യുമായിരുന്നു. ഇവരെ ഒന്നിച്ചു നിർത്തിയാൽ ഒരു കൂട്ടായ ആവേശം ഉ ാക്കിയെടുക്കാൻ സാധിക്കുമെന്ന് ശ്രീകൃഷ്ണൻ മനസ്സിലാക്കി. അപ്പോൾ മാത്രമേ മനുഷ്യന്റെ കഴിവുകൾ വികസിക്കുകയുള്ളൂ. ശ്രീകൃഷ്ണൻ അവരെപറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. പക്ഷെ അവർ യോജിച്ചു നിൽക്കാൻ തയ്യാറായിരുന്നില്ല. പുരാതന ഇംഗ്ല ിൽ നടന്ന പോലെ അവർക്ക് കൂട്ടായ ഒരാവേശം ഉ ായിരുന്നില്ല.

പുരാതന ഇംഗ്ല ിൽ ഒരു പാട് രാജ്യങ്ങൾ ഉ ായിരുന്നു. സസ്സെക്സ്, എസ്സെക്സ്, യോക്ഷെയർ തുടങ്ങിയവ. ഇവയോടൊപ്പം വെയിൽസും സ്കോട്ട്ലന്റും ഉ ായിരുന്നു. അവസാനം എല്ലാം കൂടി ഒരു മിച്ച് ഗ്രേയ്റ്റ് ബ്രിട്ടൻ ആയിമാറി.

ഇതുപോലെ തന്നെയായിരുന്നു ഇന്ത്യയിലെ അംഗ, ബംഗ, കലിംഗ, സൗരാഷ്ട്ര, മഗധ തുടങ്ങിയരാജ്യങ്ങളും. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന് ഈ രാജ്യങ്ങളെല്ലാം യോജിപ്പിച്ച് മഹാ ഭാരതമാക്കി മാറ്റാൻ ആഗ്രഹമു ായിരുന്നു. ഈ ഒരു ദൗത്യവുമായിട്ടാണ് ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ജനിച്ചത്. ഈ ഒരു ദൗത്യത്തിൽ (Great India) പഞ്ചപാണ്ഡവരും, ഭീഷ്മർ, വിദുരർ തുടങ്ങിയവരും അദ്ദേഹത്തെ സഹായിച്ചു. അതുകൊ ് ഈ പുസ്തകം മഹാഭാരതം (Great India) എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെട്ടു.

റാഞ്ചി. 20 ആഗസ്റ്റ് 1967

പ്രഭാഷണം. 2
ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന് മഹാഭാരതത്തിലുള്ള പങ്ക്

മുമ്പ് പറഞ്ഞതുപോലെ ഭാരതവർഷത്തിൽ ഒരുപാട് കൊച്ചു കൊച്ചു രാജ്യങ്ങൾ ഉ ായിരുന്നു. ഈ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ എപ്പോഴും യുദ്ധമു ായിരുന്നു. വെറും സ്വാർത്ഥത മാത്രമാണ് യുദ്ധത്തിനുള്ള കാരണം. തങ്ങളുടെ രാജ്യം വലുതാക്കാനും ജനങ്ങളെകൂട്ടാനുമാണ് ഓരോ രാജ്യവും ശ്രമിച്ചിരുന്നത്. ഉദാഹരണമായി അംഗദേശം (ഇപ്പോഴത്തെ ഭാഗൽപൂർപ്രദേശം) തൊട്ടടുത്തു കിടക്കുന്ന മഗധം, ഗംഗാനദിക്കുകുറുകെയുള്ള വൈശാലി തുടങ്ങിയവ. സോണി നദിയുടെ പടിഞ്ഞാറെ ഭാഗത്തിനു നേരെ കാശി രാജ്യം. ഇവരെല്ലാം പരസ്പരം യുദ്ധം ചെയ്യുകയായിരുന്നു. മഗധക്കും അംഗദേശത്തിനുമിടയിലുള്ള ഭൂവിഭാഗം, ഫലഭൂയിഷ്ടവും ഗോതമ്പ്, പയറുവർഗ്ഗങ്ങൾ, എണ്ണക്കുരുക്കൾ എന്നിവ നന്നായി വിളയുന്നതുമായിരുന്നു. ഈ ഭൂവിഭാഗം മഴക്കാലത്ത് വെള്ളത്തിനടിയിലായതുകൊ ് വളരെ ഫലപുഷ്ടിയുള്ളതായി. ഈ പ്രദേശത്തെ അംബ ഭൂമി (വെള്ളത്തിനടിയിലുള്ള ഭൂമി) എന്നുവിളിച്ചു. ഈ അംബ ഭൂമികാരണം അംഗ, മഗധ, വൈശാലി, വിദേഹ എന്നീ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ തുടർച്ചയായ കലഹവും യുദ്ധവും നടക്കുമായിരുന്നു. സ്വാഭാവികമായി അംബഭൂമി ചിലപ്പോൾ അംഗരാജ്യവും ചിലപ്പോൾ മഗധയും മറ്റുചിലപ്പോൾ വിദേഹവും പിടിച്ചടക്കുമായിരുന്നു. (നിങ്ങൾക്കറിയാമോ

അംബഭൂമിയിലുള്ളവരെ അംബസ്ഥരെന്നാണറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്)

അന്നത്തെ സമൂഹത്തിന് വ്യക്തമായ നിലപാടുകളോ ഒരു സാമൂഹ്യഘടനയോ ഉ ായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ അവർ ഭഗവാൻ ശിവൻ നൽകിയ കല, സാഹിത്യം, സംഗീതം, നൃത്തം, വാസ്തുവിദ്യ എന്നിവ കർശനമായി പിൻതുർന്നിരുന്നു. എല്ലാവരും ശിവൻ നൽകിയ തത്വസംഹിതയെ ബഹുമാനിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ കൂട്ടായ മുന്നേറ്റത്തിന്റെ അഭാവം മൂലം മംഗോളിയരും, ദ്രാവിഡരും, നീഗ്രോയ്ഡുകളും, ഒമസ്ട്രിക്സുകളും വെവ്വേറെ വിഭാഗങ്ങളായി ജീവിച്ചുപോന്നു. സാമൂഹ്യ സാമ്പത്തിക രാഷ്ട്രീയ മേഖലകളിൽ ധാർമ്മികത കടന്നു ചെല്ലാത്തതുകൊ ് ദൃഢവും കൂട്ടായതുമായ ഒരു അടിത്തറ ഉ ാക്കാനായില്ല. മഹാഭാരതത്തിന്റെ സമയത്ത് ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ ഈ വിഘടിച്ചു നിൽക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളെ ഒന്നിച്ചു നിർത്തേ തിന്റെ ആവശ്യകത മനസ്സിലാക്കി. അതിനെ മഹാഭാരതം എന്ന് നാമകരണം ചെയ്തു. മഹാഭാരത കാലഘട്ടത്തിൽ വ്യത്യസ്ഥ രാജ്യങ്ങളെ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് ഒന്നാകേ തിന്റെ ആവശ്യകത ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. ഭാരതം തു ുതു ായി ചിതറിക്കിടക്കുന്നതിനു കാരണം കൂട്ടായ മാനസികഭാവം ഇല്ലാത്തതാണെന്ന് അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി.

പിന്നീട് ഒന്നായിച്ചേരേ തിന്റെ ആവശ്യകത ഇന്ത്യക്കാർ മനസ്സിലാക്കി. പാണ്ഡവന്മാർ ഓസ്ട്രിക്കോ ആര്യന്മാരും ആര്യോ ഓസ്ട്രിക്കുകളുമായിരുന്നു. ഈ

വിഭാഗക്കാർ പടിഞ്ഞാറൻ ഉത്തരപ്രദേശത്തും പഞ്ചാബിന്റെ കിഴക്കു ഭാഗത്ത് ഇന്നത്തെ ഹരിയാണ മീററ്റ് ഭാഗത്തുംപെട്ടവരായിരുന്നു. ഈ ആളുകളായിരുന്നു സ്വന്തം നാട്ടിലു ായ ആദ്യത്തെ ഇന്ത്യൻ ജനത. അതായത് ഇന്നത്തെ ജാട്ടുവിഭാഗം. പാണ്ഡവരും കൗരവരും ജാട്ടുകളായിരുന്നു. നേരത്തെ പറഞ്ഞതു പോലെ നാട്ടുരാജ്യങ്ങളെ കൂട്ടിയിണക്കാനുള്ള പരിശ്രമവും തുടങ്ങിയിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി ഹിഡിംബൻ കിഴക്കേ ഇന്ത്യക്കാരിയായ ഒരു മംഗോളിയൻ യുവതിയെ വിവാഹം കഴിച്ചു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ രുഗ്മിണിയെ വിവാഹം കഴിച്ചു. വടക്കുകിഴക്കൻ അതിർത്തി പ്രദേശത്തുനിന്നാണഅ (ഇപ്പോഴിത് നിരവധി സംസ്ഥാനങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടു) വിവാഹം കഴിച്ചത്. അർജുനന്റെ പത്നിയായ ചിത്രാംഗദ മണിപ്പൂരിൽ നിന്നുള്ള ഒരു മംഗോളിയൻ വനിതായായിരുന്നു. അങ്ങനെ പൊതുവായ ഒരിന്ത്യ എന്ന സങ്കൽപ്പത്തിലേക്കിതെല്ലാം നയിച്ചു. ഈ രിതിയിലാണ് മഹാഭാരത എന്നത് യാഥാർത്ഥ്യമായത്.

ഭഗവാൻ ശിവന്റെ സർവ്വേശ്വരത്വം പരക്കെ സ്വീകരിച്ചിരുന്നെങ്കിലും പഴയ ആചാരങ്ങൾ അവർ തുടർന്നു പോന്നിരുന്നു. ശരിയായ അർത്ഥത്തിലുള്ള ധർമ്മസാധന അന്ന് വളരെകുറവായിരുന്നു. ധർമ്മസാധന തീരെ ഇല്ല എന്ന് ഇതുകൊ ർത്ഥമാകുന്നില്ല. ധാരാളം ഋഷിമാരും മുനിമാരും അന്നു ായിരുന്നു. അന്നത്തെ ഒരു രാജാവായിരുന്ന ജരാസന്ധൻ അനുഷ്ടിച്ചിരുന്നത് അവിദ്യാതന്ത്രസാധനയായിരുന്നു. മഹാഭാരതത്തിലെ ജയദ്രഥൻ എന്ന കഥാപാത്രം

ശൈവതാന്ത്രികനായിരുന്നു. ചിലർ കൗളന്മാരും ചിലർ വൈഷ്ണവന്മാരുമായിരുന്നു. ഇന്നത്തെ പോലലുള്ള വൈഷ്ണവരല്ല. മഹർഷി ഗാർഗനെപ്പോലെ മനസ്സു കൊ ് അവർ വൈഷ്ണവരായിരുന്നു. അന്നത്തെ രാജാക്കന്മാരിൽ പലർക്കും പഴയ ആചാരങ്ങളുടെ സ്വാധീനം ഉ ായിരുന്നു. ജനങ്ങളിൽ ഇത് വളരെ കൂടുതലുമായിരുന്നു. ഷൂരസേന എന്ന രാജ്യത്തെ രാജാവും ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ അമ്മാവനുമായിരുന്ന കംസൻ കഠിനമായ ശിവവിശ്വാസിയും ക്രൂരനായ രാജാവുമായിരുന്നു. അതുകൊ ാണ് കംസനെതിരെ ഗൂഢാലോചന ആസൂത്രണം ചെയ്ത് ശ്രീകൃഷ്ണനെ വിജയത്തിലെത്താനുമായത്. കംസൻ ഗാർഗ്ഗ ഷൂരസേന രാജ്യത്തേക്കുള്ള പ്രവേശനം വിലക്കിയതായിരുന്നു. മഹർഷിക്കും ശിഷ്യൻമാർക്കും രുചികരമായ സദ്യയൊരുക്കി അതിൽ വിഷം ചേർത്ത് വധിക്കാൻ സ്ത്രീപുരുഷ ചാരന്മാരെ (വിഷകന്യയും ഗഹപുരുഷനും) നിയമിക്കാൻ ഉന്നതങ്ങളിൽ നിന്നും ഉത്തരവു ായിരുന്നു. മഹർഷിയെ തടവിലാക്കുന്നതുവഴിയു ായേക്കാവുന്ന ജനരോഷം തടയാനും, വിഭവസമൃദ്ധമായ സദ്യ നൽകി സ്വീകരിക്കുന്നതുവഴി അവരുടെ പ്രീതി സമ്പാദിക്കാനുമായിരുന്നു കംസൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നത്.

ജനസമൂഹത്തിലെ ചാതുർ വർണ്യ സമ്പ്രദായം വൈദിക കാലത്തു ായിരുന്നതുപോലെ മഹാഭാരത കാലത്തു ായിരുന്നില്ല. വർണ്ണ സമ്പ്രദായം വേദകാലത്ത് യുദ്ധരംഗത്തുമാത്രമായിരുന്നു. മഹാഭാരതകാലത്ത് ഈ രീതി ശക്തി പ്രാപിച്ചു. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ

ശരിയായ പിതാവായ വാസുദേവൻ ക്ഷത്രിയ നേതാവും പട്ടാള മേധാവിയുമായിരുന്നു. എന്നാൽ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ രക്ഷിതാക്കളും വാസുദേവന്റെ അമ്മാവന്റെ മക്കളുമായിരുന്ന നന്ദനും ഉപനന്ദനും ഗോപയാദവന്മാരായിരുന്നു (പാൽക്കാർ). വസുദേവൻ തൊഴിലുകൊ ് ക്ഷത്രിയനാണ്. പക്ഷെ രക്ഷിതാവായ നന്ദൻ ഗോപാലകനായിരുന്നു (വൈശ്യൻ). എന്നാൽ അമ്മാവനായ മഹർഷി ഗാർഗ്ഗൻ ഒരു വിപ്രനായിരുന്നു. കാരണം അദ്ദേഹം വേദപഠനവും, ചിന്തകളും ധ്യാനവും ജീവിത ചര്യയാക്കിയിരുന്നു. അന്ന് ജാതി ചിന്ത അത്രമാത്രം കഠിനമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ കുറെ കാലത്തിനുശേഷം അത് കർക്കശമായി നിലവിൽ വന്നു.

മഹാഭാരതത്തിലെ നേതാവ് പാണ്ഡവരോ കൗരവരോ അല്ലായിരുന്നു. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ തന്നെയായിരുന്നു നേരിട്ടും അല്ലാതെയും ഇതെല്ലാം ചെയ്തിരുന്നത്. മഹർഷി ഗാർഗ്ഗന് ഇതെല്ലാം മുൻകൂട്ടി അരിയാമായിരുന്ന. ഗാർഗ്ഗനക്കുറിച്ച് കൂടുതൽ കാര്യങ്ങൾ പിന്നീട് പറയാം. മഹർഷി ഗാർഗനായിരുന്നു കുഞ്ഞിന് കൃഷ്ണൻ എന്ന പേരു നൽകിയത്. “കൃഷ്ണനാമ രാഖേൻ ഗർഗ്ഗ ധ്യാനെതേ ജാനിയാ” ധ്യാനത്തിൽ പുരുഷോത്തമൻ ജന്മമെടുക്കുന്നുവെന്ന് മനസ്സിലാക്കുകയും കൃഷ്ണൻ എന്ന പേരാണ് യോജിച്ചതെന്ന് ചിന്തിക്കുകയും ചേയ്തു.

റാഞ്ചി 3 ആഗസ്റ്റ് 1967

പ്രഭാഷണം. 3

മഹാഭാരതകാലത്തെ വിദ്യാഭ്യാസ രീതി

മഹാഭാരതകാലത്തെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയെ പറ്റി ഞാൻ ചില കാര്യങ്ങൾ പറയാം.

വൈദികയുഗത്തിൽ പൊതുവായ ഒരു വിദ്യാഭ്യാസ രീതി ഉ ായിരുന്നില്ല. അക്കാലത്ത് സാധാരണയായി അഞ്ചു വയസ്സാകുമ്പോൾ ഗുരുവിന്റെ വീട്ടിൽ പോയി വിദ്യ അഭ്യസിച്ച് ഇരുപത്തി നാലു വയസ്സു വരെ താമസിച്ച് പഠിച്ച് തിരികെ വീട്ടിൽ എത്തുകയുമായിരുന്നു പതിവ്. വേദകാലത്ത് ഒരുറച്ച വിദ്യാഭ്യാസരീതി ഇല്ലാത്തതുകൊ ് വിദ്യാഭ്യാസം ഒരു തരം ഏകാധിപത്യ സമ്പ്രദായത്തിലായിരുന്നു. ഗുരുക്കന്മാർ അവരുടെ ചതുഷ്പതികളെ (അധ്യാപകർ) പൊതു ജനങ്ങളിൽ നിന്നും ഭിക്ഷയെടുത്ത് സംരക്ഷിച്ചുപോന്നു. പകരം കുട്ടികളെയെല്ലാം അവരും സംരക്ഷിക്കുമായിരുന്നു.

പഠനത്തിന്റെ ആദ്യഘട്ടമെന്ന നിലയിൽ വ്യാകരണമായിരുന്നു പഠന വിഷയം. എന്നാൽ വൈദിക കാലത്ത് വൈദിക ഭാഷയിൽ വ്യാകരണം ഉ ായിരുന്നില്ല. വൈദിക ഭാഷ സംസാര ഭാഷമാത്രമായിരുന്നു. അതുമാത്രമല്ല അതിന് ലിപികളുമു ായിരുന്നു. അതുകൊ ് ഗുരു ചൊല്ലുന്നതെല്ലാം ശിഷ്യന്മാർ ഉരുവിട്ട് മന:പാഠമാക്കുമായിരുന്നു. അതുകാരണം പഠനത്തിന് ഒരു ശാസ്ത്രീയവ്യവസ്ഥ ഇല്ലാതെപോയി. ഗുരുവിൽ നിന്നും ശ്രദ്ധിച്ചും ഓർമ്മിച്ചും ചൊല്ലുന്നതിനാൽ വേദങ്ങളെ "ശ്രുതി" എന്നുവിളിച്ചു. ശ്രുതി എന്നതിന്

“ചെവി” എന്നും “ശ്രദ്ധിക്കുക” (കേൾക്കുക) എന്നും അർത്ഥ മു ്. വൈദിക യുഗത്തിലെ ജന ങ്ങൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ മൂല്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും അതു മൂലം ഉ ാകുന്ന ബുദ്ധികൂർമ്മതയെക്കുറിച്ചും ബോധ വാന്മാരായിരുന്നില്ല. വേദങ്ങൾ നമ്മൾ വായിച്ചാൽ ചുരുങ്ങിയത് ആയിരത്തൊന്ന് വ്യാകരണത്തെറ്റുകളെ ങ്കിലും കെ ത്താനാവും. അതായത് വ്യാകരണം അന്നു ായിരുന്നില്ല. സംസ്കൃതത്തിൽ വ്യാകരണം കൊ ുവന്നത് പാണിനിയായിരുന്നു. പാണിനി മഹാ പണ്ഡിതനും ആദ്യത്തെ വൈയാകരണനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പെഷവാർഭാഗത്തുള്ള പക്തൂൺകാരനായിരു ന്നു.

മഹാഭാരതത്തിന്റെ കാലത്ത് വിദ്യാഭ്യാസരംഗത്ത് ഒരളവോളം വ്യക്തമായ രീതി ഉ ായിരുന്നു. ചതു ഷ്പതികൾക്ക് രാജാക്കന്മാർ തമ്മിലും ജനങ്ങൾ തമ്മിലും സൗഹൃദവും സാമ്പത്തിക സഹകരണവുമു ായിരുന്നു.

മഹാഭാരതത്തിന്റെ കാലഘട്ടത്തിൽ വൈദികഭാഷ മൃതഭാഷയായി മാറി. ജനങ്ങൾ സംസാരിച്ചിരുന്നത് പ്രാകൃതഭാഷയായിരുന്നു. എഴുതപ്പെട്ട വ്യാകരണ മൊന്നും ഇല്ലായിരുന്നെങ്കിലും ഏതാനും ചിലവ്യാക രണ അടിത്തറ അതിനു ായിരുന്നു.

എല്ലാ കുട്ടികളും ഗുരുവിന്റെ ഗൃഹത്തിലേക്ക് സ്ഥിരമായി താമസിച്ച് പഠിക്കാൻ പോയിരുന്നുവെ ങ്കിലും കുറച്ചുപേർ ദിവസം വന്നുപോകുന്നവരായിരു ന്നു. ദൂരപ്രദേശത്തുള്ളവർ അവിടെതാമസിച്ചു പഠി ക്കും. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ വ്യാകരണമാണ് പഠിക്കുക.

പിന്നീട് വിവിധ വിഷയങ്ങളിലെ പൊതുവിജ്ഞാനം. അതുകഴിഞ്ഞാൽ അവരവരുടെ കഴിവുകൾ അനുസരിച്ച് വിവിധ തരത്തിലുള്ള ആയുധസാമഗ്രികൾ ഉപയോഗിക്കാനുള്ള കല അഭ്യസിപ്പിക്കുന്നു. ശാസ്ത്രത്തിൽ താൽപര്യമുള്ളവർക്ക് ശാസ്ത്രവും പഠിപ്പിക്കുമായിരുന്നു.

വൈദികയുഗത്തിലും ജാതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിഭാഗീയത ഉ ായിരുന്നു. പക്ഷെ ജാതിവ്യവസ്ഥ ഉ ായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ മഹാഭാരതകാലത്ത് ജാതീയമായ വിഭാഗീയതയും ജാതി ചിന്തയും അഥവാ ജാതിവ്യവസ്ഥയും ഉ ായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും വിവിധ ജാതിയിൽപ്പെട്ടവർ പരസ്പരം വിവാഹം കഴിക്കുമായിരുന്നു. നേരത്തെ പറഞ്ഞ പോലെ ഒരു കുടുംബത്തിൽ തന്നെ ചിലർ വിപ്രരും, ചിലർശൂദ്രരും ചിലർ വൈശ്യരുമായിരുന്നു. ജാതിവ്യവസ്ഥ അപ്പോഴുമു ായിരുന്നില്ല. ആയുധ പ്രയോഗത്തിൽ കഴിവുള്ളവർ വേദ ശാസ്ത്രപഠനത്തേക്കാളും ആയോധന കലയിൽ താൽപര്യം കാണിച്ചു. വിപ്രകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചവനാണെങ്കിൽ പോലും താൽപര്യമു ങ്കിൽ അവന് ശാസ്ത്രത്തേക്കാളുപരി ആയുധാഭ്യാസം പരിശീലിക്കാം. ഉദാഹരണത്തിന് ദ്രോണർ വിപ്രകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചവനാണെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന് ആയുധാഭ്യാസത്തിലായിരുന്നു താൽപര്യം. ആയുധ പ്രയോഗത്തിൽ അയാൾ വിദഗ്ധനായിരുന്നു. എന്നാൽ വിപ്രകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച ഒരാൾ ആയുധാഭ്യാസത്തിൽ കൂടുതൽ താൽപര്യം കാണിച്ചാൽ അയാൾക്ക് സമൂഹത്തിൽ ബഹുമാനക്കുറവായിരുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസ സമ്പ്രദായത്തിനും സാമൂഹ്യ രീതികൾക്കും അന്ന് വളരെ അടുത്ത ബന്ധമു ായിരുന്നു. അതായത് ക്ഷത്രിയ കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച ആളുകളെയാണ് സമൂഹം നൈപുണ്യമുള്ള യോദ്ധാക്കളാവാൻ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നത്. തന്നെയുമല്ല രാജ്യ സംരക്ഷണം ക്ഷത്രിയരുടെ മാത്രം ഉത്തരവാദിത്വമാണെന്നും അവർ വിശ്വസിച്ചു. ആരെങ്കിലും രാജ്യത്തെ ആക്രമിച്ചാൽ ക്ഷത്രിയന്മാർ രാജ്യത്തെ കാത്തുകൊള്ളണമെന്നാണ് അന്നത്തെ രാജ്യനീതി. ഈ സമ്പ്രദായം അന്നത്തെ വലിയ ഒരു വീഴ്ചയായിരുന്നു. അത് മഹാഭാരതത്തിന് ര ായിരം വർഷങ്ങൾക്കു ശേഷം രാജ്യത്തെ മറ്റുവിദേശരാജ്യങ്ങൾ തോൽപ്പിച്ചു കീഴടക്കി. അതിന്റെ ഫലമായി ഒട്ടനവധി ക്ഷത്രിയന്മാർ മരിച്ചു വീഴുകയും ക്ഷത്രിയരുടെ എണ്ണം ക്രമാതീതമായി കുറയുകയും ചെയ്തു.

അന്നത്തെ പഠന സമ്പ്രദായത്തിൽ ന്യായവും സ്മൃതിയും സംസ്കൃതവ്യാകരണവും ശാസ്ത്രീയമായ ആത്മീയതയും പാഠ്യപദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. എന്നാൽ നമ്മളിന്ന് പറയുന്ന തത്വശാസ്ത്രം അന്ന് ജന്മമെടുത്തിരുന്നില്ല.

കപില മഹർഷിയുടെ സാംഖ്യതത്വശാസ്ത്രമാണ് ലോകത്തിലെ ആദ്യത്തെ തത്വശാസ്ത്രം. മഹാഭാരതകാലത്തിനു ശേഷമാണ് സാംഖ്യതത്വസംഹിത എഴുതപ്പെട്ടതെങ്കിലും അക്കാലത്തുള്ള ജനങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ തത്വചിന്താപരമായ പ്രവണതകൾ നുഴഞ്ഞുകയറിയിരുന്നു. ലോകത്തിലെ ആദ്യത്തെ തത്വസംഹിത രൂപം കൊ ത് ഭാരതത്തിലാണ്. മഹാഭാരതയുദ്ധത്തിന്റെ

പോർക്കളത്തിലാണ് അതിന്റെ തയ്യാറെടുപ്പുകൾനട ന്നത്. നേരത്തെ പറഞ്ഞതുപോലെ വൈദികകാലഘട്ട ത്തിൽ തത്വസംഹിതകളോ പുസ്തങ്ങളോ ഉ ായിരു ന്നില്ല. എന്നാൽ ആത്മീയ പഠനക്ലാസ്സുകൾ ഉ ായിരു ന്നു. മഹാഭാരതകാലത്ത് ആത്മീയ പഠനങ്ങൾ ഉ ാ യിരുന്നു. അതുപോലെ പുസ്തകങ്ങളും ഉ ായിരു ന്നു. എന്നാൽ തത്വശാസ്ത്രങ്ങൾ ഉ ായിരുന്നില്ല. മഹാഭാരതകാലത്തിനുശേഷം ഭഗവാൻ കൃഷ്ണന്റെ ഗീതയിലെ പഠനത്തിനനുസരിച്ച് ലോകത്തിന്റെ ഉത്ഭ വത്തെക്കുറിച്ചും മനുഷ്യരുടെ കടമകളെക്കുറിച്ചും ജന ങ്ങൾ ചിന്തിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഈ ചോദ്യങ്ങൾക്കൊപ്പം ഉത്തരങ്ങൾ കൂടി ലഭിച്ചതിനാൽ ജനങ്ങൾ ആദ്യത്തെ തത്വശാസ്ത്രത്തിന് രൂപം നൽകി. അതിനാൽ കപില മഹർഷി മഹാഭാരതത്തിനുശേഷമാണ്, മുമ്പല്ല ജനിച്ച ത്.

മഹാഭാരത കാലഘട്ടത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുള്ള മാധ്യമം സംസ്കൃതമായിരുന്നു. അന്ന് വൈദികഭാഷ നിർജ്ജീവമായിരുന്നു. ജനങ്ങളുടെ ഭാഷ പ്രാകൃതഭാ ഷയായിരുന്നെങ്കിലും പഠനം പ്രാകൃത ഭാഷയിലായിരു ന്നില്ല. പ്രാകൃതഭാഷയിൽ പുസ്തകങ്ങൾ കുറവായിരു ന്നു. പൊതുവായി ജനങ്ങൾ ആ ഭാഷയിൽ എഴുതിയി രുന്നില്ല. ആ പ്രാകൃതഭാഷയെ ശുദ്ധീകരിച്ചെടുക്കു കയും സംസ്കൃതം എന്നറിയപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

സംസ്കൃതം വൈദിക ഭാഷയായിരുന്നില്ല. വൈദി കഭാഷയുടെ മരണത്തിനുശേഷം പ്രാകൃതഭാഷജനി ച്ചു. പ്രാകൃതഭാഷയെ തെറ്റുതിരുത്തിച്ചേർത്തു ാക്കി യതാണ് സംസ്കൃതഭാഷ. സംസ്കൃതം എന്നാലർത്ഥം

ശുദ്ധീകരിച്ചത് എന്നാണ്. അതായത് പ്രാകൃതഭാഷ യുടെ സംസ്ക്കരിച്ചരൂപമാണ് സംസ്കൃതം.

വൈദികയുഗത്തിൽ ജനങ്ങളെ സംബോധന ചെയ്തിരുന്നത് "ഭോ ആര്യ" എന്നായിരുന്നു. ആര്യ എന്നാൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട എന്നർത്ഥം. മഹാഭാരതകാ ലത്ത് അതായത് പ്രാകൃത ഭാഷയിൽ ആര്യഎന്നത് "അജ്ജ" എന്നായി.

അക്കാലത്ത് സംസ്കൃത ഭാഷയുടെ അന്ത്യത്തിന് ശേഷം (ഇവിടെ വൈദിക ഭാഷ എന്നർത്ഥം) ഏഴ് പ്രാകൃതഭാഷകൾ കൂടിച്ചേരുകയു ായി. കിഴക്കെ ഇന്ത്യയുടെ അലഹബാദിനു കിഴക്കുവശം മഗധീപ്രകൃ ത. അലഹബാദിനു പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്തും ഡൽഹി യുടെ കിഴക്കുഭാഗത്തും അതായത് മധ്യേന്ത്യയുടെ വടക്കു ഭാഗം ഷൗരസേനി പ്രാകൃത. പഞ്ചാബിലും കാശ്മീരിലും ഹിമാചലിലും അതായത് ഡൽഹിയുടെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറുഭാഗത്തും പൈശാചി പ്രാകൃതമാ യിരുന്നു. പൈശാചിഭൂമിയുടെ പടിഞ്ഞാറും വടക്കു മുള്ള ഭാഗത്ത് (അഫ്ഗാനിസ്ഥാനിലും തെക്കൻ റഷ്യ യിലും) പാശ്ചാത്യ പ്രാകൃതമായിരുന്നു. മുൾട്ടാന്റെ തെക്കു ഭാഗത്ത് അതായത് സിന്ധിലും തെക്കൻ ബലൂ ചിസ്ഥാനിലും പല്ലവി പ്രാകൃത. മധ്യേന്ത്യയിൽ മാളവീ പ്രാകൃത. ദക്ഷിണേന്ത്യയിൽ മഹാരാഷ്ട്ര, ഗോവ ഭാഗത്ത് മഹാരാഷ്ട്രീ പ്രാകൃത. അങ്ങനെ ഏഴു പ്രാകൃത ഭാഷകൾ ഉ ായിരുന്നു.

എന്നാൽ അന്നത്തെ വിദ്യാസമ്പന്നരായ ആളുകൾ പ്രാകൃത ഭാഷ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല. അവർ ഏതാനും പ്രാകൃതഭാഷാ പുസ്തകങ്ങൾ എഴുതിയിരുന്നു. മഹാ

ഭാരതത്തിലെ നേതൃസ്ഥാനത്തു ായിരുന്ന കൗരവരും പാണ്ഡവരും ഷൗരസേനീ പ്രാകൃതമായിരുന്നു സംസാരിച്ചിരുന്നത്. എന്നാലവർ ഭാഷ എഴുതിയിരുന്നില്ല. പാണ്ഡവർ കുന്തീ ദേവിയുമായി സംസാരിക്കുമ്പോൾ പൈശാചി, ഷൗരസേനീ എന്നീ ഭാഷകൾ കൂട്ടിക്കലർത്തിയാണ് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. അതായത് സംസ്കൃതഭാഷ. സംസ്കൃതഭാഷ പ്രകൃതിദത്ത ഭാഷ (മാതൃഭാഷ) ആരുടേയുമായിരുന്നില്ല. വസുദേവനോടും, നന്ദനോടും, യശോദയോടും അദ്ദേഹം ഈ ഭാഷയായിരുന്നു ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ പാണ്ഡവരോടും കൗരവരോടും സംസ്കൃതഭാഷയാണ് സംസാരിച്ചിരുന്നത്.

നേരത്തെ പറഞ്ഞതുപോലെ വൈദികകാലഘട്ടത്തിൽ ഒരു മാന്യനെ "ആര്യ" എന്നായിരുന്നു സംബോധന ചെയ്തിരുന്നത്. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ മാതൃഭാഷയും ഹിന്ദി ഭാഷയുടെ മുത്തശ്ശിയുമായ (ഹിന്ദി ഭാഷക്കിത് ഒരു കീർത്തി മുദ്രയാണ്) ഷൗരസേനി ഭാഷയിൽ ആര്യാ എന്നത് അജ്ജാ എന്നായി. അതിനു ശേഷം ഷൗര സേനി ഭാഷ മൃതിയടഞ്ഞപ്പോൾ അജ്ജ അർദ്ധഷൗര സേനി ഭാഷയിൽ അതായത് ഹിന്ദിയുടെ മാതാവ് എന്നത് "അജ്ജീ" എന്നായി മാറി. ഇന്നത്തെ ഹിന്ദി ഭാഷയിൽ അജ്ജീ എന്നത് വെറും "ജീ" ആയി മാറ്റി.

അക്കാലത്തെ വിദ്യാഭ്യാസം സംസ്കൃതത്തിലായിരുന്നു. ജനങ്ങൾ എഴുതിയിരുന്നത് പനയോലകളിലല്ല ഭൂർജ്ജപത്രത്തിലായിരുന്നു. അന്നത്തെ പേരുകേട്ട പുസ്തകം മഹാഭാരതമായിരുന്നു. അതിന്റെ ഒരു ഭാഗ

മായിരുന്നു ഗീത. മഹാഭാരതകാലത്ത് ആളുകൾ വേദങ്ങൾ എഴുതാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു. കുറെകാലത്തിനു ശേഷമാണത് പൂർത്തീകരിച്ചത്. ഗീതയിൽ മാത്രമാണ് ഒന്നോ അതിലധികമോ പുസ്തകങ്ങളുടെ സ്വാധീനം - വൈദിക ഉപനിഷത് - ഉ ായിരുന്നത്. അതായത് ഗീതക്കു മുമ്പ് ഉ ായിരുന്നതായി പറയുന്ന ഒരേയൊരുപുസ്തകം വേദമാണ്. അതു തന്നെ പൂർണ്ണമായി എഴുതിയിരുന്നില്ല. അറിവിന്റെ ഭാഗം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന വേദങ്ങളുടെ ഭാഗമാണ് ഉപനിഷത്തുക്കൾ.

വേദത്തിന് ര ു ഭാഗങ്ങളു ന്ന് നിങ്ങൾക്കറിയാമോ? ഒന്ന് കർമ്മകാണ്ഡവും മറ്റേത് ജ്ഞാനകാണ്ഡവും. ജ്ഞാനകാണ്ഡത്തിന് ര ു ഭാഗങ്ങളു ്. ആരണ്യകങ്ങളും ഉപനിഷത്തുകളും. അതിനാൽ ഉപനിഷത്തിന്റെ സ്വാധീനം ഗീതയിലും ശ്രീകൃഷ്ണനിലും വ്യക്തമായി കാണാം. വളരെ പ്രയാസമുള്ള അർജ്ജുനന്റെ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് തത്വശാസ്ത്രപരമായി ശ്രീകൃഷ്ണൻ നൽകിയ ഉത്തരങ്ങൾ തന്നെ ഈ സ്വാധീനത്തിന് തെളിവാണ്. കപില മഹർഷിയുടെ സാംഖ്യതത്വസംഹിതകൾ ഉപനിഷത്തിലെ ജ്ഞാനകാണ്ഡത്തിന്റെ വിപുലീകരണമാണ്.

മഹാഭാരതത്തിന് ഇരുന്നൂറുവർഷങ്ങൾക്കുശേഷം ശ്ലോകങ്ങളിലും ഭാരതത്തിലെ സങ്കീർണ്ണമായ വിദ്യാഭ്യാസ സമ്പ്രദായങ്ങളിലും പഠനങ്ങളിലും തത്വശാസ്ത്രപരമായ പാണ്ഡിത്യവും ദർശിക്കാവുന്നതാണ്. അന്ന് തത്വശാസ്ത്രം എന്നത് കപിലന്റെ സാംഖ്യസംഹിതമാത്രമായിരുന്നു. മഹാഭാരതത്തിന് ഇരുന്നൂറു വർഷങ്ങൾക്കു ശേഷം തത്വസംഹിതകൾ പഠിപ്പിക്കാൻ

തുടങ്ങിയെങ്കിലും കപിലനെ മഹാഭാരതത്തിന്റെ സമകാലീനനാണെന്ന് നമുക്കുപറയാം. കാരണം ഇരുന്നൂറുവർഷം അത്ര ദീർഘമായ കാലയളവൊന്നുമല്ല. ആകാലത്ത് ജനങ്ങൾ അക്ഷരങ്ങളുടെ കർത്താവിനെ പറ്റി സംസാരിച്ചിട്ടു ണ്ടെങ്കിൽ അത് യാതൊരു മാറ്റവുമില്ലാതെ കപിലനെതന്നെ യാണുദ്ദേശിച്ചത്. സംസ്കൃതത്തിൽ കപില എന്ന വാക്കിന് അർത്ഥം ആദ്യത്തെ പണ്ഡിതൻ എന്നാണ്. (ആദിവിദ്വാൻ). അതായത് കപിലനാണ് ആദ്യമായി പണ്ഡിതൻ എന്ന ബഹുമതിക്ക് അർഹനായത്.

മഹാഭാരതകാലത്ത് ശ്ലോകങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുന്ന പണ്ഡിതന്മാരെ ജനങ്ങളും ഭരണാധിപന്മാരും സഹായിച്ചിരുന്നു. ജനങ്ങൾ ചതുഷ്പതികളെ (അധ്യാപകർ) സഹായിക്കുന്നത് ഒരു സ്വകാര്യ കൃത്യമായി പരിഗണിച്ചിരുന്നു. ഭക്ഷണമായും വസ്ത്രമായും ഈ സഹായം തുടർന്നിരുന്നു. ഇത് സ്വമേധയാ ചെയ്യുന്നതായിരുന്നു. ഓരോ പണ്ഡിതനും ഒരു അധ്യാപകന്റെ മേൽ നോട്ടക്കാരനായിരുന്നു. സർവ്വകലാശാലപോലുള്ള കാര്യങ്ങളൊന്നും ഉ ണ്ടായിരുന്നില്ല. ഓരോ പണ്ഡിതനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ താൽപര്യമനുസരിച്ച് പഠനരീതികളും പാഠ്യപദ്ധതിയും രൂപപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഒരധ്യാപകന് തന്റെ കുട്ടി ദത്തുപുത്രനും (ധാരക) പിന്തുണക്കുന്നവനും (വാഹക) രക്ഷാധികാരിയും (പരിപോഷക) ആയിരുന്നു. ഒരു പ്രത്യേചിന്ത അങ്ങനെ വ്യാപിച്ചു. പാണ്ഡിത്യത്തിൽ പരിഗണിക്കത്തക്ക മാറ്റങ്ങളു ണ്ടായിരുന്ന പണ്ഡിതന്മാരുമായി വിദ്യാർത്ഥികളെ ബന്ധപ്പെടുത്തുമായിരുന്നു. എല്ലാ ചതുഷ്പതിമാരുടേയും

ചിന്താമണ്ഡലത്തിൽ ആന്തരികമായ സംഘർഷങ്ങളും വ്യാഖ്യാനങ്ങളും ഉ ാവുമായിരുന്നു. അതായത് ഓരോ ചതുഷ്പതിമാരും സ്വയം ഒരു സർവ്വകലാശാല തന്നെയായിരുന്നു.

എന്നാൽ ബുദ്ധന്റെ കാലഘട്ടത്തിൽ കാര്യങ്ങൾ ഇങ്ങനെയായിരുന്നില്ല. പകരം നിയന്ത്രിത സർവ്വകലാശാലകൾ തന്നെയായിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി കിഴക്കേ ഇന്ത്യയിൽ വനേശ്വർപൂർ വിഹാര സർവ്വകലാശാല ഉ ായിരുന്നു. അത് ഇന്നത്തെ ബംഗ്ലാദേശിലെ രാജസാഹിജില്ലയിലായിരുന്നു. കിഴക്കേ ഇന്ത്യയിൽ തന്നെ കാഹൽ ഗൗണിലെ ഭാഗൽപൂർജില്ലയിലെ അംഗദേശത്ത് വിക്രമശില വിഹാര സർവ്വകലാശാലയും ഉ ായിരുന്നു. കിഴക്കേ ഇന്ത്യയിലെ പാറ്റ്ന ജില്ലയിൽ നളന്ദ സർവ്വകലാശാലയും ഉ ായിരുന്നു. നളന്ദ എല്ലാറ്റിനേയും നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഏറ്റവും വലിയ സർവ്വകലാശാലയായിരുന്നു. പെഷവാറിനു നേരെയുള്ള അതിർത്തി പ്രദേശത്ത് തക്ഷശില സർവ്വകലാശാലയു ായിരുന്നു. ഇതും ഒരു നിയന്ത്രിത സർവ്വകലാശാലയാണ്.

മഹാഭാരത കാലഘട്ടത്തിൽ ജനങ്ങളിൽ സർവ്വകലാശാല എന്ന സമ്പ്രദായം രൂപപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. മഹാഭാരതകാലത്തെ ചതുഷ്പതികളും ബുദ്ധന്റെ കാലത്തെ വിഹാരങ്ങളും തമ്മിലുള്ള പ്രധാന വ്യത്യാസം വിഹാരങ്ങൾ ജനങ്ങളല്ല. രാജാക്കന്മാരാണ് നടത്തിയിരുന്നത് എന്നതാണ്. ഇതിന് വിനാശകരമായ ഒരു സ്ഥിതി വിശേഷം ഉ ായി. ബുദ്ധമതത്തിന്റെ പരമാധികാരം നശിക്കുകയും നവ്യമാനവികത പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ

പ്രാവർത്തികമാവുകയും ചെയ്തതോടെ എല്ലാവിഹാരങ്ങളും നശിച്ചു. കാരണം രാജാക്കന്മാർ അതിനെ സാമ്പത്തികമായി സഹായിച്ചില്ല. ബുദ്ധന്റെ സാമ്രാജ്യം നശിച്ചതിനുശേഷമുള്ള നൂറു വർഷങ്ങളിൽ എല്ലാ ബുദ്ധവിഹാരങ്ങളും അവസാനിച്ചു. ഗവൺമെന്റിന്റെ സഹായംകൊ ു മാത്രം നടത്തുന്ന വിദ്യാലയങ്ങൾ അപകടകരമാണെന്ന് നാം മനസ്സിലാക്കി. വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ സർക്കാർ സഹായം കൊ ല്ലപൊതുജനങ്ങളുടെ സഹായത്തെ ആശ്രയിച്ചാണ് നടക്കേ ത്.

"ഛത്ര" എന്നത് വളരെ അറിയപ്പെടുന്ന വാക്കാണ്. ഈ പദം ആദ്യം പ്രയോഗിച്ചത് മഹാഭാരതകാലത്താണ്. വിദ്യാർത്ഥികൾ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഗുരുവിന്റെ മേൽത്തട്ടിനു താഴെ (ഛത്ര) താമസിച്ചിരുന്നു. ഒരു പണ്ഡിതന്റെ നിയന്ത്രണത്തിലും അധികാരപരിധിയിലും ഒരേ ചിന്തകൾ പഠിപ്പിക്കുന്ന വിദ്യാലയത്തിലും ഉള്ള കുട്ടികളെ ഛത്ര എന്നറിയപ്പെട്ടു. ഏതെങ്കിലും ഒരു വിദ്യാർത്ഥി എന്ന അർത്ഥത്തിൽ ഛത്ര എന്ന പദം തെറ്റായി ഉപയോഗിച്ചു. ഇന്നത്തെ കുട്ടികളൊന്നും ഛത്ര എന്ന പേരിൽ വരുന്നില്ല. ഒരു ഗുരുവിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിലും അധികാര പരിധിയിലു(ഛത്ര)മുള്ള അറിവിന്റെ വിദ്യാലയത്തിലുള്ളവർ എന്നാണ് ഛത്ര എന്ന പദത്തിനർത്ഥം.

റാഞ്ചി 10 സപ്റ്റംബർ 1967

പ്രഭാഷണം. 4
അക്കാലത്തെ വൈദ്യ ശാസ്ത്രം

മഹാഭാരത കാലഘട്ടത്തിലെ വൈദ്യശാസ്ത്രത്തെ കുറിച്ചാണ് ഇനി ഞാൻ ചിലത് പറയുന്നത്. ആയുർവേദ വിധി പ്രകാരം എപ്പോഴാണോ വായു പിത്ത കഫങ്ങളുടെ സന്തുലനം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് അപ്പോൾ രോഗങ്ങൾ ഉ ാവുന്നു. ഈ തുലനം നില നിർത്താനാണ് ഔഷധങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്നത്. എപ്പോഴാണോ വായുപിത്തങ്ങളുടെ അളവ് കുറയു ന്നത് അപ്പോഴത് വർദ്ധിപ്പിക്കാനും എപ്പോഴാണോ അളവ് കൂടുന്നത് അപ്പോഴത് കുറയ്ക്കാനും ഔഷധ പ്രയോഗം നടത്തുന്നു. ഇതാണ് ആയുർവ്വേദ സമ്പ്രദാ യത്തിലുള്ള മരുന്നുകൾ. ഏതാ ിതുമായി സാമ്യ മുള്ള യുനാനി സമ്പ്രദായത്തിൽ നാല് ഘടകങ്ങൾ (ധാതുക്കൾ) ഉ ്. വായു, പിത്തം, കഫം, രക്തം എന്നിവ. ഈ ര ു സമ്പ്രദായങ്ങളിലുമുള്ള വ്യത്യാസം ഒന്നുമാത്രമാണ്. യൂനാനി സമ്പ്രദായ ത്തിൽ രക്തം എന്ന നാലാമതൊരു ഘടകം കൂടിയു ്. മറ്റു മൂന്നു ഘടകങ്ങൾ ഒരു പോലെയാണ്. ഈ ര ു സമ്പ്രദായങ്ങളിലും അസംസ്കൃതമായ മരു ന്നുകളാണ് നൽകിയിരുന്നത്. ശസ്ത്രക്രിയകൾ (ശല്യ ചികിത്സ) നാമ മാത്രമായിരുന്നു. ശുദ്ധമായ ആയുർവേദ ചികിത്സാരീതിയിൽ ശസ്ത്രക്രിയ ഉ ാ യിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഭാരതത്തിലെ വൈദ്യക ശാസ്ത്ര വുമായി സംയോജിപ്പിച്ച ആയുർവ്വേദ സമ്പ്രദായത്തിൽ ശസ്ത്രക്രിയയും ചേർത്തിയിരുന്നു.

ഹോമിയോപ്പതി എന്ന മറ്റൊരു ചികിത്സാ രീതിയും അന്നു ായിരുന്നു. ഇത് പ്രചരിപ്പിച്ചത് മഹാനായ ഹാനിമാൻ ആയിരുന്നു. ആയുർവ്വേദ സമ്പ്രദായ ത്തിലും യുനാനി സമ്പ്രദായത്തിലും രോഗത്തിനായി രുന്നില്ല ചികിത്സ നടത്തിയിരുന്നത്. എന്നാൽ മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ച ഘടകങ്ങളുടെ തുലനാവസ്ഥ നിലനിർത്താ നാണ് ഔഷധങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചിരുന്നത്. ഹോമിയോ പ്പതിയിലും ഇതേ രീതി തന്നെയായിരുന്നു. സമാസമം ശമയതി (Like cures like). രോഗങ്ങളെയല്ല ചികിത്സി ക്കുന്നത്, രോഗലക്ഷണങ്ങളെയാണ്. രോഗം ഡയേറി യയോ മലേറിയയോ ആകട്ടെ. അതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങ ളെയാണ് ചികിത്സിച്ചിരുന്നത് അല്ലാതെ രോഗത്തെയ ല്ല. അതുമാത്രമല്ല ഔഷധം അതി സൂക്ഷ്മമായ തോതിലായിരുന്നു നൽകിയിരുന്നത്. സ്ഥൂലമായ തിനെ സൂക്ഷ്മമായതുകൊ ് ചികിത്സിക്കാമെന്ന് സിദ്ധാന്തവത്കരിച്ചു. സൂക്ഷ്മമായ ഔഷധം കൊ ് കഠിനമായ രോഗങ്ങൾ മാറുമെന്ന് തെളിയിച്ചു. മരുന്ന് എത്രക ് സൂക്ഷ്മമാകുന്നുവോ അത്രക ് കഠിന രോഗങ്ങൾ സുഖപ്പെടുമെന്നും ക ത്തി.

അലോപ്പതി ചികിത്സാ രീതിയിൽ രോഗങ്ങളെ നേരിട്ടു ചികിത്സിക്കുകയാണ്. ഒരു പ്രത്യേക രോഗ ത്തിന് അനുഗുണമായ തരത്തിലുള്ള മരുന്നുകൾ നൽകി ചികിത്സിക്കുന്നതാണ് ഈ രീതി.

ആയുർവ്വേദത്തിന്റേയും വൈദ്യക ശാസ്ത്രത്തി ന്റെയും ഒരു മിശ്രിതരൂപമായിരുന്നു അന്ന് ഭാരത ത്തിൽ നിലനിന്നിരുന്നത്. അത്ഭുതകരമായ ഒരു കാര്യം ഹോമിയോപ്പതി ആകാലത്ത് വിഷചികിത്സ

യും സംയോജിപ്പിച്ചു എന്നതാണ്. ഈ വിഷ ചികിത്സയിലൂടെ സമാസമം ശമയതി എന്ന തത്വം ജനങ്ങൾക്ക് സുപരിചിതമായിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി കൗരവർ ഭീമന് വിഷം നൽകി. അദ്ദേഹം മരിച്ചു എന്ന് എല്ലാവരും പ്രഖ്യാപിച്ചു. എന്നാൽ ആയുർവേദ വിദഗ്ധർ വിഷം തന്നെ അദ്ദേഹത്തിൽ കുത്തിവെച്ചു. അങ്ങനെ അയാൾ രക്ഷപ്പെട്ടു. ഇത് തെളിയിക്കുന്നത് അന്നത്തെ ജനങ്ങൾക്ക് വിഷചികിത്സയും സമാസമം ശമയന്തി എന്നതത്വവും അറിയാമായിരുന്നു എന്നതാണ്. അതായത് ഹോമിയോപ്പതി മൂലതത്വരൂപത്തിൽ അന്നു ായിരുന്നു. മഹാനായ ഹാനിമാൻ അല്ല ഈ ചികിത്സാരീതി ആരംഭിച്ചത്. അദ്ദേഹം അതിനെ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുക മാത്രമാണ് ചെയ്തത്.

വിഷ ചികിത്സയുടെ ജന്മനാട് ഭാരതമാണ്. അതിന്റെ ആദ്യത്തെ പ്രയോഗം കെ ത്തിയത് മഹാഭാരതകാലത്താണ്. പിന്നീട് ഈ ചികിത്സ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചത് ആര്യന്മാരല്ല. ആര്യന്മാരല്ലാത്ത ദക്ഷിണേന്ത്യക്കാരായിരുന്നു. ഇത് കൂടുതൽ വികസിച്ചത് മലബാർ ഭാഗത്തായിരുന്നു. അതായത് വിഷ ചികിത്സ കൊ ുവന്നത് ശ്രീകൃഷ്ണനാണ്. എന്നാൽ വൈദിക ശാസ്ത്രം ഭഗവാൻ ശിവനായിരുന്നു ആരംഭിച്ചത്. സത്യത്തിൽ ഭഗവാൻ ശിവനു മുമ്പുതന്നെ ആര്യന്മാർക്ക് ആയുർവേദം അറിയാമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഭഗവാൻ ശിവൻ വൈദ്യക ശാസ്ത്രവും ആയുർവേദവും മിശ്രിത രൂപത്തിലാക്കി.

എന്നാൽ വിഷ ചികിത്സയുടെ തുടക്കം കുറിച്ചത് ശ്രീകൃഷ്ണനായിരുന്നു. മഹാഭാരതകാലത്ത് അത്

വളരെ പ്രായോഗിക തലത്തിലെത്തി. ജനങ്ങൾ അത് ചർച്ച ചെയ്യുകയും പലതരം വിഷ പ്രയോഗങ്ങളിലൂടെ പരിശീലിക്കുകയും ചെയ്തു. പാമ്പിൻ വിഷം, എട്ടുകാലി വിഷം, തേളിന്റെ വിഷം എന്നിവ യഥാക്രമം പാമ്പുകടിയേൽക്കുമ്പോഴും, എട്ടുകാലികടിക്കുമ്പോഴും, തേൾ കടിക്കുമ്പോഴും ഉപയോഗിച്ചുവന്നു. ഓരോന്നിന്റെയും വിഷം തന്നെയാണ് ഔഷധമായി പ്രയോഗിക്കുന്നത്. കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഈ രീതി അവഗണിക്കപ്പെട്ടു. അവസാനം കൊച്ചിയിലെ ചില പ്രഭുകുടുംബങ്ങളിൽ മാത്രം ഈ ചികിത്സ അവശേഷിച്ചു. ഇപ്പോഴിത് പൂർണ്ണമായും അവഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്. എന്നാലിത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയാണെങ്കിൽ വൈദ്യ ശാസ്ത്രത്തിൽ ഒരു പുതിയ സമ്പ്രദായം കൂടി ഉ ാവുന്നതാണ്.

നിങ്ങൾക്കറിയാമോ? അർക്കവനം (അർക്കപത്രം –എരിക്കിന്റെ ഇല) സാധാരണയായി ക ുവരുന്നത് ശ്മശാന ഭൂമിയിലാണ്. ഇത് ഉള്ളിലേക്കോ പുറമേക്കോ ഉപയോഗിച്ചാൽ കണ്ണിന്റെ കാഴ്ച്ച കുറയുന്നു. എന്നാൽ മഹാഭാരതകാലത്ത് ക ുപിടിച്ചത് ഇതേ അർക്കവനം തന്നെ സൂക്ഷ്മരൂപത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചാൽ മിക്ക നയന രോഗങ്ങൾക്കും വളരെ നല്ലൊരു ഔഷധമാകുമെന്നാണ്. സമാസമം ശമയതി എന്ന അതേ സമ്പ്രദായം തന്നെയാണിവിടെ പ്രയോഗിക്കുന്നത്. അതായത് വിഷം തന്നെ വിഷത്തിന്റെ വേരറുക്കുന്നു.

ശസ്ത്രക്രിയ അലോപ്പതി ചികിത്സയുടെ ഭാഗമാണെന്നാണ് ധാരണ. എന്നാലത് ശരിയല്ല. അത്

ആയുർവേദത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായിരുന്നു. സദാശിവന്റെ കാലത്ത് ശസ്ത്രക്രിയകൾ വളരെയധികം വികസിച്ചിരുന്നു. വൈദ്യക ശാസ്ത്രത്തിൽ ഒരു മൃതശരീരം എപ്രകാരമാണ് കുട്ടികൾ പഠിക്കേ തെന്ന് വ്യക്തമാക്കിയിരുന്നു. ശരീരത്തിന്റെ ഘടന, അതെങ്ങനെ വൃത്തിയായി സൂക്ഷിക്കാം. എങ്ങനെ ഭാഗങ്ങളായി തിരിക്കാം എന്നൊക്കെ വൈദ്യക ശാസ്ത്രത്തിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടു ്. ശസ്ത്രക്രിയാരീതി അക്കാലത്ത് വളരെ വികസിച്ചിരുന്നുവെന്ന് ഇതിൽ നിന്നും മനസ്സിലാക്കാം. ശസ്ത്രക്രിയയെപ്പറ്റി രസകരമായ ഒരുദാഹരണമു ്. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ മച്ചുനൻ (പിതൃസഹോദരീ പുത്രൻ) ആയിരുന്നു മഗധയിലെ രാജാവ് ജരാസന്ധൻ. രാജ്ഗിർ മഗധത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായിരുന്നു. ജരാസന്ധനെ പ്രസവിക്കുന്ന സമയത്ത് ഗർഭാശയത്തിൽ വെച്ചു തന്നെ ശരീരം ര ായി ഛേദിച്ച അവസ്ഥയിലായിരുന്നു. ജനങ്ങൾ ഈ കുഞ്ഞിനെ ക ഉടൻതന്നെ ശ്മശാനത്തിൽ എറിഞ്ഞു. അപ്പോഴവിടെ ആര്യവംശജയല്ലാത്ത (രാക്ഷസി) ഒരു വനിതാ വൈദ്യവന്നു. ജര എന്നായിരുന്നു അവരുടെ പേര്. ര ുഭാഗങ്ങൾ ശസ്ത്രക്രിയയിലൂടെ അവർ തുന്നിച്ചേർത്ത് കുട്ടിയെ രക്ഷിച്ചു. ജര തുന്നിചേർത്ത (സന്ധി) ശരീരമായതുകൊ ് ആ കുട്ടിയെ ജരാസന്ധൻ എന്നു വിളിച്ചു. ജനങ്ങൾ ശസ്ത്രക്രിയകളെക്കുറിച്ച് വളരെയധികം അറിഞ്ഞിരുന്നു എന്നതിനുദാഹരണാണിത്.

ഭാരതത്തിലുള്ളതെല്ലാം വിദേശത്തു നിന്നും വന്നതാണെന്ന ചിന്തകൾ ഒട്ടും ശരിയല്ല. ഞാൻ നിങ്ങളോട്

പറയുകയു ായി ആദ്യമായി ഭൂമി ഉരു താണെന്നു ക ുപിടിച്ചത് ഭാസ്കരാചാര്യനാണ് എന്നും കോപ്പർ നിക്കസ് അല്ല എന്നും. ഭൂമി ചലിക്കുന്നുെ ന്ന് ആദ്യം കെ ത്തിയത് ഭാസ്കരാചാര്യനാണ്, ഗലീലിയോ അല്ല. ഗുരുത്വാകർഷണ ശക്തിയും ആദ്യമായി കെ ത്തിയത് ഭാസ്കരാചാര്യനാണ്. ഐസക് ന്യൂട്ടനല്ല. നമ്മൾ തെറ്റായ പരിശീലനമാണ് കുട്ടികൾക്ക് നൽകുന്നത്.

അങ്ങനെ ഹോമിയോപ്പതി തളിരിട്ടത് ഇന്ത്യയിലാണെന്നും ആര്യന്മാർകെ ത്തിയ ശസ്ത്രക്രിയയും ഉ ായത് ഇവിടെയാണെന്നും നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞിരിക്കണം.

ര ു വ്യക്തികൾ ഉെ ന്നുകരുതുക. അതിൽ ഒരാളുടെ മനസ്സ് മറ്റാളുടേതിനേക്കാൾ ശക്തിയേറിയതാണെങ്കിൽ അത് മറ്റേമനസ്സിനെ നിയന്ത്രിക്കും. നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ട മനസ്സ് ശക്തമായ മനസ്സിനെ പിൻതുടർന്നുകൊ ിരിക്കും. ശക്തികൂടിയ മനസ്സ് പ്രത്യക്ഷമായി കാര്യങ്ങൾ മറ്റേമനസ്സിൽ അടിച്ചേൽപ്പിക്കുന്നു. അതല്ലെങ്കിൽ കൃത്രിമ വഴികളിലൂടെ പരോക്ഷമായ രീതിയിൽ ഇടപെടുന്നു. ശക്തിയുള്ള മനസ്സിന്റെ പ്രവർത്തനഫലമായി നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ട മനസ്സ് തന്റെ ശക്തിമുഴുവൻ രോഗങ്ങൾക്കെതിരെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുകയും രോഗ ശമനം വരികയും ചെയ്യുന്നു. സമ്മോഹന മന്ത്രശക്തിയിലൂടെയുള്ള ഈ ചികിത്സാ രീതി ഫ്രാൻസിലെ ഡോ. മെസ്മർ ആണ് തുടങ്ങിയത്. അതുകൊ ു തന്നെ ഈ ചികിത്സാ രീതി മെസ്മറിസം എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ

മെസ്മറിനു മുമ്പുതന്നെ ഈ ചികിത്സാ രീതി ഇന്ത്യ ക്കാർക്കറിയാമായിരുന്നു. ഇന്ത്യയിലിതിനെ രാക്ഷസി വിദ്യ എന്നാണ് പറഞ്ഞിരുന്നത്. പുരാതന ഇന്ത്യയിൽ (പുരാതന ഇന്ത്യ എന്നതുകൊ ുദ്ദേശിക്കുന്നത് ആര്യന്മാരല്ലാത്ത യഥാർത്ഥ ഇന്ത്യക്കാർ) കർക്കതീരാക്ഷസീ എന്നു പേരുള്ള ഒരു വനിതാ ഡോക്ടർ ഉ ായിരുന്നു. ഈ രാക്ഷസി മെസ്മറിക് ചികിത്സയിൽ പ്രശസ്തയായിരുന്നു. അതുകൊ ് ഈ രീതിയിലുള്ള ചികിത്സാ സമ്പ്രദായം മെസ്മറിസം എന്ന പേരിലല്ല അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത് മറ്റേതോ രീതിയി ലായിരുന്നു അത് അറിയപ്പെട്ടത്.

അപ്രകാരം മഹാഭാരതകാലത്ത് ശസ്ത്രക്രിയ, ആയുർവ്വേദം, വൈദ്യകശാസ്ത്രം, വിഷചികിത്സ, ഹോമിയോപ്പതി എന്നിവ ഉ ായിരുന്നു എന്ന് നാം മനസ്സിലാക്കി. കൂടാതെ സമ്മോഹന ചികിത്സയിലും നാം മുമ്പായിരുന്നു. ഇത് തെളിയിക്കുന്നത് നമ്മൾ വൈദ്യശാസ്ത്ര രംഗത്ത് വളരെ വികസിച്ചിരുന്നു എന്നതാണ്.

ഇവിടെ ഒരു ചോദ്യം ഉത്ഭവിക്കാനിടയു ്. വൈദ്യ ശാസ്ത്രശാഖ ഇത്രയൊക്കെ വികാസം പ്രാപിച്ചിരുന്നു വെങ്കിൽ പിന്നെ അത് നശിച്ചുപോകാൻ കാരണമെ ന്താണ്? അതിന്റെ പ്രധാനകാരണം ഇതാണ്. മൃതശ രീരം തൊടുന്നതും അസ്ഥിക്കൂടത്തിന്റെ ഭൗതിക ഘടന പഠിക്കുന്നതും മറ്റും മോശമാണെന്ന് പുരാതന ബുദ്ധന്റെക്കാലത്ത് കണക്കാക്കിയിരുന്നില്ലെങ്കിലും ബുദ്ധനുശേഷം അതെല്ലാം വളരെ മോശമായി പരിഗ ണിച്ചു. ശവശരീരം തൊടുന്നത് വളരെ മോശമായാണ്

പരിഗണിച്ചിരുന്നത്. ഇത് വൈദ്യശാസ്ത്ര പുരോഗതി യെകാര്യമായി ബാധിച്ചു. ശസ്ത്രക്രിയയേയും അത് തടസ്സപ്പെടുത്തി. വൈദ്യശാസ്ത്രശാഖകളെല്ലാം ഇതു മൂലം ക്ഷയിക്കാൻ തുടങ്ങി.

ബുദ്ധനുശേഷം അറന്നൂറോ, എഴുന്നൂറോ വർഷ ങ്ങൾക്കുശേഷം ബുദ്ധമതാനുയായികൾ വീ ും വൈദ്യശാസ്ത്രത്തെപറ്റി വളരെയധികം ചർച്ച ചെയ്യു കയും അതിനെ വികസിപ്പിക്കാൻ പരമാവധി ശ്രമിക്കു കയും ചെയ്തു. എന്നാൽ ബുദ്ധനുശേഷം അത് പൂർണ്ണമായും നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുകയും വൈദ്യ ശാസ്ത്രം ഇന്ത്യയിൽ നശിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. മാത്രമല്ല ബുദ്ധനു ശേഷം ജനങ്ങൾ വൈദ്യശാ സ്ത്രത്തെ വീ ും പുരോഗതിയിലേക്ക് നയിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന അതേ സമയത്തു തന്നെ ഇന്ത്യക്കു പുറ ത്തുനിന്ന് പലരും ഇന്ത്യയിലേക്ക് കടന്നുവരാൻ തുട ങ്ങി. അപ്പോൾ ആയുർവേദം, വൈദ്യക ശാസ്ത്രം, വിഷ ചികിത്സ, ശസ്ത്രക്രിയ എന്നിവ നിരുത്സാഹപ്പെ ടുത്താൻ തുടങ്ങുകയും യുനാനി (ഹകിമീ) സമ്പ്ര ദായം വേരുപിടിക്കാൻ തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. ഹകിമീ സമ്പ്രദായം ഈ രാജ്യത്ത് അധികമൊന്നും വേരൂന്നിയില്ല. ഇന്ത്യയുടെ തകർച്ചയും അതോടൊപ്പം വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിന്റെ നാശവും ഒന്നിച്ച് സംഭവിച്ചു.

റാഞ്ചി 17 സപ്റ്റംബർ 1967

പ്രഭാഷണം. 5

സാമൂഹ്യഘടനയും അക്കാലത്തെ വിശേഷ ലക്ഷണങ്ങളും

ഇനിനമുക്ക് മഹാഭാരതകാലത്തെ വസ്ത്രം, ഭക്ഷണം, ഭാഷ, ലിപി, സാമൂഹ്യഘടന എന്നിവ ചർച്ച ചെയ്യാം. വസ്ത്രം

ദോത്തിയും ചാദറുമാണ് ഇന്ത്യയുടെ സ്വന്തം വസ്ത്രങ്ങൾ. പുരാതന ഇന്ത്യയിൽ ഒരു ഷർട്ടോ അതുപോലുള്ള വസ്ത്രങ്ങലോ തുന്നി ഉപയോഗിക്കാൻ അറിയുമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ചാദർ ഉപയോഗിക്കുന്നതിൻ അസൗകര്യം നേരിട്ടതിനാൽ ജനങ്ങൾ പിന്നീടത് തുന്നി ഉപയോഗിക്കാൻ തുടങ്ങി. ആര്യന്മാർ ഇന്ത്യയിൽ വന്നപ്പോൾ ദോത്തിയായിരുന്നു ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ അതോടൊപ്പം ഒരു ബാഹ്യാവരണം കൂടി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. അതായത് ഒരുതരം ടീഷർട്ട്. പുരോഹിതന്മാരൊഴികെമറ്റെല്ലാവരും അതുപയോഗിച്ചിരുന്നു. പുരോഹിതന്മാർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത് ചാദർ ആയിരുന്നു.

പൈജാമയും കമ്മീജും കുറെ കാലങ്ങൾക്കുശേഷം പേർഷ്യയിൽ നിന്നും വന്നതാണ്. കമ്മീജ് എന്നത് പേർഷ്യൻ വാക്കാണ്. ജമ എന്നതുപോലെ ജമ എന്നതിന് ബംഗാളിയിൽ കുർത്തഎന്നാണ് പറയുന്നത്. ജമ എന്നതും പേർഷ്യൻവാക്കാണ്. അല്ലാതെ ഇന്ത്യൻ വാക്കല്ല.

മഹാഭാരതകാലഘട്ടത്തിൽ വിപ്രന്മാർ ദോത്തിയും ചാദറും ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. വൈശ്യന്മാരും അതുപോലെതന്നെയായിരുന്നു. എന്നാൽ ശൂദ്രന്മാർ ഒരു

ദോത്തിമാത്രമാണ് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. ക്ഷത്രിയന്മാർ ഒരു ദോത്തിയും ടീ ഷർട്ടുപോലെ മുറുക്കമുള്ള ഒരു കുർത്തയുമാണ് ധരിച്ചിരുന്നത്. കൗരവന്മാരും പാണ്ഡവന്മാരും ഈ വേഷമാണ് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്.

മഹാഭാരതകാലത്തിന് വളരെ വർഷങ്ങൾക്കു ശേഷം ഹീനയാന ബുദ്ധമതത്തിൽപ്പെട്ടതും മധ്യേഷ്യയിൽ നിന്നും വന്നതുമായ കനിഷ്കൻ എന്ന രാജാവ് ഇന്ത്യയെ കീഴടക്കി സാമ്രാജ്യം വിപുലീകരിച്ചു. വ്യക്തിപരമായി കനിഷ്കനായിരുന്നില്ല ഇന്ത്യയെ ആക്രമിച്ചത്. അക്രമണം നടത്തിയ്ത കുജേല കട്ഫിസസ് ആയിരുന്നു. അതിനുശേഷം ഭീമ കട്ഫിസസും പിന്നീട് കനിഷ്കനും ഇന്ത്യയിലത്തി. കുചേലകട്ഫിസസ് ഭീമകട്ഫിസസ് എന്നീ പേരുകളിൽ നിന്നു തന്നെ അവർ ഇന്ത്യക്കാരല്ലെന്നു വ്യക്തമാക്കുന്നു. എന്നാൽ കനിഷ്കൻ കിരീടമണിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് ഒരിന്ത്യൻ പേര് ലഭിച്ചു. കനിഷ്ക്കന്റെ കാലത്ത് ഇന്ത്യക്കാർ പൈജാമ ധരിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഇന്നത്തെ കാലത്തിന് ഏതാനും വർഷങ്ങൾ മുമ്പുവരെ പഴമക്കാർ വിശ്വസിച്ചിരുന്നത് പൈജാമ ധരിച്ചവർ മുസ്ലീം മതക്കാരാണ് എന്നാണ്. അതിനാൽ മഹാഭാരതകാലഘട്ടത്തിൽ ഇതായിരുന്നു ഭാരതീയരുടെ വേഷം. അന്നത്തെ ജനങ്ങൾ – വിപ്രന്മാർ, ക്ഷത്രിയർ, വൈശ്യർ,– ആര്യവംശത്തിൽ നിന്ന് വന്നവർ സാധാരണയായി ടർബനും ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. ടർബനുകളുടെ മൂല്യം കൂടുമ്പോൾ ആളുകൾ ഉന്നതന്മാരാവുന്നു. മഹാഭാരതകാലത്തുപയോഗിച്ചിരുന്ന ഈ ടർബനകൾ ഒരു വിധത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു വിധത്തിൽ

പഞ്ചാബികൾ ഇന്നും ഉപയോഗിക്കുന്നു. പ്രായം കുറഞ്ഞവർ മുതർന്നവരെ സ്വാഗതം ചെയ്യുമ്പോൾ ടർബൻ എടുത്തുമാറ്റുമായിരുന്നു.

ഭക്ഷണം

പുരാതന ഇന്ത്യയിലെ ജനങ്ങളുടെ പ്രധാന ഭക്ഷണം വളരെ ലളിതമായിരുന്നു. പുരാതന മനുഷ്യർ റൊട്ടി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല. അരിഭക്ഷണം ഉപയോഗിക്കുമായിരുന്നു. ഗരം മസാല പോലുള്ളതൊന്നും ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല. ജനങ്ങൾ വേവിച്ച ഭക്ഷണമാണ് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. ഇന്ന് അതിന് ഹവിസന്നം എന്നുപറയുന്നു. മരണത്തിനുശേഷം ഏതാനും ദിവസങ്ങളിൽ പ്രഭാതഭക്ഷണായിട്ട് ഹവിസാന്നമാണ് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. മഹാഭാരതകാലഘട്ടത്തിൽ ആര്യന്മാർ മാംസം ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. പ്രത്യേകിച്ച് ക്ഷത്രിയന്മാർ. അന്ന് ധാരാളം വനപ്രദേശങ്ങൾ ഉ ായിരുന്നു. അതിനാൽ ജനങ്ങൾ കൂടുതലും മാനിന്റെ മാംസം കഴിക്കുമായിരുന്നു. വൈദികന്മാരുടെ കാഴ്ച്ചപ്പാടനുസരിച്ച് മാനിന്റെ മാംസം സ്വാതികാഹാരമായി പരിഗണിച്ചിരുന്നു. സാതികാഹാരമായതിനാൽ വിപ്രന്മാരും ഉപയോഗിക്കുമായിരുന്നു. മത്സ്യാഹാരത്തെപറ്റി ഒരു തെളിവും ഉ ായിരുന്നില്ല. സാധാരണയായി ആളുകൾ മത്സ്യം കഴിച്ചിരുന്നില്ല. മസാലകളുപയോഗിച്ച് - പുലാവ് തുടങ്ങിയവ - ഉ ാക്കുന്ന മത്സ്യാഹാരത്തെപറ്റി അറിയില്ലായിരുന്നു. പുലാവ് എന്ന്ത് ഉപയോഗിക്കുന്ന രീതി നമ്മൾ പേർഷ്യയിൽ നിന്നും പഠിച്ചതാണ്.

പച്ചക്കറികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മുള്ളങ്കി, മുട്ടക്കായ, ബീൻസ്, വെ യ്ക്ക, ഉരുളക്കിഴങ്ങ് തുടങ്ങി

യവയൊന്നും ഇന്ത്യയിൽ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല. കാരണം ഇതെല്ലാം പിന്നീടാണ് ഇന്ത്യയിൽ വന്നത്. മുട്ടക്കായ ചൈനയിൽ നിന്നും മുള്ളങ്കി ജപ്പാനിൽ നിന്നും വെ ക്ക ആഫ്രിക്കയിൽ നിന്നും, കുമ്പളങ്ങ പടവലങ്ങ എന്നിവ യൂറോപ്പിൽ നിന്നും ഉരുളക്കിഴങ്ങ് അമേരിക്കയിൽ നിന്നുമാണ് ഇന്ത്യയിൽ എത്തിയത്. ആ കാലത്ത് ഇന്ത്യയിൽ ഇതൊന്നും ഉ ായിരുന്നില്ല. നമ്മൾ സുഗന്ധ വ്യഞ്ജനങ്ങളെപറ്റി കൂടുതൽ കാര്യങ്ങൾ അറിഞ്ഞതുതന്നെ തെക്കൻ റഷ്യയിൽ നിന്നും പഴയ ഇറാനിൽ നിന്നുമാണ്.

കൂടുതൽ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത് അരിയാണ്. ഗോതമ്പ് ഇന്ത്യക്കു പുറത്തുനിന്നും വന്നതാണ്. പഴയ വൈദിക ഭാഷയിൽ അരിക്ക് പേരില്ലായിരുന്നു. ഗോതമ്പിന്റെ കാര്യവും മറിച്ചായിരുന്നില്ല. ആര്യന്മാരാണ് പേർഷ്യയിൽ നിന്നും ഇതമായി ബന്ധപ്പെട്ടത്. അഥർവ്വവേദകാലഘട്ടത്തിൽ പേർഷ്യയിൽ നിന്നും ഇന്ത്യയിലേക്ക് സഞ്ചരിച്ച ആര്യന്മാർ ആദ്യമായി അരി ഭക്ഷണം കാണാനിടയായി. പേർഷ്യയിൽ വരുന്നതിന് മുമ്പ് അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത് ഇറാൻകാർ എന്നാണ്. (വൈദിക ഭാഷയിൽ ആരണ്യവ്രജ. പിന്നെ അത് ഇറാൻവേജ് - ഇന്ന് പേർഷ്യയുടെ ഔദ്യോഗിക നാമം ഇറാൻ വേജ്) ഇവർക്ക് ബാർലിയുടെ ഉപയോഗംമാത്രമാണ് അറിഞ്ഞിരുന്നത്.

പേർഷ്യയിൽ വന്നപ്പോൾ അവർ ഗോതമ്പിന്റെ ഉപയോഗം മനസ്സിലാക്കി. അത് രുചികരമായിരുന്നു. നാം ആസ്വദിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും ഒരാഘോഷം നടക്കുമ്പോൾ ധും ധം ആയി (ആഢംബരവും കാണാൻ രസ

മുള്ളതും) എന്നു പറയും. ഗോ എന്ന സംസ്കൃതപദ ത്തിന് നാവ് എന്നർത്ഥം. ഗോതമ്പ് കഴിക്കുമ്പോൾ നാവിന് രസം തോന്നുന്നതിനെ "ഗോധം" എന്നു പറഞ്ഞു വന്നു. ഈ ഗോധം എന്നതിന് പ്രാകൃത ഭാഷയിൽ മാറ്റം വന്ന് "ഗോഹുമ" ാ എന്നായി. അത് പിന്നീട് ബീഹാറിലുള്ളതുപോലെ "ഗുഹാമ" അഥവാ "ഗെഹുൻ" എന്നായി മാറി.

ആര്യന്മാർ അരിയുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ അവർ അതിന് "വ്രീഹി" എന്നുപേരിട്ടു. ഭക്ഷണം എന്നായിരുന്നു അതിനർത്ഥം. ഇന്ത്യ അരിഭക്ഷണം കഴിക്കുന്ന രാജ്യമായിരുന്നു. അതിനുശേഷം പുറത്തു നിന്നും ഗോതമ്പ് ഉപയോഗിച്ചത് പഞ്ചാബിലെ "സപ്തനദ" ദേശത്തായിരുന്നു. ഗോതമ്പിന് പ്രാദേശി കമായ പേരൊന്നും ഉ ായിരുന്നില്ല. അത് വിളയു മ്പോൾ സ്വർണ്ണത്തിന്റെ നിറമായിരുന്നു. അതുകൊ പഞ്ചാബിൽ അതിനെ കനകം എന്നു വിളിച്ചു. സ്വർണ്ണം എന്നാണതിനർത്ഥം. അങ്ങനെ മഹാഭാരത കാലത്തുള്ളവർ അരിഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നവരായിരു ന്നു. ഇതായിരുന്നു അന്നത്തെ ഭക്ഷണം. ലഘുവായ ഭക്ഷണം.

ലിപി

അക്കാലത്ത് ഇന്ത്യയിൽ പഴയ ബ്രാഹ്മി ലിപിയും ഖരോസ്ഥീ ലിപിയുമായിരുന്നു ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. വൈദിക ഭാഷയിൽ എഴുതാനാഗ്രഹിക്കുന്നവർ ബ്രാഹ്മിലിപിയോ ഖരോസ്ഥിലിപിയോ ഉപയോഗിക്കു മായിരുന്നു. കാരണം വൈദിക ഭാഷക്കും സംസ്കൃത

ഭാഷക്കും സ്വന്തമായ ലിപി ഉ ായിരുന്നില്ല. അതേ ബ്രാഹ്മിലിപിയും ഖരോസ്ഥിലിപിയും പരിഷ്കരിച്ചാണ് കാശ്മീരിലെ ശാരദ ലിപി ഉ ായത്. പിന്നീട് ഗുരുമുഖി, നാഗ്രീ, നൗൻഗള തുടങ്ങിയ ലിപികൾ പ്രചാരത്തിൽ വന്നു. ഇന്നലെ ലിപികൾ നിലവിൽ വന്നത് അവസാനത്തെ ആയിരം മുതൽ ആയിരത്തി ഇരുന്നൂറ് വർഷം മുമ്പ് മുതലാണ്.

സാമൂഹ്യഘടന

സുദൃഡമായ ഒരു സാമൂഹ്യഘടന, ഒരു സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥിതി അന്ന് നിലവിലു ായിരുന്നില്ല. സമൂഹം അത് വികസിപ്പിച്ചെടുക്കേ ിയിരിക്കുന്നു. ഇന്നത്തെ സനാതന സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥിതിയിലും പൂർണ്ണമായ വികാസം ഉ ായിട്ടില്ല.

ആര്യന്മാർ മണ്ണുകൊ ുള്ള കുടിലുകളു ാക്കി ഓരോ കുന്നുകളിലാണ് താമസിച്ചിരുന്നത്. ഓരോ സംഘത്തിലും "ഗോഷ്ഠി മാതാ" എന്നു പേരുള്ള ഒരു വനിത ഉ ായിരുന്നു. ആ സ്ത്രീയുടെ പേരു പറഞ്ഞാണ് ആളുകൾ സ്വയം പരിചയപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. കാലക്രമേണ ഈ അമ്മവഴിക്കുള്ള ക്രമം മാറി പിതാവിന്റെ ദായക്രമമായി. ഇത് മനുഷ്യ സമൂഹം ര ാംഭാഗം എന്ന പുസ്തകത്തിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടു ്.

മാതൃദായക്രമമനുസരിച്ച് അമ്മയുടെ പേരാണ് ചോദിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ പിതൃദായ ക്രമമനുസരിച്ച് അച്ഛന്റെ പേരിനായിരുന്നു പ്രാധാന്യം. മാതൃദായക്രമമനുസരിച്ച് മാതാവിന്റെ സ്വത്തിനാണ് പാരമ്പര്യാവകാ

ശം. പക്ഷെ പിതൃദായ ക്രമമനുസരിച്ച് അത് പിതാവിന്റെ ഭാഗത്തുനിന്നുമായിരുന്നു.

പിതൃദായക്രമമനുസരിച്ച് ഒരാളെ പരിചയപ്പെടുത്തുന്ന് അയാൾ താമസിച്ചിരുന്ന കന്നുകളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയായിരുന്നു. വൈദിക ഭാഷയിൽ ഓരോ സംഘമായി താമസിക്കുന്ന ഇത്തരം കുന്നുകളെ "ഗോത്രം" എന്നറിയപ്പെട്ടു. അതിനാൽ ഒരു കുന്നിൽ താമസിക്കുന്ന സംഘത്തെ ഒരു പ്രത്യേക ഗോത്രമായി പറയാൻ തുടങ്ങി. ഗോത്രത്തലവന്റെ പേരു ചേർത്ത് ആളുകൾ അവരുടെ ഗോത്രത്തെ പരിചയപ്പെടുത്താൻ തുടങ്ങി. ഉദാഹരണമായി ആരെങ്കിലും കാശ്യപ ഗോത്രത്തിലേതാണ് എന്നു പറഞ്ഞാൽ അതിനർത്ഥം അവനോ അവളോ അടങ്ങുന്ന ഗോത്രത്തിന്റെ നേതാവ് കാശ്യപൻ ആണെന്നു മനസ്സിലാക്കാം. അതുപോലെത്തന്നെ ഭരദ്വാജ ഗോത്രത്തിന്റെ നേതാവ് ഭരദ്വാജനാണ്. അപ്രകാരം മഹാഭാരതകാലഘട്ടത്തിൽ ദൽഹിക്കു ചുറ്റും തെക്കു പടിഞ്ഞാറേ ഇന്ത്യയിലും ഗോത്ര സമ്പ്രദായം നിലവിൽ വന്നു. എന്നാൽ തെക്കേ ഇന്ത്യയിലും കിഴക്കേ ഇന്ത്യയിലും (ബംഗാൾ) മാതൃദായക്രമമായിരുന്നു ഉ ായിരുന്നത്. ഇന്നും കേരളം, ബംഗാൾ, ആസ്സാം എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ചില ഭാഗങ്ങളിൽ ഈ സമ്പ്രദായം തന്നെ പിന്തുടരുന്നു.

മാതൃദായക്രമം നിലവിലിരുന്ന ഇന്ത്യയുടെ ഭാഗങ്ങളെ മഹാഭാരതകാലത്ത് "പ്രമീള രാജ്യം" എന്നു വിളിക്കുമായിരുന്നു. ഇതിനർത്ഥം "സ്ത്രീകളുടെ സാമ്രാജ്യം" എന്നായിരുന്നു. ഇന്ത്യയുടെ ചില ഭാഗങ്ങളിൽ പിതൃദായക്രമവും മറ്റു ചില ഭാഗങ്ങളിൽ മാതൃദാ

യക്രമവും നില നിന്നുപോന്നു. അതായത് ഒരു ഉറച്ച സമ്പ്രദായം ഉ ായിരുന്നില്ല.

പിതൃദായക്രമ സമ്പ്രദായം ഉള്ള ഭാഗങ്ങളിലൊന്നും ഒരുറച്ച സാമൂഹ്യ ഘടന നിലവിൽ വന്നിരുന്നില്ല. കുട്ടികളെ പരിചയപ്പെടുത്തിയിരുന്നത് അവരുടെ അമ്മയുടെ അപ്പോഴുള്ള ഭർത്താക്കന്മാരുടെ പേരിലായിരുന്നു. എന്നാൽ അവരുടെ ശരിയായ അച്ഛൻ ആരാണെന്ന് പരിഗണിച്ചിരുന്നില്ല. ഈ സമ്പ്രദായം ചീത്തയായി അന്ന് പരിഗണിച്ചിരുന്നില്ല. അത്തരം കുട്ടികളെ "നിയോഗപുത്രൻ" എന്നും അച്ഛന്മാരെ "നിയോഗപതി" എന്നും വിളിച്ചിരുന്നു. (നിയമപരമായി വിവാഹം കഴിച്ച ഭർത്താക്കന്മാർ ജീവിച്ചിരിപ്പു ങ്കിലും). ഇന്നു ഈ രീതി മോശമായി പരിഗണിക്കുന്നുവെങ്കിലും അന്ന് അപ്രകാരമായിരുന്നില്ല. സാമൂഹ്യക്രമങ്ങൾ മാറുന്നതിനനുസരിച്ച് മനുഷ്യന്റെ മാനസികാവസ്ഥക്കും മാറ്റം വരാൻ തുടങ്ങി. ഉദാഹരണമായി കുന്തീദേവിയെ വിവാഹം കഴിച്ചത് പാണ്ഡുവാണെങ്കിലും പാണ്ഡവരാരും തന്നെ പാണ്ഡുപുത്രന്മാരായിരുന്നില്ല.

എന്നാൽ മാതൃദായ വ്യവസ്ഥയുടെ സ്വാധീനം അപ്പോഴും ഉ ായിരുന്നു. അർജ്ജുനന്റെ മറ്റൊരു പേരാണ് കൗന്തേയൻ എന്ന്. അതിന്റെ അർത്ഥം "കുന്തിയുടെ പുത്രൻ" എന്നാണ്. അതിനാൽ ആളുകൾ അമ്മയുടെ നാമത്തിലും അറിയപ്പെടുമായിരുന്നു.

പാണ്ഡവർ സ്വയം പരിചയപ്പെടുത്തുമ്പോൾ അവർ പാണ്ഡുപുത്രന്മാർ എന്നുപറയുമായിരുന്നു. പക്ഷെ സത്യം അങ്ങനെയായിരുന്നില്ല. പാണ്ഡു കുന്തിയെവി

വാഹം ചെയ്തതിനാൽ അവർ പാണ്ഡുവാണ് പിതാവെന്നുപറയും. കർണ്ണന്റെ മാതാവ് കുന്തിയാണ്. എന്നാൽ കർണ്ണൻ സൂതപുത്രൻ എന്നാണറിയപ്പെടിരുന്നത്. ആളുകൾ ഇക്കാരണത്താൽ കുന്തിയെ കുറ്റപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല. കർണനെ സമൂഹം നിയോഗപുത്രൻ എന്നു പേരു നൽകി സ്വീകരിച്ചു ഈ നിയോഗപുത്ര സമ്പ്രദായം ഏഴോ എട്ടോ നൂറ്റാ ുകൾക്ക് മുമ്പു തന്നെ ഹിന്ദു സമൂഹത്തിൽ നിന്നും അപ്രത്യക്ഷമായി. സത്യത്തിൽ അത് പൂർണ്ണമായി ഇല്ലാതായത് ഇരുന്നൂറുവർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് മാത്രമാണ്. മഹാഭാരതകാലഘട്ടത്തിൽ അത് മോശമായി പരിഗണിച്ചിരുന്നില്ല. സാമൂഹ്യക്രമങ്ങൾ ചലനാത്മകമാണ്. അത് ക്രമേണ മാറിക്കൊ ിരിക്കും. ഇന്ന് സമൂഹം ചീത്തയായി പരിഗണിച്ചത് നാളെ അപ്രകാരമായികൊള്ളണമെന്നില്ല. ഇതാണ് സാമൂഹ്യ നിയമം.

ദ്രൗപദിക്ക് അഞ്ച് ഭർത്താക്കന്മാരു ായിരുന്നു. അതും മോശമായി ഗണിച്ചിരുന്നില്ല. ഉത്തരേന്ത്യയിലെ മംഗോളിയൻ വംശജരിൽ ബഹു ഭർതൃത്വം നിലവിലു ായിരുന്നു. ഇന്നും തിബറ്റ്, ലഡാക്ക്, ഇന്ത്യ തുടങ്ങിയ ഭാഗങ്ങളിൽ ഈ സമ്പ്രദായം നിലവിലു ്. അത് മോശമായി പരിഗണിച്ചിരുന്നില്ല. അതുപോലെ ആര്യന്മാരിൽ ഒരു പുരുഷന് അഞ്ചോ ആറോ ഭാര്യമാരും ഉ ായിരുന്നു. ഇന്നും ഹിന്ദു സമൂഹത്തിൽ ഒരളവോളം ഇത് നിലനിൽക്കുന്നു.

അങ്ങനെ മഹാഭാരതകാലഘട്ടത്തിൽ ഒരുറച്ച സാമൂഹ്യഘടന നിലവിലു ായിരുന്നില്ലെന്ന് പറയാം. “പിശാച” എന്ന് പഴയ സംസ്കൃതത്തിൽ അറിയപ്പെ

ടുന്ന മംഗോളിയൻ വംശജരിൽ മാത്രം ഒരു ഭാര്യക്ക് ധാരാളം ഭർത്താക്കന്മാർ എന്ന സമ്പ്രദായം ഉ ായിരുന്നു. എന്നാൽ ആര്യന്മാരിൽ ഒരു ഭർത്താവിന് പല ഭാര്യമാരു ായിരുന്നു. കിഴക്കേ ഇന്ത്യയിലും (ബംഗാൾ) തെക്കേ ഇന്ത്യയിലും മാതൃദായക്രമമായിരുന്നു. ആര്യന്മാരുടെ ഇടയിൽ ഈ ര ു സമ്പ്രദായവും കൂട്ടിക്കലർന്ന് വന്നിരുന്നു. ഏതു സമ്പ്രദായമായാലും അമ്മയുമായി ഒരു സാമൂഹ്യ ബന്ധം സംരക്ഷിക്കപ്പെടുമായിരുന്നു.

ഹിന്ദുത്വത്തിനു ശേഷം (ബ്രാഹ്മണിസം) ബുദ്ധകാലഘട്ടത്തിൽ പിതൃദായത്ത സമ്പ്രദായവും മാതൃദായത്ത സമ്പ്രദായവും തമ്മിൽ നടന്ന സംഘട്ടനങ്ങളിലൂടെ ഒരു പുതിയ സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥിതി, ഇന്നത്തെ രീതി നിലവിൽ വന്നു. ബുദ്ധമതകാലത്ത് മനുസനാതനധർമ്മം എന്ന പേരിൽ ഒരു സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥക്ക് രൂപംകൊടുത്തു. നേരത്തെയു ായിരുന്ന സമ്പ്രദായങ്ങളെ കൂട്ടിക്കലർത്തിയാണ് ഇതു ായത്. ഇതിനർത്ഥം മനു നൂറുശതമാനവും മഹാഭാരതകാലഘട്ടത്തിലെ രീതികളാൽ സ്വാധീനിക്കപ്പെട്ടു എന്നതാണ്. എന്നാൽ മനു ആര്യന്മാരുടെ സാമൂഹ്യ ഘടന സ്വീകരിച്ചു. മംഗോളിയന്മാരുടെ രീതികൾ ഉപേക്ഷിച്ചു. തെക്കേ ഇന്ത്യയിലേയും കിഴക്കേ ഇന്ത്യിലേയും ആചാരങ്ങൾ കഴിവതും ഒഴിവാക്കി. ഇങ്ങനെ പലതും ഒഴിവാക്കപ്പെട്ടുവെങ്കിലും ഒരു സമ്പൂർണ്ണ സാമൂഹ്യ ഘടന ഉ ാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

റാഞ്ചി 1 ഒക്ടോബർ 1967

പ്രഭാഷണം 6

ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ അദ്വിതീയ സാമീപ്യം

ഇനി ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സമീപനത്തെ പറ്റി പറയാം. മഹാഭാരതത്തിലെ ആദ്യം മുതൽ അവസാനംവരെയുള്ള എല്ലാ കഥാപാത്രങ്ങളും വെറും അരങ്ങിലെ ബൊമ്മകളായിരുന്നു. അവരെ ഉ ാക്കിയത് ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സൂത്രങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് തുള്ളാൻ വേ ിമാത്രമാണ്. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ക്രിയാത്മകമായ സമീപനത്തെ ന്യായീകരിക്കുന്നതാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം. അതെന്തായാലും ഞാൻ ധാരാളം ഉദാഹരണങ്ങളിൽ ചിലത് ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം.

ആദ്യത്തേതും ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടതുമായ വസ്തുത ശ്രീകൃഷ്ണൻ താരക ബ്രഹ്മമായിരുന്നു എന്നതാണ്. താരക ബ്രഹ്മത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തെ “മഹാസംഭൂതി” എന്നുപറയുന്നു.

എന്താണ് മഹാസംഭൂതി. പ്രകൃതി നിയമമനുസരിച്ച് നല്ലതും (ശുഭം) ദുഷിച്ചതും (അശുഭം) തമ്മിലും ക്ഷമയും അക്ഷമയും തമ്മിലുമുള്ള സംഘട്ടനങ്ങളുടെ അകമ്പടി സേവിച്ചു കൊ ാണ് സ്ഥൂലത്തിൽ നിന്നും സൂക്ഷ്മത്തിലേക്കുള്ള ലോകത്തിന്റെ പ്രയാണം. ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ അസത്യവാദികളുടെ (പാപികൾ) ഉയർച്ചകൊ ് നല്ല ആളുകൾ ചിലപ്പോൾ നിരാശരാവുന്നു. ഇത് കുറച്ചു കാലം കൂടി തുടർന്നുപോയാൽ സത്യസന്ധർ (സാധു) പൂർണ്ണമായും നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടേ

ക്കാം. ലോകത്ത് ഇങ്ങനെയൊരവസ്ഥ നിലനിൽക്കുമ്പോൾ ഒരു പ്രത്യേക ശക്തി (വിശേഷ ശക്തി സംപ്രയോഗ) പരമാത്മാവിൽ നിന്നും അത്യാവശ്യമായി വരുന്നു.

പാപികൾക്ക് ശക്തമായ പ്രഹരം നൽകേ ത്, ഈ അവസരത്തിൽ അത്യാവശ്യമായിത്തീരുന്നു. ശക്തമായ പ്രഹരം നൽകുക എന്നത് സാധാരണ മനുഷ്യർക്ക് (ജിവ) സാധിക്കാതെ വരുന്നു. കാരണം അവർക്കതു കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ മാത്രമുള്ള ശക്തിയില്ല. ഇത്തരം പ്രത്യേക അവസരങ്ങളിൽ അതി ശക്തമായ ഒരു പ്രഹരമേൽപ്പിക്കാൻ മഹാസംഭൂതിയെന്ന പ്രത്യേക അവതാരം തന്നെ വേ ിവരുന്നു. പരമാത്മാവിൽ നിന്നുള്ള ഈ പ്രത്യേകശക്തി (വിശേഷ ശക്തി സംപ്രയോഗ) വളരെ അത്യാവശ്യമായി വരുന്നു.

ഓരോ വ്യക്തിയും പരമപരുഷന്റെ ജോലിയാണ് ചെയ്തു വരുന്നത്. എല്ലാ മനുഷ്യരും പരമപുരുഷന്റെ പ്രകടനങ്ങളാണ്. അവർ പരമാത്മാവിന്റെ സംഭൂതികളാണ്. എന്നാൽ ഏറ്റവും വലിയ പ്രവർത്തനങ്ങളൊന്നും മനുഷ്യന്റെ ശാരീരിക ഘടനക്ക് (ആധാര) ചെയുത തീർക്കാനാവില്ല. അത്തരം അവസരത്തിൽ ദൈവത്തിന്റെ തന്നെ നേരിട്ടുള്ള പ്രത്യക്ഷപ്പെടൽ (ആവിർഭാവം) ആവശ്യമായി വരുന്നു. ഇതിനെയാണ് മഹാസംഭൂതി എന്നുപറയുന്നത്.

മഹാസംഭൂതി അവതാരം എന്നതിൽ നിന്നും വിഭിന്നമാണ് അവതാരം എന്നാൽ താഴോട്ടുള്ള ചലനം (വിശേഷ ശക്തി സംപ്രയോഗ) പരമാത്മാവിൽ നിന്നും അത്യാവശ്യമായി വരുന്നു.

പാപികൾക്ക് ശക്തമായ പ്രഹരം നൽകേ ത്, ഈ അവസരത്തിൽ അത്യാവശ്യമായിത്തീരുന്നു. ശക്തമായ പ്രഹരം നൽകുക എന്നത് സാധാരണ മനുഷ്യർക്ക് (ജീവ) സാധിക്കാതെ വരുന്നു. കാരണം അവർക്കതു കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ മാത്രമുള്ള ശക്തിയില്ല. ഇത്തരം പ്രത്യേക അവസരങ്ങളിൽ അതി ശക്തമായ ഒരു പ്രഹരമേൽപ്പിക്കാൻ മഹാസംഭൂതിയെന്ന പ്രത്യേക അവതാരം തന്നെ വേ ി വരുന്നു. പരമാത്മാവിൽ നിന്നുള്ള ഈ പ്രത്യേക ശക്തി (വിശേഷ ശക്തി സംപ്രയോഗ) വളരെ അത്യാവശ്യമായിവരുന്നു.

ഓരോ വ്യക്തിയും പരമപുരുഷന്റെ ജോലിയാണ് ചെയ്തു വരുന്നത്. എല്ലാ മനുഷ്യരും പരമപുരുഷന്റെ പ്രകടനങ്ങളാണ്. അവൻ പരമാത്മാവിന്റെ സംഭൂതികളാണ്. എന്നാൽ ഏറ്റവും വലിയ പ്രവർത്തനങ്ങലൊന്നും മനുഷ്യന്റെ ശാരീരിക ഘടനക്ക് (ആധാര) ചെയ്തുതീർക്കാനാവില്ല. അത്തരം അവസരത്തിൽ ദൈവത്തിന്റെ തന്നെ നേരിട്ടുള്ള പ്രത്യക്ഷപ്പെടൽ (ആവിർഭാവം) ആവശ്യമായിവരുന്നു. ഇതിനെയാണ് "മഹാസംഭൂതി" എന്നുപറയുന്നത്.

മഹാസംഭൂതി അവതാരം എന്നതിൽ നിന്നും വിഭിന്നമാണ്. അവതാരം എന്നാൽ "താഴോട്ടുള്ള ചലനം"എന്നാണ്. അതായത് മനുഷ്യരൂപത്തിൽ ജന്മമെടുക്കുക എന്ന്. ഓരോ വ്യക്തിയും പരമാത്മാവിന്റെ അവതാരങ്ങളാണ്. അങ്ങനെയെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്കുപറയാം അവതാരം എന്നത് മഹാസംഭൂതിയുടെ സംഭൂതിയാണ് എന്ന്.

പരമാത്മാവിന്റെ സന്തതി പരമ്പരകളാണ് എണ്ണമില്ലാത്ത (കോടി) ജീവജാലങ്ങളെല്ലാം. ജീവികളിലുള്ളത് പരമാത്മാവിന്റെ അന്തർ ബോധം തന്നെയാണ്. ഒന്ന് ജീവകോടിയാണ്. പരമാത്മാവ് മനുഷ്യരൂപത്തിൽ ജനിക്കുന്നതാണ്. പ്രത്യേകമായ ശക്തികൂടി ഈ രൂപത്തിലൂടെ തന്നെ പ്രകടിതമാവുന്നു. മറ്റേത് ഈശ്വരകോടിയാണ്. പരമാത്മാവ് ജീവാത്മാവിന്റെ രൂപത്തിൽ വരുന്നെങ്കിലും ചില പ്രത്യേക ശക്തി വിശേഷങ്ങൾ ഉള്ളതാണ്. അതിന് പ്രത്യേകമായ ഒരുന്നതാവസ്ഥയു ്. എല്ലാ പ്രശ്നങ്ങളും പരിഹരിക്കാനുള്ള ശക്തിയു ്. അവർ പറയുന്നു ഈശ്വരകോടിക്ക് ജീവകോടിയേക്കാൾനൂറുമടങ്ങ് ശക്തിയു ്.

ഈശ്വരകോടിയിൽ നിരവധി എണ്ണമു ്. ഏറ്റവും താഴെയുള്ള ഈശ്വരകോടിയാണ് കാലാവതാരം. കാലാവതാരത്തിന് കുറഞ്ഞ ശക്തിയേ ഉള്ളൂ. കാല എന്നാൽ പതിനാറിൽ ഒന്ന്. കാലാവതാരം എന്നാൽ ഈശ്വരകോടിയുടെ തന്നെ ആവിർഭാവമാണ്. ഈശ്വരകോടിയുടെ പതിനാറിൽ ഒരു ഭാഗം ശക്തിയേ അതിനു ാവൂ. ഈശ്വരകോടിയിൽ തന്നെ അംശാവതാരങ്ങളു ്. കാലാവതാരത്തേക്കാൾ കൂടുതൽ ശക്തി അതിനു ാവും. ഖണ്ഡാവതാരമാണ് ഏറ്റവുമധികം വികസിച്ചത്. ഇതെല്ലാമാണ് ശക്തിക്കനുസരിച്ച് ഈശ്വരകോടിക്കുള്ള വ്യത്യസ്ഥ അവസ്ഥകൾ.

പൂർണ്ണമായ ശക്തിപ്രയോഗിക്കേ സന്ദർഭത്തിൽ അതിനെ പൂർണ്ണാവതാരം എന്നറിയപ്പെടുന്നു. അത് ബ്രഹ്മകോടിയാണ്. ജീവകോടി, ഈശ്വര കോടി,

ബ്രഹ്മ കോടി തുടങ്ങിയവയെല്ലാം പരമാത്മാവിന്റെ പ്രകടനങ്ങളാണ്. അതായത് എല്ലാം പരമാത്മാവിന്റെ അവതാരങ്ങൾതന്നെ. എല്ലാം ബ്രഹ്മത്തിന്റെ സംഭൂതി കളാണ്. എല്ലാ ജീവനും സംഭൂതികളാണ്. ഈ ബ്രഹ്മ കോടിയാവട്ടെ പൂർണ്ണാവതാരമാണ്.

അംശാവതാരവും കാലാവതാരവും ഖണ്ഡാവതാ രവും ഒരു പ്രത്യേകസ്ഥലത്ത് പ്രത്യേക സമയത്ത് പ്രവർത്തിക്കുകയും പിന്നീട് ലോകം വെടിയുകയും ചെയ്യുന്നു. അത്തരം മഹാപുരുഷന്മാർ വളരെയെണ്ണം ഈ ലോകത്ത് വന്നിട്ടു ്. അവരുടെയൊക്കെ പേരുപ റയാൻ കഴിയുകയില്ല. എന്നാൽ മഹാസംഭൂതി തന്റെ പ്രത്യേകശക്തികൊ ് ലോകം മുഴുവൻ ഇളക്കിമറി ക്കുന്നു. ഈശ്വരകോടിയിലുള്ളവർ അവരുടെ സാധന കൊ ് പുരോഗമിക്കുന്നു. സാധനയുടെ സാക്ഷാ ത്കാരം, സാധനയിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്ന അറിവ് അവർ ലോക പുരോഗതിക്കുവേ ി ഉപയോഗിക്കുന്നു. എന്നാൽ ബ്രഹ്മകോടിയുടെ രൂപത്തിൽ വരുന്ന മഹാ സംഭൂതി ജനങ്ങളെ പഠിപ്പിക്കാനാണ് വരുന്നത്. അത് ഉ ാക്കുന്ന പ്രപഞ്ച സംബന്ധിയായ പ്രകമ്പനനം, സമൂഹത്തെ, അത് നിലനിൽക്കുന്നേ ടത്തോളം കാലം നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഉദാഹരണമായി സദാശിവൻ ഏഴായിരം വർഷ ങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ഭൂമിയിൽ വന്നു. അദ്ദേഹമു ാക്കിയ ധ്രുതചലനം ഇന്നും തുടർന്നുകൊ ിരിക്കുന്നു. അതു പോലെത്തന്നെ മുവ്വായിരത്തി അഞ്ഞൂറു വർഷ ങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ ഈ ലോകത്ത് വന്നു. അതും ഒരു മഹാസംഭൂതിയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം

വന്നതും ഒരു പ്രകമ്പനം സൃഷ്ടിക്കാനായിരുന്നു. ഒരു പുതിയ പാത തെളിയിക്കാനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വന്നില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ സമൂഹമാകെ നശിച്ചു പോകുമായിരുന്നു. അതിനാൽ മഹാസംഭൂതി വരുന്നത് ലോകത്തെ നയിക്കാനാണ്.

മഹാസംഭൂതി ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യനെപോലെ പെരുമാറുന്നു. എന്നാലദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെല്ലാം അതിമാനുഷന്റേതുപോലെയായിരിക്കും. അതിനാൽ ജനങ്ങൾ അവരിൽ നിന്നും പാഠങ്ങൾ (ലോകശിക്ഷ) പഠിക്കും.

ഒരുദാഹരണം പറയാം. കംസൻ ഏറ്റവും അധാർമ്മികനായ രാജാവായിരുന്നു. ഇത്തരം അധാർമ്മികരായ വ്യക്തികൾ, അവരുടെ സ്ഥാനം സംരക്ഷിക്കാൻ എപ്പോഴും ഒന്നിച്ചു നിൽക്കും. കംസന്റെ സാമ്രാജ്യത്തിൽ ചില പ്രത്യേകതകൾ ഉ ായിരുന്നു. സ്ത്രീ പുരുഷ ചാരന്മാരുടെ ബാഹുല്യമായിരുന്നു അത്. ഓരോ ഗ്രാമത്തിലും കംസന്റെ ചാരന്മാർ ഉ ായിരുന്നു. സ്ത്രീ ചാരന്മാരെ വിഷ കന്യ എന്നും പുരുഷ ചാരന്മാരെ ഗഹ പുരുഷൻ എന്നും വിളിക്കുമായിരുന്നു.

അധാർമ്മികരിൽ (പാപശക്തി) നിന്നും ലോകത്തെ രക്ഷിക്കാൻ മഹർഷി ഗാർഗ്ഗൻ മഹാസംഭൂതിയുടെ ആവിർഭാവത്തിന് തപസ്സനുഷ്ടിക്കുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ആ കാലഘട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന മഹാത്മാവും ആത്മാവിനെ തിരിച്ചറിഞ്ഞവനും (പണ്ഡിതൻ) പുണ്യപുരുഷനും (ധാർമ്മികൻ) അത്ഭുതവ്യക്തിത്വത്തിനുടമയുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം

മഹാജ്ഞാനിയായിരുന്നു. മഹാസംഭൂതിയുടെ ആവിർഭാവത്തിനുവേ ി പ്രാർത്ഥിക്കുമ്പോൾ തന്നെ, തന്നിൽ ദൈവം സൂക്ഷിച്ചു വെച്ച ഭൗതിക മാനസിക ശക്തികളെ ശരിയായ വിധത്തിൽ ഉപയോഗിക്കാനും അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധിക്കുമായിരുന്നു. ഭൗതിക ശരീരത്തിലും, മാനസികതലത്തിലും ഈശ്വരൻ നൽകിയ ശക്തി ശരിയായ വിധത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ആത്മീയ ശക്തി ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ പോലും നൽകുകയില്ല. ആരാണോ ഭൗതികവും മാനസികവുമായി ശക്തി ശരിയായ വിധത്തിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്താതിരിക്കുന്നത്, അവർക്ക് ഈശ്വരനോട് ആത്മീയ ശക്തി ആവശ്യപ്പെടാനുള്ള അർഹതയില്ല.

ഒരധാർമ്മികനായ വ്യക്തിനിങ്ങളെ ഉപദ്രവിക്കുന്നുവെന്നു കരുതുക. നിങ്ങൾ പരമാവധി ശക്തിയുപയോഗിച്ച് എതിരിടണം. സഹായിക്കാൻ ദൈവത്തോടാവശ്യപ്പെടണം. എന്നാൽ ഒരു ഭീരുവിനെപ്പോലെ എതിർക്കാതെ പിൻവാങ്ങി ഈശ്വരനോട് കൂടുതൽ ശക്തി ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ പരമപുരുഷൻ അത് നൽകില്ല. ഇത്തരത്തിലുള്ള ഭീരുത്വം അന്ന് ഇന്ത്യക്കാരിൽ ഉ ായി. അത് ഇന്നും തുടരുന്നു. ശത്രുക്കൾ വന്ന് ആക്രമിക്കുമ്പോൾ തറയിലിരുന്ന് കൂട്ടായി രാംധുന (രാമമന്ത്രം ആവർത്തിക്കൽ) ചൊല്ലുമ്പോൾ എന്താവും അവസ്ഥ. ഇത്തരത്തിലുള്ള സമീപനം ഒരിക്കലും പാടില്ല. ആയുധങ്ങൾ എടുക്കൂ പോയി യുദ്ധം ചെയ്യൂ. എന്നിട്ടുറക്കെ പറയൂ ഈശ്വരൻ ജയിക്കട്ടെ എന്ന്.

ഗാർഗ്ഗമുനിക്ക് ഇത്തരം ക്രിയാത്മകമായ ബോധം ഉ ായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഈശ്വരനോട് പ്രാർത്ഥിച്ചു കൊ യിരുന്നു. അതോടൊപ്പം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശക്തിയും സ്വാതന്ത്ര്യവും പരമാവധി ഉപയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ദുരാചാരി (പാപം) കൾക്കെതിരെ പടപൊരുതാൻ അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു വിഭാഗം ജനങ്ങളും ഉ ായിരുന്നു. കംസന്റെ എല്ലാവിധ പ്രവർത്തനങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന് വളരെ വ്യക്തമായി അറിയാമായിരുന്നു. അതിനാൽ കംസൻ അയാളെ വധിക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ചു. എന്നാൽ പേരുകേട്ട ഒരു മഹർഷിയെ വധിക്കുക എളുപ്പമല്ലായിരുന്നു. ഗാർഗനെ വധിച്ചാൽ ജനങ്ങൾ കംസന് എതിരായിമാറും.

ഗാർഗ്ഗമുനി വസുദേവന്റെ സഹോദരനാണെന്ന് നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ? അപ്രകാരം അദ്ദേഹം ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ അമ്മാവനാണ്. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ജനിച്ചപ്പോൾ തന്നെ മഹർഷി ഗാർഗ്ഗൻ തന്റെ ധ്യാനത്തിൽ അക്കാര്യം അറിയുകയും ഇനിയെല്ലാം ശുഭമായിത്തീരുമെന്ന് മനസ്സിലാവുകയും ചെയ്തു. കുട്ടിക്ക് കൃഷ്ണൻ എന്ന് നാമകരണം ചെയ്തു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ നിരവധി പേരുകൾ ഉ ായിരുന്നെങ്കിലും കൃഷ്ണൻ എന്ന പേര് ഗാർഗ്ഗ മുനിനൽകിയതാണ്. ഗാർഗ്ഗന്റെ സഹായത്തോടെയാണ് ശ്രീകൃഷ്ണൻ കംസനെ വധിച്ചത്. ശ്രീകൃഷ്ണൻ കംസനെ വധിച്ചില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവി പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രാവർത്തികമാക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. അതോടൊപ്പം ഭാരതത്തെ നവീകരിച്ച് മഹാഭാരതം രൂപീകരിക്കാനും സാധിക്കുമായിരുന്നില്ല.

ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ക്രിയാത്മകമായ സമീപനങ്ങൾക്ക് ധാരാളം ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിലും ഒരുദാഹരണം കൂടിപറയാം. കൗരവസാമ്രാജ്യവും പാഞ്ചാല സാമ്രാജ്യവും ഇന്ത്യയിലെ വലിയ സാമ്രാജ്യങ്ങളായിരുന്നില്ല. ഈ സാമ്രാജ്യം രൂപീകൃതമായത് ഇന്നത്തെ ഹരിയാനയിലെ ഭാഗത്തും ഡൽഹിക്കു ചുറ്റുമാണ്. മഗധമായിരുന്നു ഏറ്റവും വലിയ സാമ്രാജ്യം. മഗധയിലെ ജനങ്ങൾ കുരുസാമ്രാജ്യത്തിനും പാഞ്ചാല രാജ്യത്തിനും എതിരായിരുന്നു. മാത്രമല്ല അവർ വേദത്തിനും എതിരായിരുന്നു. ''മഗ'' എന്ന വക്കിനർത്ഥം തന്നെ വേദങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാത്തവൻ എന്നാണ്. വേദങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാത്ത എല്ലാ പുരോഹിതന്മാരേയും മഗ എന്നു വിളിച്ചു. ''ധ'' എന്നധാതുവം ദ എന്നതും ചേർന്ന് ''ദ്ധ'' എന്ന ശബ്ദമുണ്ടായി. ഇതിനർത്ഥം ''വിശ്വാസികൾ'' എന്നാണ്. മഗം സ്വീകരിച്ച ഒരു വിഭാഗം ആളുകൾ വസിക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗം മഗധം എന്നറിയപ്പെട്ടു. മറ്റൊരു രീതിയിൽ പറഞ്ഞാൽ മഗധത്തിലെ ജനങ്ങൾ ആര്യന്മാരുടെ സ്വഭാവനിയമങ്ങളൊന്നും സ്വീകരിച്ചിരുന്നില്ല.

മഗധത്തിന്റെ അന്നത്തെ രാജാവ് ജരാസന്ധനായിരുന്നു. നേരത്തെ പറഞ്ഞതുപോലെ ജരാസന്ധൻ ജനിച്ചത് രണ്ടു കഷ്ണങ്ങളായിട്ടാണ്. അത് ഒരു സ്ത്രീ ഡോക്റ്റർ, രാക്ഷസി (ആദിവാസി) ശസ്ത്രക്രിയയിലൂടെ തുന്നിചേർക്കുകയായിരുന്നു. അങ്ങനെ ഈ കുട്ടി ജരാസന്ധൻ എന്നപേരിൽ അറിയപ്പെട്ടു. കാരണം തുന്നിചേർത്തത് (സന്ധി) ജര എന്ന ആദിവാസിയായിരുന്നു. കൃഷ്ണനും ജരാസന്ധനുമായുള്ള

ബന്ധം അമ്മാവന്റെ മകൻ എന്നതായിരുന്നു. ഇവർ പരസ്പരം ശത്രുക്കളായിരുന്നു. ധർമ്മരാജ്യം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനോട് ജരാസന്ധന് എതിർപ്പായിരുന്നു. (സത്യസന്ധമായ ഭരണം) ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന് വിശാലമായ ഇന്ത്യ നിർമ്മിക്കുക എന്ന പദ്ധതി ഉ ായിരുന്നു. ചിന്നിച്ചിതറിക്കിടക്കുന്ന നാട്ടുരാജ്യങ്ങളെല്ലാം കൂട്ടിച്ചേർത്ത് ഒരു വിശാല ഇന്ത്യ എന്ന സങ്കൽപ്പം. എന്നാൽ ജരാസന്ധന് സ്വന്തം സാമ്രാജ്യം തന്നെ വേണമായിരുന്നു.

ജരാസന്ധൻ സാധാരണയായി ശൂരസേനാ സാമ്രാജ്യവുമായി യുദ്ധം ചെയ്യുമായിരുന്നു. കംസന്റെ വധത്തോടെ ശ്രീകൃഷ്ണനായിരുന്നു അവിടുത്തെ രാജാവ്. ശുരസേനരാജ്യതലസ്ഥാനം മധുരയായിരുന്നു. അവിടെയും ശ്രീകൃഷ്ണൻ തന്റെ ക്രിയാത്മക സമീപനം സ്വീകരിച്ചു. അദ്ദേഹം രാജ്യ തലസ്ഥാനം മധുരയിൽ നിന്നും ദ്വാരകയിലേക്കു മാറ്റി. ഒരിക്കലും ഒന്നു ചേരാത്ത സജ്ജനങ്ങളായതിനാൽ ജരാസന്ധനുമായി ഇടക്കിടെ യുദ്ധം ചെയ്യാൻ പ്രയാസമായിരുന്നു. ദ്വാരക രാജസ്ഥാൻ മരുഭൂമിയുടെ വിലങ്ങനെയുള്ള പ്രദേശമായിരുന്നു. ചെറിയ ചെറിയ കുന്നുകളും മധ്യപ്രദേശിലെ വനപ്രദേശങ്ങളും നിറഞ്ഞതായിരുന്നു. മഗധയിലെ പട്ടാളക്കാർക്ക് മരുഭൂമിയിലൂടെ കടന്നു വന്ന് കാട്ടിലൂടെ യുദ്ധം ചെയ്യാൻ പ്രയാസമായിരുന്നു. അതുകൊ ാണ് ഇന്നത്തെ ഗുജറാത്തിലെ ദ്വാരകയിലേക്ക് തലസ്ഥാനം മാറ്റിയത്. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ക്രിയാത്മകമായൊരു സമീപനമായിരുന്നു ഇത്. അങ്ങനെ ജരാസന്ധൻ യുദ്ധം ചെയ്യുന്നത് നിർത്തിവച്ചു.

അതിനുശേഷം ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ പല രാജ്യങ്ങ
ളേയും കൂട്ടിചേർത്ത് ധർമ്മരാജ്യം എന്നുവിളിച്ചു.
അവർ സംയുക്തമായി മഗധരാജ്യത്തെ ആക്രമിച്ച്
ജരാസന്ധനെ വധിച്ചു. എന്നാൽ മധുരയിൽ അദ്ദേഹ
ത്തിന് നയതന്ത്രപരമായി ഈ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ
പ്രയാസമായിരുന്നു. വേ പോലെ ശക്തിയാർജ്ജിച്ച
ശേഷം മാത്രം ശത്രു രാജ്യത്തെ ആക്രമിച്ച് രാജാ
വിനെ വധിച്ചു. ശക്തിയു ാകാതിരിക്കുന്നേടത്തോളം
ശത്രുവിന്റെ അനുശാസനങ്ങൾ സ്വീകരിക്ക ിവരും.
എന്നാൽ ശക്തി സംഭരിക്കുന്നപക്ഷം യുദ്ധം ചെയ്ത്
ശത്രുക്കളെ വധിക്കാനുമാവും. ഇതായിരുന്നു ഭഗവാൻ
കൃഷ്ണന്റെ ക്രിയാത്മകപദ്ധതി. ജരാസന്ധൻ പരാജ
യപ്പെട്ടപ്പോൾ അവർ ക്ഷമയാചിച്ചു. എന്നാൽ ഭഗവാൻ
കൃഷ്ണൻ അവനോട് ക്ഷമിച്ചില്ല. കാരണം അവന്റെ
സ്വഭാവം മാറിയിരുന്നില്ല. തുടർന്നു ായ യുദ്ധത്തിൽ
ജരാസന്ധൻ വധിക്കപ്പെട്ടു. അതിനുശേഷം അംഗ
ദേശം (ഭാഗൽപൂർഭാഗം) ആക്രമിച്ചു. അതും അദ്ദേഹ
ത്തിന്റെ ക്രിയാത്മക സമീപനം തന്നെയായിരുന്നു.

അക്കാലത്ത് ദൽഹി ഭാഗത്ത് ആര്യൻ ജനതതാമ
സിച്ചിരുന്നു. അതായത് ഇന്ത്യൻ ജനത ആദ്യമായി
ആര്യസംസ്ക്കാരം സ്വീകരിച്ചതിവിടെയാണ്. ആ സമ
യത്ത് ഡൽഹി ഭാഗത്തുള്ള ആര്യന്മാരെ ജാത്രീക്ഷ
ത്രിയ എന്നുവിളിച്ചു. അതാണിന്നത്തെ ജാട്ട് വംശജർ.
സംസ്കൃതഭാഷയിൽ ജാത്രീക്ഷത്രിയ എന്നായിരുന്നു.
കൗരവന്മാരും പാണ്ഡവൻമാരും ഇപ്രകാരം ജാട്ട് വംശ
ജരായിരുന്നു. ആഭാഗത്തു ായിരുന്ന മറ്റു വിഭാഗ
ക്കാർ പതിവായി ജാട്ട് വിഭാഗക്കാരെ ആക്രമിക്കുമായി

രുന്നു. ഈ വിഭാഗക്കാരെ ആഭിര എന്നു വിളിച്ചിരുന്നു. ര ു പ്രധാന ആര്യവിഭാഗക്കാർ ഉ ായിരുന്നു. എന്നാൽ അഭീരവിഭാഗക്കാർ കാലികളെ വളർത്തി ജീവിക്കുന്നവരായിരുന്നു. ഇതു ര ുമായിരുന്നു പ്രധാനപ്പെട്ട ആര്യന്മാരുടെ ശാഖകൾ. അഭീരപിന്നീട് ആഹീര എന്നായി. അവർ മീററ്റിലായിരുന്നുവസിച്ചിരുന്നത്. ഹരിയാനയിലും ഡൽഹിയിലും അഹീര വിഭാഗക്കാരായിരുന്നു.

ജാതീയ ചിന്ത ഒട്ടും തന്നെ അന്നു ായിരുന്നില്ല. ഏതെങ്കിലും വിഭാഗത്തിൽവരുന്നുെ ങ്കിൽതന്നെ അതവന്റെ ജീവിത രീതി അനുസരിച്ചായിരിക്കും. മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ അമ്മാവനായ ഗാർഗൻ ഒരു വിപ്രനും, അച്ഛനായ വാസുദേവൻ യുദ്ധം ചെയ്യുന്ന ക്ഷത്രിയനും, രക്ഷിതാക്കളായ നന്ദനും ഉപനന്ദനും മറ്റും കാലികളെ മെയ്ക്കുന്ന അഭീരക്ഷത്രിയരുമായിരുന്നു. ഈ ജാത്രിയ ക്ഷത്രിയരും അഭീരക്ഷത്രിയരും ഇടക്കിടെ യുദ്ധം ചെയ്യുമായിരുന്നു. ര ു വിഭാഗക്കാരും നല്ലവരായിരുന്നു. എന്നാൽ ചില തെറ്റിദ്ധാരണകൾ കാരണം അവർ പരസ്പരം കലഹിക്കുമായിരുന്നു.

ഈ ര ുവിഭാഗക്കാരെയും ഒന്നിച്ചുചേർത്താൽ മഹാഭാരതം എന്ന ലക്ഷ്യം സാധൂകരിക്കാൻ വളരെ എളുപ്പമായിരിക്കുമെന്ന് ശ്രീകൃഷ്ണൻ വിചാരിച്ചു. വീ ും അദ്ദേഹം തന്റെ ക്രിയാത്മക സമീപനം തന്നെ സ്വീകരിച്ചു. തന്റെ മൂത്ത സഹോദരിയും അഭീരക്ഷത്രിയവിഭാഗത്തിൽപെട്ടവളുമായ സുഭദ്രയെ അർജ്ജുനനെക്കൊ ് വിവാഹം കഴിപ്പിച്ചു. ഇത് അദ്ദേഹം

ചെയ്തത് ജാത്രീ ക്ഷത്രിയരും അഭീരക്ഷത്രിയരും തമ്മിലുള്ള കലഹം അവസാനിപ്പിക്കുക എന്ന കാഴ്ച പ്പാടിലാണ്.

ഭഗവാൻ കൃഷ്ണന്റെ ക്രിയാത്മക സമീപനത്തിന് മറ്റൊരുദാഹരണം കൂടിപറയാം. യുദ്ധക്കളത്തിൽ വെച്ച് "അശ്വത്ഥാമാഹത" അതായത് അശ്വത്ഥാമാവ് വധിക്കപ്പെട്ടു എന്നു പറയാനാവശ്യപ്പെട്ടു. അക്ഷ രാർത്ഥത്തിൽ അത് ശരിയായിരുന്നില്ല. പക്ഷെ അതിനു പിന്നിലെ ഉദ്ദേശ്യം ശരിയായിരുന്നു. ധാർമ്മി കതയെ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കാനാണ് കൃഷ്ണൻ അങ്ങനെ ചെയ്തത്. അശ്വത്ഥാമാഹത എന്ന് ഉറക്കെ പറഞ്ഞ പ്പോൾ ദ്രോണാചാര്യർ അത് കേട്ടു. ബോധം നശിച്ച പോലെയായി. നരോവാകുഞ്ജരോ. അതായത് ഇത് മനുഷ്യനായ അശ്വത്ഥാമാവായണോ ആനയായ അശ്വ ത്ഥാമാവാണോ എന്ന് വളരെ പതുക്കെയാണ് പറഞ്ഞ ത്. അതേ സമയത്ത് ജനങ്ങൾ പെരമ്പറയടിക്കാൻ തുടങ്ങി. ആർക്കും ഒന്നും കേൾക്കാനായില്ല. ദ്രോണർ കൊല്ലപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ധാർമ്മികതക്കെതിരെ യുള്ള ഒരു പ്രവർത്തനമായി നിങ്ങളിതിനെ വ്യാഖ്യാനി ക്കും. എന്നാൽ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണന് ദ്രോണരെ വധി ക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം ഉ ായിരുന്നു. അതൊരു വസ്തു തയാണെങ്കിലും ഭഗവാൻ കൃഷ്ണന്റെ പ്രധാന ആശയം ധർമ്മം രക്ഷിക്കുക എന്നതായിരുന്നു. അതു കൊ ് പ്രധാന ലക്ഷ്യം സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ വേ ി അദ്ദേഹത്തനിതെല്ലാം ചെയ്യേ ിവന്നു.

ര ു രാജ്യത്തെ പട്ടാളക്കാർ പരസ്പരം യുദ്ധം ചെയ്യുമ്പോൾ സാധാരണക്കാരായ ആളുകളും കൊല്ല

പ്പെടാനിടയാവും. പക്ഷെ അവർ കൊല്ലപ്പെടണമെന്ന ഉദ്ദേശ്യം ആർക്കും തന്നെ ഉ ാവില്ല. ഇത് വലിയ തോതിൽ സംഭവിക്കാറു ്. ഇവിടെയും ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ശരിയായ സമീപനം കാണാം. അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും ധാർമ്മികതയുടെ പ്രാധാനതത്വങ്ങൾക്ക് എതിരായി പ്രവർത്തിച്ചിട്ടില്ല. അവസാനകാലത്ത് യദുവംശം മുഴുവൻ പ്രഭാസത്തിൽ വെച്ച് നശിച്ചപ്പോൾ കൃഷ്ണൻ അവരെ സഹായിച്ചില്ല. പക്ഷെ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞത് അവരിൽ അധാർമ്മികതയുള്ളതിനാൽ എനിക്ക് സഹായിക്കാൻ പറ്റില്ല എന്നാണ്.

ബലരാമനടക്കമുള്ള യാദവന്മാർ പൂർണ്ണമായി നശിച്ചപ്പോൾ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ പ്രഭാസതീർത്ഥത്തിലുള്ള ഒരു വൃക്ഷചുവട്ടിൽ ഇരുന്നു. ലളിതമുദ്രയിലായിരുന്നു ഇരുന്നത്. പെട്ടെന്ന് ദേഹം ഒരു വയോവൃദ്ധനായിമാറി. ജീവിതത്തിന്റെ അവസാനത്തിലും അദ്ദേഹം തന്റെ ക്രിയാത്മക സമീപനം ആവർത്തിച്ചു. ജീവിതത്തിന്റെ ലക്ഷ്യമെന്താണെന്ന് മനസ്സിലാക്കി കൊടുക്കുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ലളിതമുദ്രയിൽ മരത്തിന്റെ കീഴെയുള്ള ശിലയിൽ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലടികൾ ഇളം ചുവപ്പു നിറമായിരുന്നു. ഒരു വേട്ടക്കാരൻ ചുവപ്പുനിറമുള്ള എന്തോക ു. ജാരൻ എന്ന വേട്ടക്കാരൻ ഒരു പക്ഷിയോ അതുപോലുള്ള ജീവിയോ ആണെന്ന് ധരിച്ചു. വേട്ടക്കാരൻ വിഷം പുരട്ടിയ അസ്ത്രം കാലടിയിലേക്ക് തൊടുത്തു വിട്ടു. അവൻ തന്റെ ഇരയെ അന്വേഷിച്ചെത്തിയപ്പോൾ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനെയാണ് കാണാൻ കഴിഞ്ഞത്. വിഷം കാരണം ഭഗവാന്റെ ശരീരം ഇളം നീലനിറത്തി

ലാവുകയായിരുന്നു. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ അവനെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു. എന്നിട്ടിങ്ങനെ പറഞ്ഞു: “മനുഷ്യർ ഇത്തരം തെറ്റുകൾ ചെയ്യും. ഞാൻ നീയായിരുന്നെങ്കിലും ഈ തെറ്റു തന്നെ ചെയ്യുമായിരുന്നു. ഈ തെറ്റ് നീ മനപൂർവ്വം ചെയ്തതല്ല. അതുകൊ ് സാരമില്ല. ലോകത്തിൽ ആളുകൾ ഇത്തരം തെറ്റുകൾ ചെയ്യും. ഞാൻ ഇവിടെയിരിക്കുന്ന കാര്യം നിനക്കറിയില്ലായിരുന്നു. നിന്നെനിയമപരമായും ധാർമ്മികമായും ശിക്ഷിക്കാനാവില്ല. ആളുകൾ ഇത്തരം തെറ്റുകൾ ചെയ്യും. ഞാൻ നിന്നോട് ക്ഷമിച്ചിരിക്കുന്നു”. ഇത്രയും പറഞ്ഞുകൊ ് ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഭൗതികശരീരം ഉപേക്ഷിച്ചു.

റാഞ്ചി 22 ഒക്ടോബർ 1967

പ്രഭാഷണം.7

മഹാഭാരതകാലഘട്ടത്തിലെ ധാർമ്മിക നിലവാരം

മഹാഭാരതകാലത്തെ സദാചാരബോധം എപ്രകാരമായിരുന്നു? ജനങ്ങളെല്ലാം നിരക്ഷരരായിരുന്നുവെങ്കിലും അവരുടെ ബുദ്ധിപരമായ നിലവാരം ഒട്ടും ഉയർന്നതല്ലെങ്കിലും അവരാരും അസന്മാർഗ്ഗികളായിരുന്നില്ല എന്ന് നിങ്ങൾ ഓർക്കണം. ഇതവരുടെ ഉയർന്ന ഗുണമായിരുന്നു. സദാചാരബോധത്തെ പിൻതാങ്ങുന്ന

ആത്മീയ ചിന്തകളോ തത്വ സംഹിതകളോ അന്നു ാ യിരുന്നില്ല. അവർക്കു മുന്നിലു ായിരുന്ന നഗ്നമായ വസ്തുതകളെ അവർ സ്വീകരിച്ചു. അതുകൊ ു തന്നെ അവർ സന്മാർഗ്ഗികളുമായി തീർന്നു. "എന്താണ് സംഭവിച്ചതെന്ന് ഞാൻ പറയാം" . ഇതായിരുന്നു അവരുടെ സത്യാന്വേഷണരീതി.

സത്യം പരിശീലിക്കുന്നതുകൊ ു ാവുന്ന പരിണതഫലങ്ങൾ പരിഗണിക്കുവാനുള്ള പണ്ഡിതന്മാരൊന്നും അവർക്കു ായിരുന്നില്ല. അവരെ സത്യത്തിന്റെ പാതയിൽ നിന്നും വ്യതിചലിപ്പാൻ ഒരു വക്രബുദ്ധിയായ പണ്ഡിതന്റെ സഹായം വേ ിയിരുന്നെങ്കിലും മഹാഭാരതകാലത്ത് അപ്രകാരമൊരാൾ ഉ ായിരുന്നില്ല. ഒരാൾ മോഷ്ടിച്ചുവെന്ന് കരുതുക. സ്വയം രക്ഷയ്ക്കു വേ ി അവൻ കെട്ടിച്ചമച്ച കുറെ അസത്യപ്രസ്താവനകൾ പോലീസിനോടും കോടതിയിലും ബോധിപ്പിക്കും. സത്യത്തിന്റെ പാതയിൽ നിന്നും വ്യതിചലിക്കാൻ പലതരം കൗശലങ്ങളും അത്യാവശ്യമാണ്. അത്തരം വഞ്ചനകളൊന്നും വശമില്ലാത്തതിനാൽ മഹാഭാരതകാലത്തെ ജനങ്ങളെല്ലാവരും സ്വാഭാവികമായും ധാർമ്മികരായിരുന്നു.

ആത്മീയ പാതയിലേക്ക് കാലെടുത്തുവെച്ചവർ ആത്മീയ മൂല്യങ്ങൾ ഉൾകൊ ് സന്മാർഗ്ഗികളായിത്തീർന്നുവെന്നതാണ് മറ്റൊരു വസ്തുത. ഈ ര ു തരം സന്മാർഗ്ഗികൾക്കും തമ്മിൽ നേരിയ വ്യത്യാസമു ്. മഹാഭാരതകാലത്തെ ജനങ്ങൽ നഗ്നമായ വസ്തുതകളെ പിൻതാങ്ങുന്നവരായിരുന്നു. അതുകൊ ു

തന്നെ അവർ ധാർമ്മികരുമായിരുന്നു. ഇതിനാലവർ ആത്മീയവാദികളാണെന്ന് അത്ഥമാക്കുന്നില്ല.

അന്നത്തെ ജനങ്ങൾ ആത്മീയതകൊ ് ഉയർന്നവരായിരുന്നില്ല. എന്നാലിതിന് കടക വിരുദ്ധമായി ആത്മീയ സിദ്ധി നേടിയവരുടെ എണ്ണം വളരെയധികമായിരുന്നു. അതുപോലെ ആ കാലത്തെ ധാർമ്മികരുടെ ശതമാനമാകട്ടെ അതിലും കൂടുതലായിരുന്നു.

ഒരു സന്മാർഗ്ഗിയായി മാറുക എന്നതുകൊ ുള്ള ഏറ്റവും വലിയ നേട്ടം അയാൾ അതിബൃഹത്തായ ധാർമ്മിക ശക്തിയുടെ ഉടമയായി മാറുക എന്നതായിരുന്നു. ഒരാൾ ഒരുതെറ്റും ചെയ്യാതിരുന്നുവെങ്കിൽ മുമ്പോ ശേഷമോ ചെയ്യുന്നില്ലെങ്കിൽ അയാളിൽ ഒരു തരം ശക്തി ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. അതാണ് ധാർമ്മികശക്തി. ഒരു പാപി ഒരിക്കലും ഈ ശക്തി ഉൾക്കൊള്ളുന്നില്ല. അമിതമായ ശാരീരിക ശക്തി നേടിയ ഒരു കൊടിയ ക്രൂരൻ പോലീസിനെ ഭയപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ ഒരു ധാർമ്മികൻ ശാരീരികമായി അവശനാണെങ്കിലും ഭയപ്പെടുന്നില്ല. ആദ്യം പറഞ്ഞവൻ ധാർമ്മിക ശക്തി ഒട്ടുമില്ലെങ്കിലും ര ാമത്തെ വ്യക്തിക്ക് അത് നിറയെയു ്.

ഉദാഹരണമായി മഹാഭാരതത്തിലെ ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട കഥാപാത്രമായ ഭീഷ്മരെ എടുക്കാം. അദ്ദേഹം ഉന്നതനായ ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു. ഉയർന്ന ഒരു നേതാവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നത് കൗരവപക്ഷത്തെ ദുര്യോധനന്റെ ഔദാര്യത്തിലാണ്. പാണ്ഡവരും കൗരവരും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധത്തിൽ ധർമ്മം പാണ്ഡവരുടെ പക്ഷത്തും അധർമ്മം (അനീ

തി) കൗരവരുടെ പക്ഷത്തുമായിരുന്നു. എന്നാൽ വളരെ ലളിതമായ ഒരു ധാർമ്മികബോധംകൊ ു മാത്രം ഭീഷ്മർക്ക് ദുര്യോധനനെതിരായി നിൽക്കാനായില്ല. ദുര്യോധനന്റെ അന്നം സ്വീകരിച്ച് ജീവിച്ചു എന്ന ഒരൊറ്റ കാരണത്താലായിരുന്നു അത്. അപ്പോഴും നീതി പാണ്ഡവപക്ഷത്താണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനറിയാമായിരുന്നു. ലളിതമായ ഒരുധാർമ്മിക ചിന്തകൊ ു മാത്രം ഭീഷ്മർ ദുര്യോധനനെ പിൻതാങ്ങി. അതായിരുന്നു ആ കാലഘട്ടത്തിലെ ധാർമ്മിക ബോധം. അദ്ദേഹം തീർച്ചയായും ധാർമ്മികബോധമുള്ള വ്യക്തിയായിരുന്നു. മാത്രമല്ല പാണ്ഡവ പക്ഷത്തിന്റെ വിജയം മനസ്സിൽ ക ിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും ലളിതമായ ധാർമ്മികത ചിന്തകൊ ുമാത്രം അദ്ദേഹം കൗരവരെ പിൻതാങ്ങി.

ഇത്തരം ലളിതമായ ധാർമ്മികബോധം അന്നത്തെ സമൂഹം വളരെ ആസ്വദിച്ചിരുന്നു. ഒരു വ്യക്തി തന്റെ ശപഥം നിറവേറ്റാൻ പരിശ്രമിക്കണം. അർജുനൻ സൂര്യാസ്തമയത്തിനു മുമ്പ് ജയദ്രഥനെ വധിക്കുമെന്ന് ശപഥം ചെയ്തു. സൂര്യാസ്തമന സമയത്ത് പ്രതിജ്ഞയനുസരിച്ച് അർജ്ജുനൻ ആത്മഹത്യ ചെയ്യുമെന്ന് ജനങ്ങൾ ഉറപ്പിച്ചു. (ഇന്നത്തെകാലത്ത് ആളുകൾ ദിവസത്തിൽ നിരവധി പ്രതിജ്ഞകൾ എടുക്കും. അതേ ദിവസം തന്നെ പ്രതിജ്ഞാ ലംഘനവും നടത്തും. ഇതാണിന്ന് ധീരതയായി പരിഗണിക്കുന്നത്. തിരഞ്ഞെടുപ്പിനു മുമ്പ് സ്ഥാനാർത്ഥികൾ നിരവധി വാഗ്ദാനങ്ങൾ വോട്ടർമാർക്ക് നൽകും. എന്നാൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടാൽ അവർ തന്റെ സമ്മതിദായകരെ

തിരിച്ചറിയുക കൂടിയില്ല. അധാർമ്മികത ഇന്നൊരു ശീലമായി മാറിയിരിക്കുന്നു.) അങ്ങനെ ജനങ്ങളെല്ലാം അർജ്ജുനന്റെ ജീവത്യാഗം കാണാൻ ഒത്തുകൂടി. അതു വരെ ഒളിവിൽ കഴിഞ്ഞിരുന്ന ജയദ്രഥനം അവിടെയെത്തി. ശ്രീകൃഷ്ണൻ തന്റെ ഗുപ്തമായ ശക്തി ഉപയോഗിച്ച് സൂര്യാസ്തമയത്തിനു മുമ്പ് തന്നെ കാർമേഘപടലങ്ങളാൽ സൂര്യനെ മറച്ചു. ജയദ്രഥൻ പുറത്തുവന്നതോടെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ മേഖ പാളികളെ നീക്കി. അപ്പോഴും പകലായിരുന്നു. ശത്രുവായ ജയദ്രഥനെ ക പ്പോൾ അർജ്ജുനൻ അവനെ വധിച്ച് തന്റെ പ്രതിജ്ഞനിറവേറ്റി.

ഇത്തരം ലളിതമായ ധാർമ്മികതക്ക് ധാരാളം ഉദാഹരണങ്ങൾ മഹഭാരതത്തിൽ ദർശിക്കാനാവും. അത് പ്രകൃതി നിയമങ്ങൾക്കനുസരിച്ചായിരുന്നു ആളുകൾ പരിഗണിച്ചിരുന്നത്. കടമെടുക്കുമ്പോൾ പോലും രേഖകൾ കൈമാറുന്നരീതി ഉ ായിരുന്നില്ല. അതിന് അക്ഷരജ്ഞാനമുള്ളവരും കുറവായിരുന്നു. സൂര്യചന്ദ്രന്മാരെ സാക്ഷി നിർത്തിയായിരുന്നു എല്ലാവിധ ഇടപാടുകളും. ലളിതമായ ധാർമ്മികത ആത്മീയതകൊ ുള്ള ധാർമ്മികതയേക്കാൾ വിലയുള്ളതായിരുന്നു. എന്നാൽ ഈ ലളിതമായ ധാർമ്മികതയിൽ മനുഷ്യന്റെ വിശിഷ്ടമായ മൂല്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരുന്നു. അതുകൊ ് ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഈ പ്രാഥമിക ധാർമ്മികതയ്ക്ക് വളരെയധികം പ്രാധാന്യം നൽകിയിരുന്നു.

ആത്മീയാന്വേഷകർ വളരെകുറവായിരുന്നതു കൊ ് ആത്മീയ ധാർമ്മികത. വളരെ കുറച്ചുപേർക്കേ

ഉ ായിരുന്നുള്ളൂ. വളരെ കുറച്ചാളുകൾക്ക് മാത്രമേ കഠിനവും സങ്കീർണ്ണവുമായ സാധനാരീതികൾ പഠിക്കാൻ അവസരം ലഭിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. അതിനുള്ള പ്രധാനകാരണം ആ കാലഘട്ടത്തിലെ ജനങ്ങൾ ബുദ്ധിപരമായി വികസിക്കാത്തവരായിരുന്നു എന്നതാണ്. ബുദ്ധിപരമായി അവർ വികസിച്ചിരുന്നില്ല എങ്കിലും അവർ ഇന്നുള്ളവരേക്കാൾ ധാർമ്മിക നിലവാരം ഉള്ളവരായിരുന്നു. ഭീഷ്മർ ഒരു ധാർമ്മികനായിരുന്നു. സമൂഹത്തിൽ കീർത്തിയുള്ളവനുമായിരുന്നു. ഭീഷ്മർ ശ്രീകൃഷ്ണനെ വളരെയധികം ബഹുമാനിച്ചിരുന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായിയായിരുന്നില്ല. ഒരു ധാർമ്മികനായതിനാൽ ശ്രീകൃഷ്ണനും അദ്ദേഹത്തെ ബഹുമാനിച്ചിരുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഭിഷ്മരെ അനുമോദിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണശേഷം വളരെ ദിവസം ശരശയ്യയിൽ കിടന്നപ്പോൾ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ അദ്ദേഹത്തിനരികെ ഇരുന്ന് പാണ്ഡവരോടൊപ്പം ശുശ്രൂഷിക്കുമായിരുന്നു. മഹാഭാരതകാലത്ത് ജീവിതത്തിൽ ധാർമ്മികമൂല്യങ്ങൾക്ക് വളരെ ഉന്നതമായ ഒരു സ്ഥിതി ഉ ായിരുന്നു.

മറ്റൊരുദാഹരണമെടുക്കാം. ഗാന്ധാരി എന്ന കഥാപാത്രം. അവർ ഒരു അഫ്ഘാൻകാരിയായിരുന്നു. അഫ്ഗാനിസ്ഥാനിൽ കണ്ഡഹാര എന്ന ഒരു സ്ഥലം ഉ ായിരുന്നു. അത് സംസ്കൃതത്തിൽ ഗാന്ധാര എന്നറിയപ്പെട്ടു. ഈ ഗാന്ധാരത്തിൽ ജനിച്ചവളാണ് ഗാന്ധാരി. കണ്ഡകാര എന്ന സ്ഥലത്തെ ഇന്ത്യക്കാർ വിളിച്ചിരുന്നത് ‘‘പ്രത്യന്തദേശം’’ എന്നായിരുന്നു. അതായത് ഏറ്റവും അറ്റത്ത് കിടക്കുന്ന ദേശം.

ശരിക്കും ഇന്ത്യയിലല്ല. അതിർത്തി ദേശമാണ്. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ മഹത്വം ഗാന്ധാരിക്ക് വളരെയധികം അനുഭവപ്പെടുമായിരുന്നു. അന്ന് അഫഗാനിസ്ഥാൻ ഇന്ത്യയുടെ ഭാഗമായിരുന്നെങ്കിലും മധ്യേന്ത്യയിലെ സാമൂഹ്യ ഘടനയുമായി കണ്ധഹാരത്തിലെ അതായത് അഫ്ഗാനിസ്ഥാനിലെ ജനങ്ങൾക്ക് നല്ല പരിചയമായിരുന്നു. വിവാഹത്തിനു മുമ്പ് തന്നെ തന്റെ ഭർത്താവ് അന്ധനാണെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ അവൾ തന്റെ കണ്ണുകൾ തുണികൊ ് മൂടികളഞ്ഞു. "എന്റെ ഭർത്താവിന് ഈ ലോകം കാണാൻ കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ എനിക്കെന്തിനാണ്?" ഇങ്ങനെ ചിന്തിച്ചപ്പോൾ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ അവർ മൂടികെട്ടിയ കണ്ണുമായി ജീവിച്ചു. എന്തൊരത്ഭുത ധാർമ്മിക ശക്തിയാണ് അവർക്കു ായിരുന്നത്.

ര ു തവണ മാത്രമാണ് അവർ തന്റെ ജീവിതത്തിൽ കണ്ണുകൾ തുറന്നുകാണിച്ചത്. ഒന്ന് തന്റെ ഭർത്താവ് ആജ്ഞാപിച്ചപ്പോഴും ര ാമത് ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനെ നേരിൽ കാണാനും. യുദ്ധത്തിൽ വിജയിക്കാനുള്ള അനുഗ്രഹത്തിനുവേ ി ധൃതരാഷ്ട്രർ ദുര്യോധനനേയും സഹോദരന്മാരേയും ഗാന്ധാരിയുടെ അരികെ പറഞ്ഞയച്ചു. ധൃതരാഷ്ട്രർ പറഞ്ഞു. അമ്മയോട് കണ്ണു തുറന്ന് തങ്ങളെ നോക്കാൻ വേ ി അപേക്ഷിക്കാൻ. അങ്ങനെ നോക്കിയാൽ അവരെല്ലാം ഉരുക്കു മനുഷ്യരെപോലെയാവും ഗാന്ധാരിക്ക് അങ്ങനെയൊരു ശക്തിയു ായിരുന്നു. എന്നാൽ ഗാന്ധാരി ആദ്യം അപ്രകാരം ചെയ്യാൻ തയ്യാറായില്ല. എന്നാൽ ധൃതരാഷ്ട്രർ ആജ്ഞാപിച്ചപ്പോൾ അവർ അപ്രകാരം

ചെയ്യാൻ തീരുമാനിച്ചു. ഏതാനും നിമിഷത്തേക്ക് അവർ ആവരണം നീക്കി. ധൃതരാഷ്ട്രർ മക്കളോട് നഗ്നരായി പോകാനാണ് പറഞ്ഞിരുന്നത്. അവർ ഏതെല്ലാം ഭാഗങ്ങളാണോ കാണുന്നത് അവിടെ യെല്ലാം ഉരുക്കുപോലെയാവും. അവരെ വധിക്കാനുമാ വില്ല. എന്നാൽ മക്കൾ പ്രായപൂർത്തിയായവരായതി നാൽ അവർക്ക് നഗ്നരായി അമ്മയെക്കാണാൻ മടിതോ ന്നി. അതിനാൽ കൗപീനധാരികളായിട്ടാണ് അവർ അമ്മയെ ക ത്. അങ്ങനെ കൗപീനം ധരിച്ച ഭാഗം മാത്രം മൃദുവായും മറ്റുഭാഗങ്ങൾ അതികഠിനമായും മാറി. ഈ സത്യം പാണ്ഡവർ മനസ്സിലാക്കി. അങ്ങനെ ഇരുമ്പുലക്കകൊ ുള്ള യുദ്ധം വന്നപ്പോൾ ഭീമസേ നൻ നാഭിക്കു കീഴെ അടിക്കുകയും ചെയ്തു. മറ്റുഭാഗ ങ്ങളിലടിച്ചാൽ കൗരവർ വധിക്കപ്പെടുമായിരുന്നില്ല. അപ്രകാരം നിലവിലുള്ള നിയമം ലംഘിക്കേ ിവന്നു. ആകാലത്ത് യുദ്ധം ഒരുകായിക വിനോദമായികണ ക്കാക്കിയിരുന്നു. അതൊരുമത്സരമായിരുന്നു വധി ക്കാൻ വേ ിയായിരുന്നില്ല. ഒരാൾ നിയമം കർശന മായി പാലിച്ചിരിക്കണം. ഇരുമ്പുലക്കകൊ ടിക്കു മ്പോൾ നാഭിക്കു കീഴെ അടിക്കാൻ പാടില്ലെന്നായി രുന്നു നിയമം. എന്നാൽ ഭീമന് കൗരവരെ വധിക്കാൻ ഈ നിയമം ലംഘിക്കേ ിവന്നു.

ഒരിക്കൽ കൂടി ഗാന്ധാരി തന്റെ കണ്ണുകൾക്കു മുക ളിലുള്ള തുണി അഴിച്ചു. കുരുക്ഷേത്രയുദ്ധ ത്തിനുശേഷമായിരുന്നു അത്. കുരുക്ഷേത്ര ഭൂമിയാകെ ഒരു ശ്മശാന ഭൂമിയായി മാറിയിരുന്നു. ഗാന്ധാരിയുടെ മരുമക്കളെല്ലാം വിധവകളായി. ഭർത്താക്കന്മാരുടെ ശവ

ശരീരം നോക്കി അവർ കഠിനമായി തേങ്ങി. ഗാന്ധാരിയും അവിടെ ഉ ായിരുന്നു. പാണ്ഡവൻമാർ അമ്മ കുന്തീദേവിയോടൊപ്പം അവിടെയെത്തി. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനും ആഗതനായി. അവരുടെ ഭാഗത്തു നിന്നും ധാരാളം ആളുകൾ മരിച്ചിരുന്നു. അവരുടെ ബന്ധുക്കളെ സാന്ത്വനിപ്പിക്കാൻ അവർ അവിടെയെത്തി. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഗാന്ധാരിയെ സമാശ്വസിപ്പിച്ച് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. “എന്തിനാണ് കരയുന്നത്? ഇത് ലോകനീതിയുടെ പാതയാണ്. നിങ്ങളും ഈ ലോകത്തോട് വിടപറയും. പിന്നെയെന്തിനാണ് കരയുന്നത്?” ശ്രീകൃഷ്ണനെ അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊ ് ഗാന്ധാരി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: “കൃഷ്ണാ നീയെന്തിനാണെന്നെ സാന്ത്വനിപ്പിക്കുന്നത്. അത് നിനക്കൊരിക്കലും യോജിക്കുകയില്ല.” അത് എന്തുകൊ ാണെന്ന് കൃഷ്ണൻ ചോദിച്ചു. ഗാന്ധാരി പറഞ്ഞു: “നീ ഇപ്രകാരം ആസൂത്രണം ചെയ്തില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ എന്റെ മക്കളാരുംതന്നെ വധിക്കപ്പെടുകയില്ലായിരുന്നു.” കൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞു: “ധർമ്മത്തെ സംരക്ഷിക്കാനും പാപത്തെ ഇല്ലായ്മ ചെയ്യാനും ഒരു യുദ്ധം അനിവാര്യമായിരുന്നു. എനിക്കെന്തു ചെയ്യാൻ കഴിയും. ഞാൻ കേവലം ഒരുപകരണം മാത്രം.” ഇതിനു മറുപടിയായി ഗാന്ധാരി പറഞ്ഞു: “കൃഷ്ണാ അങ്ങ് താരകബ്രഹ്മമാണ്. താങ്കൾക്ക് ആഗ്രഹുമു ായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഒരു യുദ്ധം കൂടാതെ തന്നെ അവരുടെ മനസ്സ് മാറ്റിയെടുക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു.” അതൊരു വസ്തുതയാ

ണ്. എന്നാൽ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന് ലോകത്തിനു മുമ്പിൽ ഒരുദാഹരണം കാണിച്ചുകൊടുക്കണം. പാപികൾ പരാജയപ്പെടും. അതുകൊ ് ഒരു യുദ്ധം നടക്കട്ടെ. ലോകത്തിന് അതുകാണാനും ഒരു പാഠം പഠിക്കാനും അവസരം ലഭിക്കും. യുദ്ധമില്ലാതെ അപ്രകാരം ചെയിതരുന്നുവെങ്കിൽ ലോകത്തിന് ശരിയാ യ പാഠം പഠിക്കാനാവില്ല. ന്യായവാദം അറിയാമായിരുന്നെങ്കിലും ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഒന്നും സംസാരിച്ചില്ല. ഒരാളുടെ ജീവിതത്തിൽ എണ്ണമില്ലാത്ത സംഭവങ്ങളു ാകും. ആശയങ്ങൾ ശരിയായിരിക്കും. പക്ഷെ ഇവിടെ മൗനം പാലിച്ചിരിക്കണം. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ അങ്ങനെ ഒരവസ്ഥയിലായിരുന്നു. ഭീഷ്മരെ പോലുള്ള ഒരു ധാർമ്മികനെ ബഹുമാനിക്കുകയും വന്ദിക്കുകയും ചെയ്തപോലെ ഗാന്ധാരിയേയും ശ്രീകൃഷ്ണൻ ബഹുമാനിച്ചു.

പിന്നീട് ഗാന്ധാരി ശ്രീകൃഷ്ണനെ ശപിച്ചു. "എന്റെ കൺ മുന്നിൽ വെച്ച് എന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങളെല്ലാം മരിച്ചുവീണതുപോലെ തന്നെ നിന്റെ വംശവും നിന്റെ കൺമുന്നിൽ വെച്ചുതന്നെ നശിക്കുമാറാകട്ടെ." ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞു: "അതങ്ങനെ തന്നെയാവട്ടെ." സംഗതി അതുപോലെതന്നെ സംഭവിച്ചു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ശാപം ഏറ്റുവാങ്ങിയതോടെ തന്നെ അതു സംഭവിച്ചു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ശാപം സ്വീകരികിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അങ്ങനെ സംഭവിക്കുമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ശ്രീകൃഷ്ണൻ അത് സ്വീകരിച്ചു. കാരണം ധാർമ്മിക ശക്തിക്ക് ജീവിതത്തിൽ മൂല്യമു ് എന്ന് മറ്റുള്ളവർക്ക് കാണിച്ചുകൊടുക്കാൻ അദ്ദേഹമത് സ്വീകരിച്ചു.

സ്വീകരിച്ചില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ യദുവംശം യദുവംശം (യാദവ ഗോത്രത്തിലെ അംഗങ്ങൾ. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ബന്ധു ജനങ്ങൾ) പൂർണ്ണമായും നശിക്കുമായിരുന്നില്ല. ഗാന്ധാരിയെ ഉന്നതസ്ഥാനത്തു നിർത്താൻ വേ ി മാത്രമാണ് അങ്ങനെചെയ്തത്. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ മഹാഭാരതയുദ്ധം ആസൂത്രണം ചെയ്തതുതന്നെ ധർമ്മത്തിന്റെ വിജയത്തിനു വേ ിയാണ്. അവസാനം വരെകഴിയുന്നതെല്ലാം അദ്ദേഹം ചെയ്തു. എന്നാൽ എപ്പോഴാണോ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ ഒരു ധാർമ്മികനെ ക ുമുട്ടുന്നത് അപ്പോഴെല്ലാം പരാജയം സ്വമേധയാ ഏറ്റുവാങ്ങി. പല സന്ദർഭങ്ങളിലും ഈ പരാജയം അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചു.

ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ജീവിതത്തിൽ നിന്നും നിങ്ങളും ഈ പാഠം പഠിക്കണം. എപ്പോഴാണോ ഒരാൾ അനീതി പ്രവർത്തിക്കുന്നത് അവിടെ ഒരിക്കലും നിങ്ങൾ കീഴട ങ്ങരുത്. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ചെയ്തതുപോലെ അധാർമ്മി കൾക്കെതിരെ യുദ്ധം ചെയ്യുക. എന്നാൽ ആരാണോ ധാർമ്മികനായവൻ, കുലീനനായവൻ അവരെ നിങ്ങൾ നമിക്കണം. അത് നിങ്ങളുടെ പ്രശസ്തിയെ സമ്പന്നമാ ക്കുകയും വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

റാഞ്ചി. 19 നവംബർ 1967

പ്രഭാഷണം. 8

മഹാവിശ്വത്തിനുവേ ിയുള്ള ഒരു ക്കം

ഇപ്പോൾ ഈ ലോകം വളരെ ചെറുതായി മാറിയിരിക്കയാണ്. ജനങ്ങൾക്ക് ഒരു ഗ്രഹത്തിൽ നിന്നും മറ്റൊന്നിലേക്ക് സഞ്ചരിക്കാൻ കഴിയുന്നു. ഇന്നത്തെപോലെ സുഖസൗകര്യങ്ങളോ യാത്രാ സൗകര്യങ്ങളോ ഇല്ലാത്ത കാലത്ത് ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ ഛിന്നഭിന്നമായിക്കിടക്കുന്ന ഭാരതത്തെ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് മഹാഭാരതം രൂപീകരിക്കാനുള്ള ആസൂത്രണം നടത്തി. എന്നാലിന്ന് ലോകംതന്നെ ചെറുതായി മാറിയിരിക്കുന്നു. അതിനാലിന്ന് മഹാഭാരതമല്ല മഹാവിശ്വത്തിനുതന്നെ രൂപം കൊടുക്കാനുള്ള ആസൂത്രണത്തിന് സമയമായി.

മഹാഭാരതരൂപീകരണത്തിന് നയിച്ച ശക്തി ധാർമ്മികതയാണ്. ശാശ്വതസമാധാനമുള്ള, സന്തോഷമുള്ള, സാഹോദര്യമുള്ള, ദാരിദ്ര്യമില്ലാത്ത ഒരു മഹാസമൂഹം രൂപീകരിക്കാൻ സമയമായി. അന്നത്തെ കാലത്ത് പട്ടിണികൊ ് ഏതെങ്കിലും വ്യക്തി മരിച്ചാൽ അതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം രാജ്യത്തിനാണെന്നായിരുന്നുനിയമം. അതുമാത്രമല്ല, ഒരിടത്തൊരു അകാലചരമമു ായാൽ, നാലോ അഞ്ചോവയസ്സുള്ള കുഞ്ഞ് മരിച്ചാൽ ജനങ്ങൾ അത് ഭരണക്രമത്തിന്റെ വീഴ്ച്ചയായി കരുതിയിരുന്നു. ഇന്ന് നിങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കേ ത് മഹാവിശ്വമാണ്. പരമസ്രഷ്ടാവിന്റെ സന്തതിക

ളാണ് അതിനു പിന്നിൽ പ്രയത്നിക്കേ ത്. എല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മക്കളാണ്. അതുകൊ ല്ലാവരും ഒന്നിച്ചു വസിക്കണം. ഒന്നിച്ച് പ്രയത്നിക്കണം. കറുത്തവനോ വെളുത്തവനോ, നിരക്ഷരനോ പണ്ഡിതനോ, ചെറിയവനോ വലിയവനോ എന്ന വ്യത്യാസമില്ലാതെ എല്ലാവരും ഒരേപിതാവിന്റെ സന്തതികളാണ്. ഇവിടെ എല്ലാവരും ഒന്നിച്ച് താമസിക്കണം.

അതിനാൽ പരമപ്രധാനമായകാര്യം എല്ലാവരും പരമപുരുഷന്റെ സന്തതി പരമ്പരകളാണെന്നതാണ്. അങ്ങനെയാവുമ്പോൾ ഭൗതികമായി നാം ഒന്നായിത്തീരണം. അപ്പോൾ മാത്രമേ മാനസിക തലത്തിലും ആത്മീയ തലത്തിലും ഒന്നായിത്തീരുകയുള്ളൂ. ഈ ഏകത്വം ശക്തിപ്പെടണമെങ്കിൽ ഒരു കാര്യം കൂടി തീർച്ചയായും ഉ ായിരിക്കണം. അത് പൊതുവായ ഒരു ലക്ഷ്യം ഉ ാവുക എന്നതാണ്. പരമ പുരുഷന്റെ മക്കൾ ഒന്നാണെന്നും അതിൽ തന്നെ ലയിക്കേ താണെന്നുമുള്ള ബോധം ഉ ാവണം. എല്ലാവരും ഒന്നിൽ നിന്നും വന്നതാണ്. അതിൽ തന്നെ ചേരുകയും ചെയ്യും. അതിനാൽ എല്ലാവരും ഒത്തൊരുമിച്ച് ജീവിക്കണം.

ഒന്നിച്ചു ജീവിക്കുക എന്നത് പ്രകൃതിദത്തനിയമമാണ്. എന്നാൽ കലഹിച്ചു ജീവിക്കുക എന്നത് പ്രകൃതി വിരുദ്ധവും. പ്രകൃതി വിരുദ്ധമായ ഒന്നിനേയും ഈ പ്രപഞ്ചം സഹിക്കുകയില്ല. അതുകൊ ് പ്രകൃതിവരുദ്ധമായതെന്തും, ആത്യന്തികമായി നശിക്കുക തന്നെ വേണം. അതിനാൽ മനുഷ്യർ കൂട്ടായി ജീവിക്കുക എന്നത് പ്രകൃതി പരമാണ്. അങ്ങനെ ഒരു മഹാപ്ര

പഞ്ചം സൃഷ്ടിക്കുക എന്നതാണ് ലക്ഷ്യം. ഇങ്ങനെ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ പരസ്പരം യുദ്ധം ചെയ്ത് എല്ലാവരും നശിക്കയായിരിക്കും ഫലം. ഇതാണ് പ്രകൃതി നിയമം. അപ്രകാരം ഒന്നിച്ചുതന്നെ നിലനിൽക്കുക എന്നതാണ് നമ്മുടെ കർത്തവ്യം. അങ്ങനെയാവുമ്പോൾ ലോക ജനത മുഴുവൻ ഒന്നായി യോജിച്ചു നിൽക്കും. മഹാവശ്വം എത്രയും വേഗം രൂപീകരിക്കുക എന്നത് നിങ്ങളുടെ കടമയാണ്. അപ്പോൾ ലോകത്ത് സന്തോഷവും സമാധാനവും ഉ ാവും. ഒരേ തത്വശാസ്ത്രത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായിരിക്കും ഈ പ്രപഞ്ചം. അപ്രകാരം മനുഷ്യരാശി പരമപുരുഷനിലേക്ക് മുന്നേറും. വിജയം നിങ്ങളുടെ കൈകളിലാണ്.

റാഞ്ചി, 3 ഡിസംബർ 1967

പ്രഭാഷണം. 9

മഹാഭാരതത്തിലെ ചിലകഥാപാത്രങ്ങൾ

ശ്രീകൃഷ്ണൻ എന്ന വ്യക്തിത്വത്തിന് ബൗദ്ധിക മണ്ഡലത്തിലുള്ള പ്രാധാന്യം, അദ്ദേഹം നിരവധി വ്യക്തിത്വങ്ങളെ അവതരിപ്പിച്ചു എന്നതാണ്. കൂടാതെ ആത്യന്തികമായി സത്യം മാത്രമേ വിജയിക്കൂ എന്നും പാപം അമ്പേ പരാജയപ്പെടുമെന്നുമുള്ളപാഠം മനുഷ്യരാശിക്ക് വ്യക്തമാക്കി കൊടുക്കുക കൂടി ചെയ്തു. മാനസിക തലത്തിൽ പരമപുരുഷൻ എന്തെല്ലാമാണോ ചെയ്തത് അതെല്ലാം മനുഷ്യരാശിക്ക് യാഥാർത്ഥ്യമായി അനുഭവപ്പെട്ടു. ആന്തരികമായി

ഭക്തന്മാർ ചിന്തിച്ചതെല്ലാം മാനസികമായ ഭാവനകളായിത്തീർന്നു. രാമചന്ദ്രനെ ആദർശ ധീരനായ മനുഷ്യനാക്കാൻ വാൽമീകിയും തുളസീദാസും രാമായണം, രാമചരിതമാനസം എന്നീ കൃതികൾ രചിച്ചു. മഹാഭാരതമെന്ന ഇതിഹാസ കാവ്യത്തിൽ വിവരിച്ചതൊന്നും യാഥാർത്ഥ്യമല്ല. എന്നാൽ അതിലെ കഥാപാത്രങ്ങളും സംഭവങ്ങളും വസ്തുതാ സ്വഭാവമുള്ളതാണ്.

ജയദ്രഥൻ: മനുഷ്യർ പരമപുരുഷനോടാവശ്യപ്പെടേ ത് ഗുണരഹിതമായ ഭക്തിയാണ്. ചിലപ്പോൾ അവർ അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് ഭൗതികവും മാനസികവുമായ പലതും ആവശ്പ്പെടും. അപ്പോൾ പരമപുരുഷൻ അത് അനുവദിക്കയോ അനുവദിക്കാതിരിക്കയോ ചെയ്യും. ജയദ്രഥൻ ശിവനിൽ നിന്നും ഒരു പ്രത്യേക വരം ആവശ്യപ്പെട്ടു. രാത്രിയോ പകലോ താൻ വധിക്കപ്പെടരുതെന്ന്. അതായത് ചിരഞ്ജീവിയായിരിക്കണമെന്ന്. ഉദ്ദേശിച്ചപോലെ തന്നെ ദൈവം അവൻ ആഗ്രഹിച്ചപോലെതന്നെ അനുഗ്രഹിച്ചു. എന്നാൽ ജയദ്രഥൻ രാത്രിയോ പകലോ അല്ലാത്ത ഒരു സന്ധ്യാസമയത്ത് വധിക്കപ്പെട്ടു.

ശകുനി: മറ്റുള്ളവർ ദു:ഖിക്കട്ടെ എന്ന ചിന്ത മനസ്സിൽ മൂടിവെച്ച് ജീവിക്കുന്ന ചില വ്യക്തികളു ാവും. ക്രൂരതയിൽ നിന്നും ആനന്ദം കെ ത്തുന്ന സ്വഭാവ വൈകൃതത്തിന് ഉദാഹരണമാണ് ശകുനി. ഓരോ ഗ്രാമത്തിലും മറ്റുള്ളവരെ തമ്മിൽകലഹിപ്പിച്ച് ക്രൂരമായ സന്തോഷം അനുഭവിക്കുന്നവരെ നിങ്ങൾക്ക് കാണാനാവും.

ശകുനി ഗാന്ധാര രാജ്യത്തെ രാജകുമാരനാണ് (ഇന്നത്തെ അഫ്ഗാനിസ്ഥാൻ). ആകാലഘട്ടത്തിൽ ഗാന്ധാര സാമ്രാജ്യത്തിലെ ഒരു രാജ്യമായിരുന്നു ഗാന്ധാരം. പ്രത്യേക ശൈലിയിലുള്ള കലയ്ക്ക് പ്രശസ്തമായിരുന്നു. ഗാന്ധാരം. തന്റെ ഹൃദയാന്തർഭാഗത്ത് ദൈവത്തിന്റെ അനുഗ്രഹം ലഭിച്ചവർക്ക് മാത്രമേ വിജയമു ാവൂ എന്ന് ശകുനിക്കറിയാമായിരുന്നു. എന്നിട്ടും കൗരവരെ പാണ്ഡവർക്കെതിരെ തിരിക്കാൻ ശകുനി ശ്രമിച്ചു കൊ ിരുന്നു. അപ്രകാരം കൗരവർക്ക് ഉപദ്രവമു ാക്കാനും കഴിഞ്ഞു. മഹാഭാരതത്തിൽ ശകുനിയുടെ വേഷം അർത്ഥപൂർണ്ണമായിരുന്നു. യുദ്ധത്തിന്റെ പരിണാമം സ്ഥാപിക്കുന്നത് ലാളിത്യം എപ്പോഴും വിജയിക്കുന്നുവെന്നും വഞ്ചന പരാജയപ്പെടുന്നുമെന്നുമാണ്.

കർണ്ണൻ: പലകാര്യങ്ങളിലും കുലീനത്വത്തെയല്ല പകരം കുലീനാധിപത്യത്തെയാണ് പ്രാമാണ്യമായി കരുതിയിരുന്നത്. കർണ്ണൻ കുന്തീദേവിയുടെ ആദ്യപുത്രനാണെങ്കിലും അവൾ ആരേയും ഔദ്യോഗികമായി വിവാഹം കഴിച്ചിരുന്നില്ല. സുദാ എന്നുപേരുള്ള ഒരു രാജാവിലു ായ പുത്രനാണ് കർണ്ണൻ. അത്തരം കാര്യങ്ങൾക്കൊക്കെ അന്നത്തെകാലത്ത് സാമൂഹ്യപിന്തുണ ഉ ായിരുന്നു. പിന്നീട് കർണ്ണനെ ഒരു സൂതൻ എടുത്തുവളർത്തി. ജീവിതത്തിൽ പൂർണ്ണമായും കർണ്ണൻ ഒരു ആദർശവാദിയായിരുന്നു. കൗരവന്മാരുടെ വിശ്വസ്തനായ സുഹൃത്തായിരുന്നു കർണ്ണൻ. ഭീഷ്മരുമായി അദ്ദേഹത്തിന് എടുത്തുപറയത്തക്ക സമാനതകൾ ഉ ായിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി

ആരെങ്കിലും കർണ്ണന് ഒരു സേവനം ചെയ്തുകൊടുത്താൽ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ അവരുടെ വിശ്വസ്തനായിരിക്കും അയാൾ. അദ്ദേഹം സരളമായ ധാർമ്മികത ജീവിതത്തിൽ പിന്തുടർന്നിരുന്നു.

ശക്തമായി ആത്മീയ ധാർമ്മികതയുടെ പക്ഷംപിടിക്കുന്നവന് സുഹൃത്തുക്കൾ നഷ്ടപ്പെടും.

പലപ്പോഴും ക   ുവരുന്നത് ആത്മീയ ധാർമ്മികത സരളമായ ധാർമ്മികതയെ പരാജയപ്പെടുത്തുന്നതായിട്ടാണ്. എന്നാൽ സാധാരണ ജനങ്ങൾ പലപ്പോഴും ഇക്കാര്യത്തിൽ തെറ്റുകൾ ചെയ്യുന്നു. അധാർമ്മികരെ പിൻതാങ്ങുന്നത് ഒരു കാരണവശാലും ശരിയല്ല. ഭീഷ്മ പിതാമഹനെ പോലെ ഭക്ഷണവും മറ്റും കൗരവരിൽ നിന്നും സ്വീകരിച്ചതിനാൽ കർണ്ണനും അവരെ പിന്താങ്ങിക്കൊ ിരുന്നു. അദ്ദേഹം ദുര്യോധനന്റെ നിലപാടുമാറ്റാൻ വളരെയധികം പരിശ്രമിച്ചു. എന്നാൽ നിർബന്ധിക്കാനുള്ള സാഹസത്തിന് മുതിർന്നില്ല. ദുര്യോധനന്റെ മനസ്ഥിതി മാറ്റാൻ കർണ്ണൻ ശ്രമിച്ചില്ല. അധികമായി സമ്മർദ്ദം ചെലുത്താൻ സാഹസപ്പെടുകയുമു   ായില്ല.

ആത്മാർത്ഥതയുടേയും ഭക്തിയുടേയും അളവുകോൽ വെച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ഭീഷ്മർക്ക് സമാന്തരമായി മറ്റാരുമില്ല. എന്നാൽ ശൗര്യത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ കർണ്ണൻ വളരെ ഉന്നതനാണ്. യുദ്ധത്തിനിടെ രഥചക്രങ്ങൾ മണ്ണിൽ പൂ   ുപോകുമെന്ന് കർണ്ണന് ഒരു ശാപം ഉ   ായിരുന്നു. അത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ ശത്രുക്കളോട് ഒരു യുദ്ധവിരാമത്തിനുവേ ി അദ്ദേഹത്തിന് അപേക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്. ധർമ്മാനുസാരിയായ യുദ്ധമായ

തിനാൽ ര ു ശക്തികളും ഇക്കാര്യം മുൻകൂട്ടി സങ്കൽപ്പിക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ കർണ്ണൻ പ്രശസ്തിക്കുവേ ി ഒരു തരത്തിലുള്ള അപേക്ഷയും ശത്രുക്കളോട് നടത്തിയില്ല എന്നതായിരുന്നു വസ്തുത.

ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ പിന്തുണയോടുകൂടി യുദ്ധം ചെയ്യുന്ന പാണ്ഡവർക്കെതിരെ പടപൊരുതിയെങ്കിലും അവസാനശ്വാസം വരെ ചു ുകളിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനാമം ഉ ായിരുന്നു. കർണ്ണൻ ഒരു ഉൽകൃഷ്ടമായകഥാപാത്രമായിരുന്നു. ഒരു ന്യൂനതമാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിനു ായിരുന്നുള്ളൂ. അദ്ദേഹം ആത്മീയധാർമ്മികതക്കുപകരം ലളിതമായ ധാർമ്മികതക്ക് വിലകൽപ്പിച്ചിരുന്നു.

ദ്രോണാചാര്യർ:- കൗരവരുടേയും പാണ്ഡവരുടേയും ഗുരുവായിരുന്നു ദ്രോണാചാര്യർ. യുദ്ധരീതികൾ മാത്രമല്ല താത്വിക പഠനവും അദ്ദേഹം നടത്തിയിരുന്നു. അദ്ദേഹം ശാസ്ത്ര ഗുരുവും ശസ്ത്ര ഗുരുവും ആയിരുന്നു.

പിന്നെ എന്തുകൊ ദ്ദേഹം യുദ്ധത്തിൽ പരാജയപ്പെട്ടത്? ഗുരുജനങ്ങൾ എപ്പോഴും ശിഷ്യന്മാരെ എല്ലാവരേയും സ്നേഹത്തോടുകൂടി പരിഗണിക്കണമെന്നാണ് നിയമം. എന്നാൽ ദ്രോണാചാര്യർ വ്യക്തമായും അർജ്ജുനനോട് പക്ഷപാതിത്വം കാണിച്ചിരുന്നു. പിന്നീട് അർജ്ജുനൻ വലിയ യോദ്ധാവായി മാറുന്നു എന്ന വസ്തുത തിരിച്ചറിഞ്ഞപ്പോൾ അൽപ്പം അസന്തുഷ്ടി തോന്നുകയും ചില രഹസ്യ യുദ്ധതന്ത്രങ്ങൾ തന്റെ പുത്രൻ അശ്വത്ഥാമാവിൽ നിന്നു പോലും മറച്ചു പിടിക്കുകയും ചെയ്തു. മറ്റൊരു ശിഷ്യനായ

ഏകലവ്യൻ അഗാധമായി അദ്ദേഹത്തെ ഗുരുവായി പരിഗണിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ അവൻ ഒരു ഹീന ജാതിയിൽ പിറന്നവനാണെന്നറിഞ്ഞ ദ്രോണാചാര്യർ ഏകലവ്യന്റെ അപേക്ഷ നിരസിച്ചു. ഈ നിരസിക്കൽ ഒരു ആചാര്യനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം സംഭവിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതാണ്. എല്ലാവരും ഒരാചാര്യനാവാൻ യോഗ്യരല്ല. ഏതൊരു ഗുരുവിന്റെ ഭാഗത്തും ഇത് ഭാഗികമായി ഒരു കഠിന നഷ്ടമാണ്.

പിന്നീട് അസ്ത്രാഭ്യാസത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഏകലവ്യൻ അർജ്ജുനനേക്കാളും അശ്വത്ഥാമാവിനേക്കാളും പ്രശസ്തനായി. ഒരിക്കൽ ദ്രോണാചാര്യർ ഏകലവ്യനെ സന്ദർശിച്ച് അവന്റെ അസ്ത്രാഭ്യാസ ചാതുര്യം മനസ്സിലാക്കി. ചോദ്യം ചെയ്തപ്പോൾ ദ്രോണാചാര്യരെ സ്വയം ഗുരുവായി സങ്കൽപ്പിച്ചുകൊ

ാണ് അസ്ത്രാഭ്യാസത്തിൽ ഇത്തരം അത്ഭുതങ്ങൾ കാണിക്കാനായതെന്ന് ഏകലവ്യൻ പറഞ്ഞു. എന്നാൽ എല്ലാവരേയും അത്ഭുതപ്പെടുത്തുമാറ് ഗുരുദക്ഷിണയുടെ (ആചാര്യ ധർമ്മപ്രകാരമുള്ള പ്രതിഫലം) രൂപത്തിൽ ഏകലവ്യന്റെ പെരുവിരൽ ആവശ്യപ്പെടുകയും ഏകലവ്യന്റെ അപാരമായ കഴിവിനെ നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. സമൂഹത്തിന്റെ കണ്ണുതുറപ്പിക്കാൻ വേ ി യാണ് ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഇത്തരം ഒരു കഥാപാത്രത്തിന് രൂപം നൽകിയത്. ഒരാൾ പുണ്യവാനേയും പാപിയേയും പ്രതിപാദിക്കണമെന്നതിനുദാഹരണമാണിത്. എല്ലാവരേയും തുല്യപരിഗണനയോടെ കാണണം അപ്പോഴാണ് സമൂഹത്തിന് സ്വരച്ചേർച്ചയു ാവുന്നത്. ശിഷ്യന്മാരോട് വളരെയധികം വിവേചനം കാണിച്ചതു

കൊ ് ദ്രോണാചാര്യർക്ക് യുദ്ധത്തിൽ ഏറ്റവും വലിയ പതനമു ായി.

ദ്രോണാചാര്യർ മാതൃകാപരമായ ഗുരുവോ മനുഷ്യനോ ആയിരുന്നില്ല. സമൂഹത്തിൽ നിന്നും ഇത്തരം ആചാര്യന്മാരെ നിഷ്കാസനം ചെയ്യണമെന്ന ഉദാഹരണം സമൂഹത്തിന് ലഭിക്കാനിത് കാരണമായി. അതുകൊ ാണ് ശ്രീകൃഷ്ണൻ വഞ്ചനയെ കൂട്ടുപിടിച്ച് യുധിഷ്ഠിരനോട് ഇപ്രകാരം പ്രഖ്യാപിക്കാൻ ഉപദേശിച്ചത്. അത് വിശ്വസിക്കത്തക്ക ഭാഷയിലായിരുന്നു. "അശ്വത്ഥാമാഹത ഇതിനരോകുഞ്ജരോവാ." ഇത്കൂടി നിന്നവരോടൊക്കെ ഉറക്കെവിളിച്ചു പറഞ്ഞു. "അശ്വത്ഥാമാവ് വധിക്കപ്പെട്ടു. അത് മനുഷ്യനായ അശ്വത്ഥാമാവാകാം ആനയായ അശ്വത്ഥാമാവുമാകാം." സത്യത്തിൽ വധിക്കപ്പെട്ടഅശ്വത്ഥാമാവ് ഒരാനയായിരുന്നു. ദ്രോണപുത്രനായ അശ്വത്ഥാമാവായിരുന്നില്ല. തന്റെ പുത്രൻ ശരിക്കും വധിക്കപ്പെട്ടു എന്നു വിശ്വസിക്കത്തക്ക പ്രഖ്യാപനമായിരുന്നു അത്. അതുകൊ ് അദ്ദേഹത്തിന് തന്റെ ദു:ഖത്തെ തരണം ചെയ്യാനായില്ല. പാണ്ഡവർക്ക് അദ്ദേഹത്തെ എളുപ്പം വധിക്കാനുള്ള അവസരമായി അത് മാറി.

അർജ്ജുനൻ:- ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഉപദേശമനുസരിച്ച് അർജുനൻ അഭിനയിച്ചു. മഹാഭാരതയുദ്ധത്തിനു മുമ്പ് പാണ്ഡവരും കൗരവരും സൈനിക സഹായം അഭ്യർത്ഥിച്ച് ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനെ സമീപിച്ചു.

അപ്പോൾ നീതിയും രാഷ്ട്രീയവും തമ്മിൽ തുലനം ചെയ്യേ അവസ്ഥയു ായി. രാഷ്ട്രീയം എപ്പോഴും നയതന്ത്രത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ

ഉറങ്ങുന്നതായി അഭിനയിച്ചു. ദുര്യോധനൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ തലയുടെ ഭാഗത്തായിരുന്നു. രാജകീയ പ്രൗഢിയോടെയായിരുന്നു ഇരുന്നത്. എന്നാൽ അർജ്ജുനൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ പാദങ്ങൾ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഭാഗത്താണ് ഇരുന്നത്. ശ്രീകൃഷ്ണൻ തന്റെ കപട ഉറക്കത്തിൽ നിന്ന് ഉണർന്നപ്പോൾ ആദ്യം ക ത് അർജ്ജുനനെയാണ്.

ശ്രീകൃഷ്ണൻ വളഞ്ഞ വഴിക്കുള്ള ഒരു കൗശലം ക ത്തി ആത്മീയ ശക്തിയാണ് ഭൗതിക ശക്തിയേക്കാൾ ശക്തമായതെന്ന് ഭഗവാൻ തെളിയിച്ചു. അത്മീയശക്തി മാത്രമാണ് ഈ ലോകത്തിന് വെളിച്ചം നൽകാൻ സഹായിക്കുന്നത്. ദുര്യോധനൻ ആവശ്യപ്പെട്ട ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സൈന്യത്തിന് യുദ്ധം ജയിക്കാനായില്ല. ദുര്യോധനന് സത്യത്തിന്റെ വഴി ക ുപിടിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ക്രൂരമായ ഭൗതിക ശക്തിക്ക് ഒരിക്കലും വിജയിക്കാനാവില്ല.

റാഞ്ചി. 12, ഫെബ്രുവരി 1968

പ്രഭാഷണം 10

കൃഷ്ണനും ദ്രൗപദിയും.

കഴിഞ്ഞ ര ാഴ്ച്ചയായി നമ്മൾ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ബൗദ്ധിക പങ്കാളിത്തം ചർച്ചചെയ്യുകയായിരുന്നു. മഹാഭാരതത്തിലെ എല്ലാ കഥാപാത്രങ്ങളേയും അവത

രിപ്പിച്ചത് മാനവരാശിയെ പലതും പഠിപ്പിക്കാൻ വേ ിയാണ്. സംഭവങ്ങളും രംഗാവിഷ്ക്കാരങ്ങളു മെല്ലാം വളരെ സമർത്ഥമായി ആസൂത്രണം ചെയ്ത താണ്. ലക്ഷ്യസാധ്യത്തിനുവേ ി ചില സംവിധായ കർ പ്രത്യേക കഥാപാത്രങ്ങളേയും സന്ദർഭങ്ങളേയും തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതുപോലെ. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃ ഷ്ണനും ധർമ്മരാജ്യം കെട്ടിപ്പടുക്കനാഗ്രഹിക്കുന്നു. (ധാർമ്മികരുടെതായ ഒരു സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥ) ധർമ്മ ത്തിന്റെ വിജയവും അധർമ്മത്തിന്റെ പരാജയവും സമർത്ഥിക്കണം. അതിനു വേ ി അദ്ദേഹം ചില കഥാപാത്രങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ചു. അതുകൊ ാണ് ഞാൻ പറഞ്ഞത് മഹാഭാരതയുദ്ധം ഒരു പ്രകൃതി ദത്തമായ യുദ്ധമല്ല എന്ന്. അത് നന്നായി ചിന്തിച്ചെഴുതിയതാണ്.

ഇതിനുമുമ്പത്തെ പ്രഭാഷണത്തിൽ ചില പ്രധാന പ്പെട്ട കഥാപാത്രങ്ങളെനാം ചർച്ചചെയ്തു. എന്നാൽ ദ്രൗപദിയേയും ശ്രീകൃഷ്ണനേയും നാം ഒഴിവാക്കിയ തായിരുന്നു.

കർണ്ണനെക്കുറിച്ച് നമ്മൾ ചർച്ചചെയ്തപ്പോൾ കർണ്ണൻ ലളിതമായ ധാർമ്മികതക്ക് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം നൽകിയിരുന്നു വെന്ന് നാം മനസ്സിലാക്കി. എന്നാൽ ആത്മീയ ധാർമ്മികത കർണ്ണനിൽ കുറവായി രുന്നു. ഇപ്പോൾ കർണ്ണനാണോ മഹാഭാരതത്തിലെ ഏറ്റവും നല്ല കഥാപാത്രം എന്ന തർക്കത്തിന് അവ സരം വന്നെത്തിയിരിക്കുന്നു. കർണ്ണൻ വലിയ ഒരു വ്യക്തിത്വത്തിനുടമയാണെന്നതിന് ഒരു സംശയവുമി ല്ല.

ഇപ്പോൾ നമുക്ക് ലളിതമായ ധാർമ്മികത എന്നത് പരിശോധിക്കാം. ഇത് പ്രകടമാക്കാൻ ര ് പ്രധാന സംഭവങ്ങൾ നമുക്ക് ചർച്ച്ചെയ്യാം.

ആദ്യത്തേത് കർണ്ണന്റെ കർണ്ണാഭരണങ്ങളാണ്. സത്യത്തിൽ ഇത് കർണ്ണന്റെ രക്ഷാകവചങ്ങളായിരുന്നു. ഈ കർണ്ണാഭരണങ്ങളുള്ളിടത്തോളം കാലം ആർക്കും കർണ്ണനെ ഉപദ്രവിക്കാനാവില്ല. ഇവ എത്ര കാലം ധരിക്കുന്നുവോ അത്രയും കാലം കർണ്ണൻ യുദ്ധരംഗത്ത് അപ്രത്യക്ഷനായി നിലകൊള്ളുമെന്ന് കൃഷ്ണനറിയാമായിരുന്നു. എന്നാൽ യുദ്ധത്തിന് ഒരു സമാപ്തി ഉ ാക്കണമെങ്കിൽ കർണ്ണന്റെ മൃത്യു അനിവാര്യമാണ്. സരളമായ ധാർമ്മികതയും ആത്മീയ ധാർമ്മികതയും തമ്മിൽ ഒരു സംഘട്ടനം നടന്നാൽ ആത്മീയ ധാർമ്മികത ജയിക്കുക തന്നെചെയ്യുമെന്ന് വിധിക്കാം. ആവിജയത്തന്റെ ഭൗതികവും മന:ശാസ്ത്രപരവുമായ കാര്യം ചിന്തിക്കുമ്പോൾ ആത്മീയ ധാർമ്മികത എന്നതിപ്രകാരമാണെന്നു കാണാം. ആത്മീയ ധാർമ്മികതക്ക് അതികഠിനമായ ശക്തിയു ്. അതിന് ശത്രു സംഹാരത്തിന് സഹജമായ കഴിവു ്.

കർണ്ണനു ായിരുന്നത് ലളിതമായ ധാർമ്മികതയായിരുന്നു. അതായത് വസ്തു സ്ഥിതി സംബന്ധിയായിരുന്നു. എന്നാൽ പാണ്ഡവർ ആത്മീയ ധാർമ്മികതയാകുന്ന ആയുധം ധരിച്ചവരായിരുന്നു. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ ആത്മീയ ധാർമ്മികതക്ക് പിന്തുണ നൽകാൻ തീരുമാനിക്കുകയും ഒരു ബ്രാഹ്മണന്റെ വേഷത്തിൽ കർണ്ണനെ സമീപിച്ച് രക്ഷാ കുണ്ഡല

ങ്ങൾ യാചിക്കുകയും ചെയ്തു. "നിങ്ങൾക്കെന്താണ് വേ ത് ധനമോ ഭൗതിക വസ്ത്തുക്കളോ വസ്ത്ര ങ്ങളോ" എന്ന് കർണ്ണൻ ചോദിച്ചു. "അല്ല എനിക്ക തൊന്നും ആവശ്യമില്ല." എന്ന് ബ്രാഹമണ കുമാരൻ പറഞ്ഞു. അപ്രകാരം എന്തെല്ലാമാണോ കർണ്ണൻ ശ്രീകൃഷ്ണന് നൽകാമെന്ന് പറഞ്ഞത് അതൊക്കെ വാശിയോടെ അദ്ദേഹം നിരസിച്ചു. അവസാനം ശ്രീകൃ ഷ്ണൻ പറഞ്ഞു "ഞാൻ പോവുന്നു. എനിക്കിഷ്ട മുള്ള വസ്തു നൽകാനാവുന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ പോവു ന്നു." ഇത് കേട്ടപ്പോൾ കർണ്ണൻ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. "താങ്കൾ എന്റെ അടുത്ത് വന്നത് ഭിക്ഷക്കുവേ ിയാ ണ്. ഞാൻ നിങ്ങൾക്കൊന്നും തരാതെ താങ്കൾ നിരാശ നായി തിരിച്ചുപോവേ ിവരുന്നത് ഒട്ടും ശരിയല്ല. ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നേടത്തോളം കാലം അങ്ങനെ സംഭവിക്കരുത്." ഇതാണ് ലളിതമായ ധാർമ്മികത മനുഷ്യരെ പഠിപ്പിക്കുന്നത്.

പിന്നീട് കർണ്ണൻ ബ്രാഹ്മണകുമാരന് ശരിക്കും വേ ത് എന്താണന്നറിയാൻ കഴിഞ്ഞു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞു: "എനിക്കു വേ ത് താങ്കളുടെ കർണ്ണാഭരണ ങ്ങളാണ്. മറ്റൊന്നുമല്ല." കർണ്ണൻ ആത്മീയ ധാർമ്മിക തയുടെ ഉടമായിരുന്നെങ്കിൽ ഇപ്രകാരം പറയുമായിരു ന്നു. "നോക്കൂ താങ്കൾ ശ്രദ്ധിച്ചാലും. അടുത്ത ഭാവി യിൽ തന്നെ എനിക്ക് യുദ്ധത്തിൽ പങ്കാളിയാവണം. അതുകൊ ് എന്റെ കുണ്ഡലങ്ങൾ ഇപ്പോൾ എനിക്ക് ഉപേക്ഷിക്കാനാവില്ല. ഈ കർണ്ണാഭരണങ്ങളില്ലെങ്കിൽ

എന്റെ പരാജയം സുനിശ്ചിതമാണ്. ഞാൻ ചിലപ്പോൾ മരിച്ചേക്കാം. അതുകൊ ിപ്പോൾ എന്റെ കുണ്ഡലങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കാൻ പറ്റില്ല. തീർച്ചയായും ഞാനത് തന്നിരിക്കും. ഇപ്പോഴല്ല. പിന്നീടൊരിക്കൽ.'' ഇപ്രകാരം പറയുന്നതിനു പകരം കർണ്ണൻ കുണ്ഡലങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കാൻ തയ്യാറാവുകയും അത് ശ്രീകൃഷ്ണന് നൽകുകയും ചെയ്തു. ഇതുകാരണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണം ത്വരിതഗതിയിലായി.

കർണ്ണന്റെ ഗുരു പരശുരാമനാണ്. ഒരു ദിവസം കർണ്ണനും പരശുരാമനും ഒരു സംഭാഷണത്തിൽ മുഴുകി. പരശുരാമൻ ചില കാരണങ്ങൾ കൊാ ാ അല്ലാതേയോ ക്ഷീണിതനായി. കർണ്ണന്റെ മടിയിൽ തലവെച്ചുറങ്ങി. ആ സമയത്ത് ഒരു മാരകമായ വ ് കർണ്ണന്റെ തുടയിൽ കടിച്ചു. രക്തം അമിതമായി ഒഴുകി. കർണ്ണന് അതിയായ വേദനയുെ ന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമു ായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ കർണ്ണൻ ശബ്ദമു ാക്കുകയോ കാൽ ചെറുതായി ചലിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്തില്ല. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ ഗുരുവിന്റെ ഉറക്കം തടസ്സപ്പെടുമെന്ന ഭയമായിരുന്നു. ഇത് ലളിതമായ ധാർമ്മികതക്ക് ഉത്തമോദാഹരണമാണ്. എന്നാൽ കർണ്ണൻ ആത്മീയ ധാർമ്മികതക്ക് പ്രാധാന്യം കൊടുത്തിരുന്നുവെങ്കിൽ അദ്ദേഹം അൽപ്പസമയം ഗുരുവിന്റെ ശിരസ്സ് മറ്റേതെങ്കിലും വസ്തുവിന്റെ മുകളിൽ വെച്ച് തന്റെ മുറിവ് കെട്ടി ഉണങ്ങാനെന്തെങ്കിലും മരുന്ന് പ്രയോഗിക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അത്തരം കാര്യങ്ങളൊന്നും അദ്ദേഹം ചെയ്തില്ല. പിന്നീട് പരശുരാമൻ ഉണർന്നപ്പോൾ രക്തം ഒഴുകിയതിന്റെ കാരണം

അന്വേഷിച്ചു. ഒരുക്ഷുദ്ര ജീവികാലിലന്റെ തുടക്ക് കടിച്ചതുകൊ ാണിങ്ങനെ രക്തം ഒഴുകിയതെന്ന് കർണ്ണൻ പറഞ്ഞു. "എന്നാൽ എന്തുകൊ ാണ് നീ ശബ്ദമു ാക്കാതിരുന്നത് എന്നെ ഉണർത്താതിരുന്നത്, കാൽ അൽപ്ം പോലും ചലിപ്പിക്കാതിരുന്നത്?." കർണ്ണൻ മറുപടിയായി ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. "ഞാനിതൊന്നും ചെയ്യാതിരുന്നത് ഗുരുവിന്റെ ഉറക്കം തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നത് എന്റെ ഭാഗത്തുനിന്നുള്ള ദൈവ നിന്ദയായി മാറും. അതുകൊ ാണ് ഒന്നും ചെയ്യാതെ ഞാൻ മാറി നിന്നത്."

പിന്നീട് പരശുരാമൻ കർണ്ണനോടുപറഞ്ഞു. "ഇത്രയും വേദന വളരെ നേരം സഹിക്കാനുള്ള കരുത്ത് നിനക്കു ങ്കിൽ തീർച്ചയായും നീ ബ്രാഹ്മണ കുലത്തിൽ പിറന്നവനല്ല." പരശുരാമന് കർണ്ണൻ ജന്മം കൊ ് ബ്രാഹ്മണനാണെന്ന തെറ്റായ തോന്നൽ ഉ ായിരുന്നു. സാധാരണ ഗതിയിൽ ഒരു ബ്രാഹ്മണകുമാരന് ഇത്രയും സഹനശക്തി ആർജ്ജിക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല. അതുകൊ ് നീ അബ്രാഹ്മണകുടുംബത്തിൽ പിറന്നവനാണ്. എന്ന് പരശുരാമൻ പറഞ്ഞു. "അതെ ഞാൻ ഒരു സൂത കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചവനാണ്." കർണ്ണൻ വിചാരിച്ചത് താൻ സൂത കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചവനാണെന്നാണ്. ഇത് തെളിയിക്കുന്നത് കർണ്ണൻ സാധാരണ ധാർമ്മികത കർശനമായി പാലിക്കുന്ന ശിഷ്യനാണ് എന്നാണ്. ഇക്കാര്യത്തിൽ കർണ്ണനെ ഭീഷ്മരോട് താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ആരാണ് ഉന്നതൻ എന്ന് നിർണ്ണയിക്കാൻ

പ്രയാസമാണ്. ധാർമ്മികതയുടെ കാര്യത്തിൽ കർണ്ണൻ വളരെ തിളങ്ങുന്ന ഉദാഹരണമാണ്. കർണ്ണന് ഒരു സാമൂഹ്യ പ്രതിബദ്ധത കൂടിയു ്. അത് ഭീഷ്മർക്ക് ഇല്ലാത്തതാണ്.

ദ്രൗപദി: ദ്രുപരാജാവിന്റെ പുത്രിയാണ് ദ്രൗപദി. അവളുടെ യഥാർത്ഥപേര് കൃഷ്ണ എന്നായിരുന്നു. ദ്രൗപദി എന്നല്ല. എന്നാൽ ദ്രുപദന്റെ പുത്രിയായതു കൊ ് ജനങ്ങൾ അങ്ങനെ വിളിച്ചു.

ഭാരതീയർ അഞ്ചു സ്ത്രീ രത്നങ്ങളെ പരിശുദ്ധാത്മാക്കളായി ചിത്രീകരിക്കുന്നത് അർത്ഥപൂർണ്ണമാണ്. അഹല്യ, ദ്രൗപദി, കുന്തി, താര, മണ്ഡോദരി എന്നിവരാണീ സ്ത്രീ രത്നങ്ങൾ.

"അഹല്യ-ദ്രൗപദി-കുന്തി-താര-മണ്ഡോദരീ
പഞ്ചകന്യാസ്മരേൻ നിത്യം - മഹാപാതകനാശനം."

ഈ പൂജനീയരായ സ്ത്രീകളുടെ നാമം ഓർക്കുന്നത് പുണ്യമാണ് എന്ന വിശ്വാസം വളരെ പ്രചാരമുള്ളതാണ്. അത് മഹാപാതകനാശനമാണ്. അതായത് എല്ലാ പാപകൃത്യങ്ങളുടേയും പ്രത്യാഘാതം ഇല്ലാതാക്കും എന്ന്.

സാമൂഹ്യമായ ചുറ്റുപാടിൽ അപഗ്രഥിക്കുമ്പോൾ ഒരു സ്ത്രീക്ക് അഞ്ചു ഭർത്താക്കന്മാരെന്ന വ്യവസ്ഥ പ ും ഇന്നും കീഴ് നടപ്പനുസരിച്ചുള്ള കാര്യമല്ല. എന്നിരുന്നാലും ഇങ്ങനെ പറയുന്നു. ഓരോരുത്തരും ഈ അഞ്ച് സ്ത്രീകളെ എപ്പോഴും ഓർക്കണം. ആ പവിത്രമായ ഓർമ്മ നിങ്ങളുടെ എല്ലാ പാപങ്ങളുടേയും ഫലം ഇല്ലാതാക്കും. ഇത്തരത്തിലുള്ള പഠന

ങ്ങൾ എല്ലാവരിലും, സാമൂഹ്യധർമ്മവും കൃത്രിമമായ ധർമ്മവും തമ്മിലുള്ള സംശയം ജനിപ്പിക്കും. കുറച്ചു മുമ്പ് ഭാഗൽപൂരിൽ വെച്ച് സാമൂഹ്യധർമ്മവും കൃത്രിമ ധർമ്മവും എന്ന വിഷയം ചർച്ച ചെയ്തതായി ഓർക്കുന്നു. കൃത്രിമധർമ്മത്തിന്റെ കാഴ്ച്ചപ്പാടിൽ ദ്രൗപദിയുടെ സ്വഭാവം ഒരിക്കലും പ്രശംസിക്കത്തക്കതല്ല. എന്നാൽ സാമൂഹ്യ കാഴ്ച്ചപ്പാടിൽ അപഗ്രഥിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ സ്വഭാവവും പ്രവർത്തനങ്ങളും അത്രമോശമാണെന്ന് പറയാനാവില്ല.

സാമൂഹ്യ ശാസ്ത്രമനുസരിച്ച് നോക്കുമ്പോൾ ഒരു പുരുഷന് ഒരു ഭാര്യയേപാടുള്ളൂ. അതാണ് പ്രകൃതി നിയമം. പുരുഷന്മാരും സ്ത്രീകളും എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും തുല്യമാണ്. എന്നാൽ ചിലപ്പോൾ ഇതിന് വ്യത്യാസം വരും. ഒരു യുദ്ധമു ാകുമ്പോൾ ധാരാളം പുരുഷന്മാർ വധിക്കപ്പെടും. അപ്പോൾ സ്ത്രീകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിക്കും. അത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ പുരുഷന്മാർ ഒന്നിലധികം സ്ത്രീകളെ വിവാഹം കഴിക്കേ തായി വരും. നിയമപരമായ ഭർത്താവില്ലാതെ വരുമ്പോൾ സ്ത്രീകൾ അസാന്മാർഗ്ഗിക പ്രവൃത്തികളിലേക്ക് നീങ്ങുന്നു. അതിന്റെ ഫലം സാമൂഹത്തിന് വളരെ ഭീകരമായ അന്തരീക്ഷമു ാക്കുന്നു.

ഇതിനുദാഹരണമായി ര ാം മഹായുദ്ധത്തിനു ശേഷമുള്ള ജർമ്മനിയെ ഉദ്ധരിക്കാം. യുദ്ധസമയത്ത് നിരവധി പട്ടാളക്കാർ വധിക്കപ്പെട്ടു. അനന്തരഫലമായി സ്ത്രീകളുടെ വിവാഹം ഗുരുതരമായ പ്രശ്നമായി മാറി. സമൂഹത്തിൽ അസന്മാർഗ്ഗികത അനിയന്ത്രിതമായി. അതിന്റെ ഫലമാകട്ടെ നിയമാനുസൃതമല്ലാത്ത

ധാരാളം കുട്ടികളുടെ ജനനമായിരുന്നു. സമൂഹമാകെ അതി ഗംഭീരമായ പ്രശ്നങ്ങളെ അഭിമുഖീകരിക്കേ ി വന്നു.

അതുകൊ ാണ് ഞാൻ പറഞ്ഞത് സമൂഹത്തിലെ സ്ത്രീ പുരുഷ അനുപാതത്തിന് വളരെ വിത്യാസം വരുമ്പോൾ (ഉദാഹരണമായി സ്ത്രീകളുടെ എണ്ണം പുരുഷന്മാരുടേതിനേക്കാൾ വർദ്ധിക്കുന്നു) ഒരു പുരുഷൻ സാമൂഹ്യ വിശുദ്ധികാത്തു സൂക്ഷിക്കാൻ ഒന്നിലധികം സ്ത്രീകളെ വിവാഹം കഴിക്കേ ിവരും. അതുപോലെ തിരിച്ച് സ്ത്രീകളുടെ എണ്ണം കുറയുമ്പോൾ പുരുഷന്മാരുടെ എണ്ണം കൂടുമ്പോൾ ഒരു സ്ത്രീക്ക് ഒന്നിലധികം പുരുഷന്മാരെ വിവാഹം കഴിക്കേ തായിവരും. ആനന്ദമാർഗ്ഗചര്യാചര്യയിൽ ഇക്കാര്യം ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടു ്. തിബത്തിൽ ഇതുപോലുള്ള സാഹചര്യമു ്.

ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങൾ അംഗീകരിക്കാത്ത സമൂഹത്തിൽ ഇന്നോ ഒരു പ്രത്യേക കാലഘട്ടത്തിലോ അത് പ്രകൃതി വിരുദ്ധമായി നിലനിൽക്കും. സാമൂഹ്യ ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ അത്യാവശ്യം ചില പ്രത്യേക സാഹചര്യത്തിൽ ഇത്തരം വിട്ടുവീഴ്ച്ചകളൊക്കെ കാണിക്കുന്നു. അതുകൊ ാണ് ഒന്നിലധികം ഭർത്താക്കന്മാരുള്ള ദ്രൗപദിയെ ഞാൻ എതിർക്കാത്തത്. എന്നാലും ഇത് അസാധാരണമാണെന്ന് പറയാതെ വയ്യ. പലപ്പോഴും സംഭവിക്കുമെങ്കിലും അൽപം വിദ്യഭ്യാസം നേടിയവർ ഇത്തരം അസാധാരണ സംഭവങ്ങളെ അപഹസിക്കും.

അഞ്ച് പ്രധാന സ്ത്രീരത്നങ്ങളിൽ അഹല്യയുടെ പേരും സ്ഥാനം പിടിച്ചതായി നമ്മൾ ക ു. അഹല്യയും നിരവധി പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടു ന്ന് നിങ്ങൾ വായിച്ചിരിക്കും. അതുകൊ ാണത്രെ അവൾ ശിലയായി മാറിയതെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. തീർച്ചയായും ഇവിടെ ശില എന്നതുകൊ ുദ്ദേശിക്കുന്നത് സാധാരണ കല്ല് എന്ന അർത്ഥത്തിലല്ല. അവൾ മാനസികമായി പ്രവർത്തിന് ശക്തിയില്ലാത്ത രീതിയിൽ രൂപാന്തരം പ്രാപിച്ചു എന്നാണ്. നാടോടി ഭാഷയിൽ ക്രൂരനായ വ്യക്തിയെന്നും ശിലാഹൃദയൻ എന്നും വിളിക്കും. അതുപോലെ അഹല്യയും തന്റെ പാപപ്രവർത്തനങ്ങളാൽ മാനസികമായ പ്രവർത്തനക്ഷമമല്ലാതായി. അങ്ങനെ ശിലപോലെയായ അഹല്യ പരമപുരുഷന്റെ അതായത് ശ്രീരാമചന്ദ്രന്റെ പാദസ്പർശത്താൽ മോക്ഷം നേടി.

കല്ലോ, കട്ടയോ, മരമോ ആരെങ്കിലും ആകട്ടെ അയാൾ പരമപുരുഷനുമായി ബന്ധപ്പെടുമ്പോൾ മോക്ഷം നേടുന്നു. അതുകൊ ാണ് മനുഷ്യർ രാമചന്ദ്രനിൽ, അതായത് പരമപുരുഷനിൽ അഭയം പ്രാപിക്കുന്നത്. പരമപുരുഷന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ അഹല്യക്ക് മോചനം ലഭിച്ചതിനാൽ അവൾ പ്രാതസ്മരണീയയായി മാറി, പ്രഭാതത്തിൽ സ്മരിക്കപ്പെടുന്നത്. പാരമ്പര്യമായി മുൻകാലങ്ങളിലെ വിശ്വാസം, പേരുകേട്ടവരെ ഓർക്കുന്നത് ധാർമ്മികമായ മാനസിക സംതൃപ്തി ആ ദിവസത്തേക്ക് ലഭിക്കുന്നു എന്നാണ്. അത്തരം വ്യക്തികളെ ഓർക്കുമ്പോൾ അവരുടെ ആശ

യങ്ങളും ഓർമ്മയിൽ വരുന്നു. അവരുടെ അന്തസ്സ് കണക്കിലെടുക്കുന്നത് ഇപ്രകാരമാണ്.

വൈദികകാലത്ത് ബഹുഭർതൃത്വം എന്നരീതി വ്യാപകമായിരുന്നു. എന്നാൽ മഹാഭാരതകലാത്ത് അതത്ര വ്യാപകമായി ക ിരുന്നില്ല. അതുകൊ ാണ് ജനങ്ങൾ അതിനെ പ്രകൃതി വിരുദ്ധമായി ക ത്.

ആർക്കും ദ്രൗപദിയെ പാപിയായായ ഒരു സ്ത്രീയായി പറയാനാവില്ല. അതിനേക്കാളുപരി അവൾ ശ്രീകൃഷ്ണനെ സ്വന്തം സഖാവായി (ഒരിക്കലും പരാജയപ്പെടാത്ത സുഹൃത്ത്) ക ിരുന്നു. അതുമാത്രമല്ല അവൾ എപ്പോഴും ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ചിന്തകളെ സ്വാശീകരിച്ചിരുന്നു. അതുകൊ ാണ് കൗരവസദസ്സിൽ എല്ലാവരാലും പൂർണ്ണമായി നാണം കെടുത്തിയപ്പോൾ അവളുടെ കുലീനത്വവും അഭിമാനവും ശ്രീകൃഷ്ണനാൽ സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ടത്. അവൾ പൂർണ്ണമായും ശ്രീകൃഷ്ണന് തന്നെ സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. അതുകൊ ാണ് ഈ സ്ത്രീയെ ഭക്ത്യാദരങ്ങളോടെ ആളുകൾ ഓർക്കുന്നത്. അവർ തീർച്ചയായും ചില പുണ്യങ്ങൾ നേടിയിരിക്കും.

അതുതന്നെയാണ് കുന്തിയുടെ കാര്യവും. ആധുനിക സമൂഹത്തിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ വിധിയെഴുതുമ്പോൾ അവളുടെ സ്വഭാവം ഒരിക്കലും നീതീകരിക്കത്തക്കതല്ല. എന്നാൽ ആകാലഘട്ടത്തിൽ പ്രചാരത്തിലുള്ള സമ്പ്രദായമനുസരിച്ച് നോക്കുമ്പോൾ അവരൊരിക്കലും ചീത്തയല്ല. കുന്തിക്ക് വിവാഹത്തിനു മുമ്പു തന്നെ കർണ്ണൻ എന്നൊരു പുത്രനു ായിരുന്നു.

ആകാലഘട്ടത്തിലെ സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥിതി വെച്ചു നോക്കുമ്പോൾ ഇത് അത്രമോശമായകാര്യമല്ല. എന്നാൽ ഇന്നത്തെ ആധുനിക സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥിതി യനുസരിച്ച് അതൊരിക്കലും ന്യായീകരിക്കത്തക്കതല്ല. അവളുടെ അത്ഭുതകരമായ ത്യാഗമനോഭാവം, ദൈവ ത്തോടുള്ള സ്നേഹം, ഉത്തരവാദിത്വബോധം, തുട ങ്ങിയ തിളക്കമുള്ള ഗുണങ്ങൾ അവളെ സ്ത്രീരത്ന ങ്ങളിൽ ഒരാളാക്കിമാറ്റി.

ഇതേ വസ്തുതകളാണ് താരക്കും മണ്ഡോദരിക്കും ഉള്ളത്. ആദ്യ ഭർത്താവായ ബാലി മരിച്ചപ്പോൾ താര ഭർതൃസഹോദരനായ സുഗ്രീവനെ വിവാഹം കഴിച്ചു. അന്നത്തെ കാലഘട്ടത്തിൽ ഇത് സർവ്വ സാധാരണമാ യിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്നത്തെ കാലത്തെ സാമൂഹ്യാചാരങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ ഇത് തീർത്തും പ്രകൃതി വിരുദ്ധമാണ്. എന്നാൽ അവർ ഉൽക്കടമായ രാമഭക്തയായിനാൽ എല്ലാ തെറ്റുകളും പൊറുക്കപ്പെ ട്ടു. അവളാകട്ടെ ആരാധ്യയായി മാറുകയും ചെയ്തു. ഇതേ കാര്യം തന്നെയാണ് മണ്ഡോദരിയെപററിയും പറയാനുള്ളത്.

ദ്രൗപദി ആരാധ്യരായ അഞ്ച് സ്ത്രീകളിൽ ഒരാളാ ണ്. ആധുനിക യുഗത്തിലെ പലവ്യക്തികൾക്കും സമൂഹം ചലനാത്മകവും വീര്യവത്തുമായ സത്തയാ ണെന്ന് തിരിച്ചറിയാൻ സാധിക്കുകയില്ല. അത് അത്യാ വശ്യമായ ചില മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുന്നു. സാമൂഹ്യപര മായ ആവശ്യങ്ങളും മനശാസ്ത്രപരമായ ഉണർവ്വിനും വേ ിയാണ് ഇത്തരം മാറ്റങ്ങൾ. സാമൂഹ്യഘടന യാകെ ചെറിയ ഘടകങ്ങളായി തകർന്നടിയുമായിരു

ന്നു. സമൂഹം ശക്തമായി ചലിക്കുന്നതായിരിക്കണം. എപ്പോഴാണോ അതിന്റെ സഹജമായ ചലനക്ഷമത നഷ്ടമാകുന്നത് അപ്പോഴത് ശിഥിലമായിത്തീരുന്നു. ഉദാഹരണമായി പഴയ ഹിന്ദു സമൂഹത്തിന് അതിന്റെ ചലനാത്മക സ്വഭാവം നഷ്ടമായി. അതിന്റെ ഫലമായി ആ സമൂഹം നാശത്തിന്റെ വക്കിലാണ്. ഒരുദിവസം ഈ പഴയ സമൂഹം നാമാവശേഷമായിത്തീരും. അല്ലെങ്കിൽ പഴയതിന്റെ ചീത്തകൾ മാത്രമായിത്തീരും. ആരാണോ പഴയതും കാലോചിതമല്ലാത്തതുമായ ആശയങ്ങൾക്കുവേ ി വാദിക്കുന്നത്, ആരാണോ കാലഹരണപ്പെട്ടതും ജീർണ്ണിച്ചതുമായ ആശയങ്ങളിൽ പറ്റിപ്പിടിക്കുന്നത് അവൻ പ്രകൃതിയുടെ കാലാനുസൃതമായ രീതികളാൽ നാമാവശേഷമായിത്തീരും. മറ്റൊരു രീതിയിൽ പറഞ്ഞാൽ ആരാണോ പുരോഗമനചിന്താഗതിയെ സ്വീകരിച്ച് അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുന്നത് അവർ കഴിവിന്റെ പരമാവധി ഉപയോഗശൂന്യമായ പഴയചിന്താഗതികളെ ഇല്ലാതാക്കാൻ പരിശ്രമിക്കും.

പഴയ ചിന്താഗതികൾക്കുവേ ി വാദിക്കുന്നവർ ഈ അഞ്ച് സ്ത്രീകളെ അഭിവന്ദ്യരായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിൽ എതിർവാദം നടത്തും. അവരെ ഒരിക്കലും പ്രാതസ്മരണീയരായി സ്വീകരിക്കരുതെന്ന് വാദിക്കും. മുൻകാല പ്രവൃത്തികളെ ദൂരീകരിക്കത്തക്കതല്ല അവയുടെ പ്രതികരണമെന്നും അവർ ഓർക്കും. അവർ പരമപുരുഷനിൽ അത്യാസക്തരായ സ്ത്രീകളാണെന്നറിഞ്ഞിട്ടും ഇതൊന്നും ന്യായീകരിക്കാനാവില്ലെന്നവർ വിധിയെഴുതും.

എന്നിരുന്നാലും ആരും ദ്രൗപദിയുടെ ഒരു പ്രത്യേക ഗുണം ക ില്ലെന്നു ധരിക്കരുത്. അവർ നിർഗുണ ഭക്തിയാൽ അനുഗ്രഹീതയാണ്. എന്നിരുന്നാലും സഗുണ ഭക്തിയും ചിലപ്പോൾ അവരെ സ്വാധീനിച്ചിരുന്നു. അത് എപ്പോഴാണ് ഉയരത്തിലേക്ക് പോയിരുന്നത് അപ്പോഴൊക്കെ അവർക്ക് പ്രഹരവും ഏൽക്കേ ിവന്നിട്ടു ്. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ അവരെ ഓരോ കാൽവെപ്പിലും പരീക്ഷണത്തിന് വിധേയയാക്കാറു ്. അതുകൊ ു തന്നെ അവർക്ക് നിരവധി പ്രയാസങ്ങളെ അഭിമുഖീകരിക്കേ ി വന്നിട്ടുമു ്. എപ്പോഴാണോ അവർ നിർഗുണ ഭക്തിയുടെ സ്വാധീനത്തിലേർപ്പെടുന്നത് അപ്പോൾ അവർ പരമപുരുഷന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങൾ ആസ്വദിക്കാറുമു ്.

നിർഗുണഭക്തിയിൽപ്പോലും ചിലപ്പോൾ അഹങ്കാരത്തിന്റെ ലാഞ്ചന ദർശിക്കാറു ്. ഇതിനെ "പുഷ്ടിമാർഗ്ഗീഅഹങ്കാരം" എന്നുപറയുന്നു. അത്യുന്താപേക്ഷിതമായ നിർഗുണഭക്തിയാണെങ്കിലും അത് പുഷ്ടിമാർഗ്ഗി ഭക്തി എന്ന വിഭാഗത്തിൽപെടുന്നു. എന്നാൽ അത് കൂടുതലും അനുകൂലിക്കുന്നത്. നിർഗുണത്തോടാണ്, സഗുണത്തോടല്ല. ഇത്തരത്തിലുള്ള ഇന്ദ്രിയവിഷയമായ അഹംബുദ്ധി പലപ്പോഴും ദ്രൗപദിയിൽ ഉറച്ചുനിന്നിരുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ പുരുഷോത്തമനായിരുന്നിട്ടും സഖാവായിരുന്നിട്ടും ഇത്തരം അഹങ്കാരചിന്തകൾ അവൾക്കു ായിരുന്നു. സാധാരണയായി അവരിൽ അതു ായിരുന്നില്ല. ജനങ്ങൾക്കിത് നല്ല സ്വഭാവമായി ഒരിക്കലും അംഗീകരിക്കാനാവില്ല.

എന്നാൽ ദ്രൗപദിക്ക് തന്നിലെ അഹങ്കാരത്തെ തട ഞ്ഞുനിർത്തുന്നതൊന്നും ചെയ്യാൻ സാധിച്ചില്ല.

ഇത്തരം അഹംങ്കാരം പരമപുരുഷനു ചുറ്റും വരുന്നു ങ്കിലും അതൊന്നും നിന്ദിക്കതക്കതല്ല. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ പുരുഷോത്തമനാണെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. എന്നാൽ അതേ സമയത്തുതന്നെ അദ്ദേഹം ദ്രൗപദിയുടെ സഖാവു കൂടിയാണ്. അങ്ങനെയാവുമ്പോൾ ദ്രൗപദിക്ക് അഹങ്കരിക്കാൻ ധാരാളം കാരണങ്ങളു ് . ഈ കാഴ്ച്ചപാടിൽ ദ്രൗപദിയെ നമുക്ക് കുറ്റപ്പെടുത്താനാവില്ല. അതേ സമയത്തുതന്നെ ഈ ലോകത്ത് ജീവിക്കുമ്പോൾ ഓരോ കാര്യത്തിലും ചില ക്രമീകരണങ്ങൾ ആവശ്യമാണെന്ന കാര്യം എല്ലാവരും മനസ്സിലാക്കേ തു ് . ഒരാൾ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും സമചിത്തതയോടെ നോക്കിക്കാണേ തു ് . എന്നാൽ ആർക്കാണോ പുഷ്ടിമാർഗിഅഹം ങ്കാരമുള്ളത് അവർ വസ്തുതകളെ ഒരു വിധത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരുവിധത്തിൽ തലകീഴായി വിവേചിക്കുന്നു.

ദ്രൗപദിയുടെ അഞ്ച് ഭർത്താക്കന്മാരിൽ അർജ്ജുനനാണ് ജനപ്രീതിയാർജ്ജിച്ചവൻ. അതിനു കാരണം അർജ്ജുനന്റെ ശൗര്യവും ശാരീരിക വശീകരണവും ആയിരുന്നു. അതുകാരണം ചിലപ്പോൾ "ഞാൻ അർജ്ജുനന്റെ ഭാര്യയാണ്" എന്നു പറയാൻ ദ്രൗപദി ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു. പക്ഷെ അവൾ അഞ്ചുപേരുടേയും ഭാര്യയാണ്. മുമ്പുപറഞ്ഞകാരണങ്ങളാൽ അവൾക്ക് അർജ്ജുനനോട് കൂടുതൽ ആകർഷണം തോന്നിയിരു

ന്നു. അതിനു കാരണം അർജ്ജുനനു ായിരുന്ന ജന പ്രീതിയും അംഗീകാരവുമായിരുന്നു.

അതുകൊ ാണ് ജനങ്ങൾ പറയുന്നത് പാണ്ഡവര ഞ്ചുപേരും ദ്രൗപതിയും ഹരിപർവ്വതത്തിനടുത്തെത്തി യപ്പോൾ ഹിമാചൽ പ്രദേശിൽ അവർ വീഴുകയും അതിനുശേഷം മരണമടയുകയും ചെയ്തത് എന്ന്.

ഇതു നടന്നപ്പോൾ ഭീമൻ യുധിഷ്ഠിരനോട് ചോദി ച്ചു. നമ്മൾ അഞ്ചു സഹോദരന്മാരും നടക്കാൻ ശാരീ രികമായി ശക്തരാണ്. പിന്നെ എന്തുകൊ ാണ് ദ്രൗപദി മരിച്ചത്? അവർക്കെന്തുകൊ ് പിടിച്ചു നിൽക്കാനായില്ല.?

യുധിഷ്ഠിരൻ മറുപടിപറഞ്ഞു: ഭീമാ ഒരു പരിശു ദ്ധാത്മാവായ സ്ത്രീക്കുമാത്രമേ സ്വന്തം ഭർത്താവി നോട് ആകർഷണം തോന്നൂ. അവർ ഒരിക്കലും മറ്റു ള്ളവരോട് ആകർഷണം തോന്നുകയില്ല. ദ്രൗപദിക്ക് അഞ്ച് ഭർത്താക്കന്മാരു ്. അവർക്ക് അഞ്ചുപേരോടും തുല്യമായ ആകർഷകത്വമാണ് വേ ത്. എന്നാൽ അത് സംഭവിച്ചില്ല. ഭർത്താക്കന്മാരോട് ചില വിവേ ചനം അവർ കാണിച്ചിരുന്നു. അത് ഒരുതരം സാമൂഹ്യ മായ കുറ്റമാണ്. അവൾക്ക് അഞ്ച് ഭർത്താക്കന്മാരോടും തുല്യമായ ആകർഷണം ഉ ായിരുന്നെങ്കിൽ അവൾ ഇതുപോലെ വീഴില്ലായിരുന്നു. അവൾക്ക് അർജ്ജുന നോടായിരുന്നു കൂടുതൽ പ്രിയം അതുകൊ ാണ വൾ വീണത്.

റാഞ്ചി 10 മാർച്ച് 1968

പ്രഭാഷണം 11

ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ – മഹാഭാരത യുദ്ധത്തിന്റെ കാരണക്കാരൻ

മഹാഭാരത യുദ്ധം യാദൃശ്ചികമായി സംഭവിച്ചതല്ല. എന്നാലോ ഈ മഹാസംഭവം ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ സ്വയം ആസൂത്രണം ചെയ്തതാണ്. പരമപുരുഷന്റെ മനസ്സിലുള്ള ഭാവനകൾ മനുഷ്യർക്ക് യഥാർത്ഥസംഭവമായി തോന്നുന്നു. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനാണ് മഹാഭാരതയുദ്ധത്തിലെ കേന്ദ്ര കഥാപാത്രം. അദ്ദേഹം തിരിഞ്ഞെടുത്തതനുസരിച്ച് തന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിവിധ കഥാപാത്രങ്ങളിലൂടെ നിർവ്വഹിച്ചു എന്നുമാത്രം. അദ്ദേഹം മനുഷ്യരൂപം പൂ   ദൈവമാണെന്ന കാര്യത്തിൽ യാതൊരു സംശയവുമില്ല.

ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനെ പരിഗണിക്കുന്നത് ഈ പ്രപഞ്ചവലയത്തിലെ കേന്ദ്രബിന്ദുവായിട്ടാണ്. സാധനയുടെ പ്രഭാവത്താൽ മരണ ഹേതുക്കളായ സാധാരണ മനുഷ്യർക്ക് ഈ കേന്ദ്രബിന്ദുവിനെ തിരിച്ചറിയാനാവും. മഹാസംഭൂതി എന്നറിയപ്പെടുന്ന മനുഷ്യരൂപത്തിന് ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ കേന്ദ്രബിന്ദുവായി പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയും. മഹകവി രവീന്ദ്രനാഥ ടാഗോർ ഈ കേന്ദ്ര ബിന്ദുവിനെ “ജീവനദേവത” എന്ന് തന്റെ കവിതയിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു.

ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ സ്വയം ഒരു വേഷം തിരഞ്ഞെടുക്കുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ തുറകളിലും പുരോഗതിയു ാക്കാനുള്ള പ്രചോദനം മനുഷ്യർക്ക് ലഭിക്കത്തക്ക വിധം മഹാഭാരതം ആസൂത്രണം ചെയ്തു. പരമപുരുഷൻ ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ സൃഷ്ടികർത്താവാണ്. സമൂഹത്തിലെ പോരായ്മകളേയും ദുരാചാരങ്ങളേയും ഇല്ലായ്മ ചെയ്യാൻ അദ്ദേഹം സഹായിച്ചു. കൂടാതെ പുതിയ ശക്തിയും ഓജസ്സും സാമൂഹ്യ ഘടനയ്ക്ക് നൽകുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം അർജ്ജുനന് ആത്മീയ ശക്തി ഉപദേശിച്ചു കൊടുക്കുകയും മാനസികമായ സംഭ്രാന്തി നീക്കുകയും ചെയ്തു. ഗർഭപാത്രത്തിലായിരുന്നപ്പോൾ അമ്മ ദേവകി മുമ്പില്ലാത്തവിധം ഭൗതികമായി ക്ഷീണിതയായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും ദേവകിയോ വസുദേവരോ യാതൊരു വിധ സമ്മർദ്ദങ്ങളും കംസനിൽ നിന്നും അനുഭവിക്കേ ിവന്നില്ല. അദ്ദേഹം കാവൽക്കാർക്കും രാജാവായ നന്ദഗോപനും ആവശ്യമായ ശക്തിയും പ്രചോദനവും നൽകി. അദ്ദേഹം ദുര്യോധനന്റേയും സുദാമന്റെയും വൃന്ദാവനത്തിലെ മറ്റു ഗോപന്മാരുടേയും മനസ്സിൽ സമ്മർദ്ദമു ാക്കുവാൻ പ്രയത്നിച്ചു.

വൃന്ദാവനത്തിലെ ഗോപന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ വളരെയധികം സ്നേഹിച്ചു എന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. എന്നാൽ അദ്ദേഹം സൃഷ്ടി ചക്രത്തിന്റെ കേന്ദ്രബിന്ദുവായ പുരുഷോത്തമനായ കൃഷ്ണനാണെന്ന് അവർക്കറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. അതുകൊ ാണ് വൃന്ദാവനത്തിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ടു പോകുന്നസന്ദർഭ

ത്തിൽ അവർ രഥചക്രങ്ങൾക്കുമുമ്പിൽ കിടന്നുരു ത്. അദ്ദേഹം വീ ും വൃന്ദാവനത്തിൽ തിരിച്ചെത്തു മെന്ന് അവർ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. കൃഷ്ണൻ അവർക്ക് ഒരുറപ്പും നൽകിയില്ല. എന്നാൽ അദ്ദേഹം ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു: എന്റെ ശരീരം വൃന്ദാവനത്തിലു ാവില്ലെ ങ്കിലും മനസ്സെപ്പോഴും ഇവിടെതന്നെയായിരിക്കും.

ഭഗവാൻ കൃഷ്ണന് മഹാഭാരതത്തിന്റെ ആരംഭ ത്തിലും അവസാനത്തിലും യാതൊരു വിധപങ്കാളി ത്തവും ഉ ായിരുന്നില്ല. നമ്മൾ അദ്ദേഹത്തെ വീ ും വീ ും കാണുന്നത് മഹാഭാരതത്തിന്റെ മധ്യഭാഗത്താ ണ്. അപ്രകാരമുള്ള ഒരു സാഹചര്യം അദ്ദേഹം സ്വയം രൂപപ്പെടുത്തി. അതുകൊ ് ജീവിതകാലത്ത് അന്നത്തെ ജനങ്ങൾ ഭയങ്കരമായ ഹർഷാരവം മുഴക്കി അദ്ദേഹത്തെ ആദരിച്ചു. മാത്രമല്ല സ്വർഗ്ഗാരോഹണ ശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപാര വ്യക്തിത്വത്തെക്കു റിച്ച് മൂല്യ നിർണ്ണയവും നടത്തി. ശ്രീകൃഷ്ണന് തന്റെ പിൻഗാമികൾക്ക് ശക്തി പകരുന്നതിനും ശത്രുക്കളെ പ്രഹരിക്കുന്നതിനും ഒരേയൊരുദ്ദേശ്യമേ ഉ ായിരു ന്നുള്ളൂ. മഹാഭാരതത്തിനുവേ ി സജാതീയമായ ഒരു സാഹചര്യം ഉ ാക്കിയെടുക്കുക.

മഗധരാജ്യത്തെ ജരാസന്ധന് ര ് പെൺമക്കളു ായിരുന്നു. അഷ്ടിയും പ്രാപ്തിയും. ര ുപേരും വിവാഹം കഴിച്ചത് മധുരയിലെ അതിക്രൂരനായ രാജാവ് കംസനായിരുന്നു. ജരാസന്ധ രാജാവ് മറ്റു രാജാക്കന്മാരേയും തന്ത്രസാധനയുടെ പേരിൽ അതിക്രൂരമായി വധിക്കുമായിരുന്നു. ഈ ക്രൂരമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പൈശാചികമായ ഒരു സാഹചര്യം

സൃഷ്ടിച്ചു. അപ്പോൾ ജരാസന്ധനെ ഭൂമിയിൽ നിന്നും നിഷ്ക്കാസനം ചെയ്യേ ത് അനുപേക്ഷണീയമായിമാറി.

അക്കാലത്ത് ര ു മഹാത്മ്യമുള്ള കാര്യങ്ങൾ അത്ര എളുപ്പമായിരുന്നില്ല. 1) ജനങ്ങളെ മഹാഭാരതം (മഹത്തും ഒന്നിച്ചു ചേർന്നതുമായ ഇന്ത്യ) സ്ഥാപിച്ചെടുക്കേ തിന്റെ ആവശ്യകത മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുക്കൽ. 2) തന്റെ പിൻഗാമികൾക്ക് ആവശ്യം ആവശ്യമായ ശക്തിയും വീര്യവും പകർന്നു കൊടുത്ത് ശത്രുക്കളെ പ്രഹരിച്ച് ഒരു മഹത്തായ മഹാഭാരതം കെട്ടിപ്പടുക്കുക എന്നത്. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ആഗ്രഹിച്ചത് ധർമ്മ രാജ്യം കെട്ടിപ്പടുക്കാനാണ്. സമൂഹത്തിലെ അംഗങ്ങൾക്കെല്ലാം അവരവരുടെ സാമൂഹ്യമായ കടപ്പാടുകൾ പ്രകടമാക്കാൻ വിപുലമായ സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുന്ന ഒരു രാജ്യം. ആകാലഘട്ടത്തിൽ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണന് "സദ്വിപ്രസമാജ്" ഉ ാക്കിയെടുക്കുക എന്നത് ഒട്ടും എളുപ്പമുള്ള കാര്യമായിരുന്നില്ല.

ആഴത്തിലുള്ള ആത്മീയ വാദികളും എല്ലാറ്റിലുമുപരി മനുഷ്യരെ സ്നേഹിക്കുന്നവരും സമ്പൂർണ്ണമായി നിസ്വാർത്ഥരുമായവരെയാണ് സദ്വിപ്രന്മാർ എന്ന് വിളിക്കുന്നത്. ഭരണനിർവ്വഹണം സ്വാർത്ഥന്മാരായവരെ വിശ്വസിച്ചേൽപ്പിക്കാനാവില്ല. മനുഷ്യ വർഗ്ഗത്തിന്റെ സത്യസന്ധരായ സേവകർക്കുമാത്രമായി സർക്കാറിന്റെ അധികാരം മാറ്റിവെക്കേ താണ്.

റാഞ്ചി. 21 ഏപ്രിൽ 1968

പ്രഭാഷണം: 12

ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനൻ. പ്രബഞ്ചത്തിന്റെ കേന്ദ്രബിന്ദു.

നേരത്തെ പറഞ്ഞതുപോലെ മഹാഭാരതത്തിന്റെ ഓരോ സംഭവങ്ങളും രൂപപ്പെടുത്തിയത് ഭഗവാൻകൃഷ്ണനനാണ്. അത് യഥാർത്ഥമായതും, യഥാർത്ഥമായി തോന്നിക്കുന്നതുമായ ചരിത്രവസ്തുതകളായി ജനങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി. പഞ്ച ഭൂതാത്മകമായ ഈ പ്രപഞ്ചം വെറും പരമപുരുഷന്റെ ഭാവനമാത്രമാണ്. സൂക്ഷ്മമായ മാനസിക ഭാവങ്ങളുടെ അതിരുകവിഞ്ഞ ആഗ്രഹമാണ്. മഹാഭാരതത്തിലെ എല്ലാ കഥാപാത്രങ്ങളും പരമപുരുഷന്റെ ഭാവനയുടെ രൂപം മാത്രമാണ്. എന്നാൽ മനുഷ്യർക്ക് അത് യഥാർത്ഥ വസ്തുതകളാണ്. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനൻ ഈ നാടകത്തിൽ ഒരു പ്രത്യേകമായ വേഷം സ്വയം തിരഞ്ഞെടുത്തു. പരമപുരുഷനെ ഒരു പ്രത്യേകകാലഘട്ടത്തിലെ പ്രിതിനിധിയായി കണക്കാക്കുന്നത് ഒട്ടും യുക്തമല്ല. അദ്ദേഹം വ്യക്തിപരമായും കൂട്ടായുമുള്ള വ്യാപകമായ കൂട്ടുകെട്ടിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. എല്ലാരാജ്യത്തും എല്ലാകാലത്തും എല്ലാ സൂക്ഷ്മ ജഗത്തിലും. അദ്ദേഹം ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ജീവശക്തിയാണ്.

ഈ പ്രകടഭാവത്തിലുള്ള പ്രപഞ്ചം വളരെ വിസ്തൃത (വിശാലം) മാണെങ്കിലും അത് അനന്ത (വിരാടം)മല്ല. തത്വചിന്താപരമായി ഈ പ്രപഞ്ചം അളന്നെ

ടുക്കാവുന്നതാണെങ്കിലും വാസ്തവത്തിൽ അതത്ര എളുപ്പമുള്ള കാര്യമല്ല. വിരാട എന്ന അവസ്ഥയിൽ തത്വചിന്താപരമായോ പ്രാവർത്തികമായോ അളവ് സാധ്യമാണ്. എന്നാൽ ഈ പ്രകടീഭാവത്തിലുള്ള പ്രപഞ്ചം, സ്ഥാനസ്ഥമായ തത്വങ്ങളാൽ ബന്ധനത്തിലാവുമ്പോൾ അതിന്റേതായ പരിമിതികളു ്. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ സചേതനവും പരിവർത്തനോന്മുഖവുമായ തത്വങ്ങൾ സജീവമാകുമ്പോൾ സ്ഥാനസ്ഥമായവ നിർജ്ജീവമാകുന്നു. ഈ തത്വങ്ങൾക്കെല്ലാം അതിന്റേതായ പ്രകടീഭാവങ്ങളു ്. ആപ്രകടീഭാവം ബന്ധനങ്ങളുടേയും പരിമിതികളുടേയും രൂപത്തിലാവുന്നു.

നമ്മുടെ ഈ പ്രപഞ്ചം നിർഗുണബ്രഹ്മത്തിന്റെ ബഹിർഗ്ഗമനമാണെങ്കിലും പ്രകൃതിയുടെ സ്ഥാനസ്ഥമായ തത്വമാണെങ്കിലും അതിന് സ്വന്തമായ ഒരു കേന്ദ്ര ബിന്ദുവു ്. ഈ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ കേന്ദ്രബിന്ദു, പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ പൊക്കിൾ, ചാക്രികക്കുടം മറ്റൊരുസത്തയുടേയും ആശ്രയത്തിലല്ല. അത് തീർച്ചയായും പരമപുരുഷൻ തന്നെ, അഥവാ പുരുഷോത്തമൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ തന്നെ, ആന്തരികമായും ബാഹ്യമായും സ്വയം പ്രകടീകൃതമായ ശക്തി.

ഇവിടെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വന്തം സൃഷ്ടികളിൽ അദ്ദേഹം സ്വയം ഒരു വേഷക്കാരനായി മാറി. അത്തരം വ്യക്തിത്വത്തിനെ യാണ് ''മഹാസംഭൂതി'' എന്നു പറയുന്നത്. ഭഗവാൻ ശിവൻ അത്തരത്തിലുള്ള വ്യക്തിത്വമായിരുന്നു. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനും അതുപോലെതന്നെ. അദ്ദേഹം സമയം സ്ഥലം വ്യക്തി എന്നീ തടസ്സ

ങ്ങൾക്കും ആപേക്ഷികമായ എല്ലാറ്റിന്റേയും പരിധിക്കപ്പുറമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന് ഓരോ സൂക്ഷ്മ സത്തകളിലും ഉപകേന്ദ്രങ്ങളു ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹാസംഭൂതിയായുള്ള അവതാരസമയത്ത് ഈ ഉപകേന്ദ്രങ്ങളും വളരെ സജീവമാകുന്നു. അദ്ദേഹം മഹാസംഭൂതിയിലാണെങ്കിലും അല്ലെങ്കിലും എല്ലാ ഉപകേന്ദ്രങ്ങളേയും എപ്പോഴും നിയന്ത്രിച്ചുകൊ ിരിക്കുന്നു. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ കുട്ടിക്കാലം മുതൽക്കുതന്നെ യോഗാത്മകമായ ഗൂഢശക്തി കൈവശമായിരുന്നു. ചിലആളുകൾ വളരെ നീ കാലത്തെ സാധനക്കുശേഷമാണ് ഈശ്വരത്വംസ്വായത്തമാക്കുന്നത്. ഉദാഹരണമായി ശ്രീബുദ്ധനും അതുപോലുള്ള മറ്റുപലരും. എന്നാൽ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണന് ജനിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ദിവ്യശക്തികളുടെ മൂർത്തീകരണമായിരുന്നു. അതുകൊ ുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു ആത്മീയ ഗുരു ഉ ായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹം സ്വയം ഒരു ധർമ്മാചാര്യനായിരുന്നു. ഭഗവാൻ ശിവനും ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനും ഒരേ സത്തയുടെ വ്യത്യസ്ത ഭാവങ്ങളാണ്. എന്നാൽ ഇവർ തമ്മിൽ ഏതാ ് മുവ്വായിരത്തി അഞ്ഞൂറ് വർഷത്തെ വ്യത്യാസമു ്. ര ുപേരും മഹാസംഭൂതികളായിരുന്നു. ജീവാത്മാക്കളാണ് അവരുടെ ഉപകേന്ദ്രങ്ങൾ. അഥവാ ജീവിക്കുന്ന മനുഷ്യശരീരത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ച അന്തകരണസത്ത.

പരമപുരുഷനും വ്യക്തിമനസ്സും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെ “ഓതയോഗ” എന്നുപറയുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യാപനശക്തിയോടെയുള്ള സമൂഹവുമായുള്ള കൂടിച്ചേരലിനെ “പ്രോതയോഗ” എന്നും പറയു

ന്നു. മനുഷ്യരൂപത്തിലുള്ള ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ–ചരിത്രപരമായ കൃഷ്ണൻ–സ്വയം ഒരുപകേന്ദ്രമാണ്.

പരമപുരുഷൻ എല്ലാ മനുഷ്യരുടേയും പ്രവർത്തനങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന അഖണ്ഡമായ പരമ നിയന്ത്രേതാവാണ്. ഈ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട പ്രപഞ്ചത്തിൽ ഓരോ സത്തയും മറ്റൊരു സത്തയെ ആകർഷിക്കുന്നു. ആകർഷണം ഒരു പ്രകൃതി നിയമമാണ്. വികർഷണമാകട്ടെ നിഷേധ രൂപത്തിലുള്ള ആകർഷണവും.

ഒരാൾ അതിസൂക്ഷ്മമായ സത്തകളിലേക്കാകർഷിക്കപ്പെടുന്നതായി അനുഭവപ്പെടുമെങ്കിലും പരുക്കനായ വസ്തുതകളിലേക്കുള്ള ആകർഷണം ഒട്ടും അനുഭവപ്പെടില്ല. മനുഷ്യജീവികൾക്ക് നിയമപരമായി ശ്രീകൃഷ്ണനിലേക്ക് കൂടുതൽ ആകർഷണം അനുഭവപ്പെടുന്നു. കാരണം അദ്ദേഹം പരമമായ ആനന്ദത്തിന്റെ സംഭരണിയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപ്രതിഹതമായ ആകർഷണം ജനങ്ങളെ ഭ്രാന്തുപിടിപ്പിക്കുന്നു. അതുകൊ ാണദ്ദേഹത്തെ "കൃഷ്ണ" എന്നുവളിക്കുന്നത്. അതായത് മറ്റുള്ളവരെ തന്നിലേക്ക് ആകർഷിക്കുന്നു. കൃഷ്ണന് മറ്റൊരർത്ഥവുമു ്.മററുള്ളവരുടനില നിൽപ്പിന് കാരണക്കാരൻ എന്ന്. (അദ്ദേഹം നില നിൽക്കുന്നതിനാൽ ഞാനും നിലനിൽക്കുന്നു). മനുഷ്യന്റെ ബുദ്ധി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമ്മാനമാണ്. മനുഷ്യമനസ്സ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമ്മാനമാണ്. മനുഷ്യ ശരീരത്തിന്റെ ഓരോ അവയവവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമ്മാനമാണ്. ഒരിക്കൽ മനസ്സ് ശരീരത്തെ വേർപിരിയും. അതിനുശേഷം ശരീരം ശിഥിലമാകുന്നു.ഓരോ നേരിയ ആദിമകോശങ്ങൾ പോലും ഉപകേന്ദ്രങ്ങളായി

പ്രവർത്തിക്കുകയും അത് പ്രധാന കേന്ദ്രത്തെ ചുറ്റു കയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഓരോ കോശത്തി ന്റേയും നിലനിൽപ്പ് സമ്പൂർണ്ണമായും കൃഷ്ണനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു.

റാഞ്ചി.28, ഏപ്രിൽ 1968

പ്രഭാഷണം. 13

മഹാസംഭൂതി കൃഷ്ണൻ

ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ സർവ്വ പ്രധാനമായി ഒരു ആത്മീയ സത്തയാണ്. എന്നാൽ ഭാഗ്യവശാൽ സാധാ രണ ജനങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹത്തെ മനുഷ്യരൂപത്തിൽ ദർശിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. ഓരോ രൂപത്തിനും ഒരു മധ്യ ബിന്ദുവു ായിരിക്കും (കേന്ദ്രം) അതിന് ധാരാളം ഉപ കേന്ദ്രങ്ങളും ഉ ായിരിക്കും.

മനുഷ്യന്റെ നിലനിൽപ്പിന്റെ മുഖ്യഭാഗവും മാനസി കമാണ്. ഒരു ചെറിയ ഭാഗം മാത്രമെ ഭൗതികമായി വരുന്നുള്ളൂ. അവികസിതമായ മനുഷ്യൻ ഒരു വലിയ പ്രശ്നമാണ്. മനുഷ്യനെന്നും തന്റെ രൂപം പ്രാപ്തമാ യിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. അവനോ അവൾക്കോ പരിണ മിക്കുന്ന മനസ്സാണുള്ളത്. അല്ലെങ്കിൽ അവനേയോ അവളേയോ നമുക്ക് മനുഷ്യൻ എന്നു വിളിക്കാൻ കഴി യില്ല.

എല്ലാ ഉപകേന്ദ്രങ്ങളേയും നിയന്ത്രിക്കുന്നത് ജഗദ്വിഷയമായ ഒരു കേന്ദ്രബിന്ദുവാണ്. അതു തന്നെയാണ് ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ. എന്നാൽ ഉപകേന്ദ്രങ്ങളൊന്നും ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനല്ല. സഹസ്രാര ചക്രം (പീനിയൽ ഗ്ലാന്റ്സ്) മനുഷ്യ ശരീരത്തെ സമ്പൂർണ്ണമായി നിയന്ത്രിക്കുന്നു. ഓരോ സത്തക്കും, ഏക കോശജീവിയാകട്ടെ ബഹുകോശ ജീവിയാകട്ടെ, ഏതാനും ഉപകേന്ദ്രങ്ങളു ായിരിക്കും. അവ അടിസ്ഥാനപരമായി സങ്കൽപ്പ ശക്തി കേന്ദ്രമായിരിക്കും. ഈ നിയന്ത്രണകേന്ദ്രം നാഡീകോശങ്ങളേയും നാഡീഞരമ്പുകളേയും ബാധിക്കുന്നു. അപ്രകാരമുള്ള നാഡീ കോശങ്ങളേയും ഞരമ്പുകളേയും മനസ്സിനേയും ബാധിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള അസംസ്കൃതമായ മനസ്സ് സൂക്ഷ്മമനസ്സായിമാറുന്നു.

ചിലപ്പോൾ സാധന അനുഷ്ഠിക്കുമ്പോൾ സൂക്ഷ്മമായതും സചേതനവുമായ ഒരു ബന്ധം മനസ്സും അന്തർബോധവും തമ്മിൽ ഉ ാവുന്നു. എത്രക ് അടുത്ത ബന്ധമാകുന്നുവോ അത്രയും നല്ല ആത്മീയ സാക്ഷാത്കാരം നേടാനാവുന്നു. ആത്മീയ സാഫല്യം ആഗ്രഹിക്കുന്നവനും അല്ലാത്തവനും തമ്മിലുള്ള അടിസ്ഥാന വിത്യാസം ഇതാണ്. വ്യക്തി മനസ്സും വിശ്വമനസ്സും തമ്മിലുള്ള ഈ ശാസ്ത്രീയവും ക്രമാനുഗതവുമായ ബന്ധമാണ് യോഗ എന്നറിയപ്പെടുന്നത്.

ചക്രങ്ങളിലുള്ള നിയന്ത്രണത്തിനുളഅള വ്യത്യാസമനുസരിച്ച് ആത്മീയ സാധന ര ു രീതിയിൽ പരിഗണിക്കാം. 1) ഗ്രന്ഥികളിലെ ഹോർമോൺ പ്രവാഹത്തെ നിയന്ത്രിക്കുകയും, ചക്രങ്ങളിലെ നിയന്ത്രണ

കേന്ദ്രങ്ങളെ ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്ന രീതിയെ ഹഠയോഗ എന്നറിയപ്പെടുന്നു. കാരണം അത് കൂടുതലും ശാരീരികമാണ്. ഈ ശാസ്ത്രം സ്വഭാവസബ്ന്ധമായി നോക്കുമ്പോൾ ബഹിർമുഖമാണ്. അനന്തരഫലമായി അത് അവിദ്യാതന്ത്രത്തിന്റെ ഭാഗമായി മാറുന്നു. 2) ഒരാളുടെ മനസ്സ് ശ്രീകൃഷ്ണന് സമർപ്പിക്കുക. ഇത് അന്തർമുഖമാണ്. സ്വഭാവപരമായി സമ്പൂർണ്ണ സമർപ്പണമാണ്. അത് വിദ്യാതന്ത്രത്തിന്റെ ഭാഗവുമാണ്. സമ്പൂർണ്ണമായി മാനസികശാരീരിക സത്തകൾ സ്വയം പരമപുരുഷന് സമർപ്പിക്കുന്നതാണ് ശരിയായ സാധന.

ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനും ജീവാത്മാവും തമ്മിലുള്ള കൂടിച്ചേരൽ നടക്കുന്നത് സഹസ്രാരചക്രത്തിലാണ്. പീനൽ ഗ്ലാൻസിന്റെ തൊട്ടുതാഴെ.

ഓരോ ഉപകേന്ദ്രവും തൊട്ടടുത്ത ഉപകേന്ദ്രവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടുകിടക്കുന്നു. ര ു ചക്രങ്ങളെയെടുത്തു നോക്കുമ്പോൾ താഴെയുള്ളത് താരതമ്യേന അസംസ്കൃതമായിരിക്കും. ഓരോ ചക്രത്തിന്റെയും ഭൗതികമായ നിയന്ത്രണം അതേ ബിന്ദുവിലാണ്. എന്നാൽ അന്തർഗതമായ നിയന്ത്രണം അതിനുതൊട്ടു മുകളിലുള്ള ചക്രത്തിലാണ്. ഉദാഹരണമായി സ്വാധിഷ്ഠാന ചക്രത്തിൽ ബന്ധിപ്പിച്ചവയാണെങ്കിലും അതിന്റെ ആശയപരമായും വസ്തുതാപരമായ നിയന്ത്രണം മണിപൂരചക്രത്തിലാണ്. സഹസ്രാര ചക്രത്തിലെ പീനിയൽ ഗ്ലാന്റ് പരുക്കനായ ഭൗതികനിയന്ത്രണം പ്രകടമാക്കുന്നില്ല. അതുകൊ ാണത് പരിപൂർണ്ണ

മായും ആത്മീയ സ്വഭാവമുള്ളതായി നിലനിൽക്കുന്നത്.

ഈ ബിന്ദു അതി സൂക്ഷ്മമായ മാനസിക ബിന്ദുവാണ്. അവിടെയുള്ള പരമശിവൻ വളരെ സൂക്ഷ്മമായ അവസ്ഥയിലാണ്. സംശുദ്ധമായ ഞാനെന്ന ബോധമാണ് രാധാശക്തിയുടെ ഈ ആകസ്മികമായ ഉൽപ്പത്തി സ്ഥാനം.സാധനയുടെ ശക്തികാരണം രാധാശക്തിയുടെ ആകസ്മികപ്രഭാവസ്ഥാനം പരമപുരുഷനുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുന്നു. ഭഗവാൻ കൃഷ്ണൻ ഓരോ മനുഷ്യരൂപത്തിന്റെയും പിറ്റ്യൂട്ടറിഗ്ലാന്റ്സ് (ശ്രാവഗ്രന്ഥി) നന്നായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നു. എപ്പോഴാണോ ഭഗവാൻ കൃഷ്ണനും വ്യക്തി മനസ്സും തമ്മിൽ നേരിട്ടുള്ള ബന്ധം സുദൃഢമാകുന്നത് അപ്പോൾ മനുഷ്യർക്ക് മോചനം ലഭിക്കുന്നു. ഇതിന് മനസ്സ് സമ്പൂർണ്ണമായും ശുദ്ധമായിരിക്കണം. ചില പ്രത്യേക അവസരങ്ങളിൽ ആജ്ഞാചക്രം പരമപുരുഷനുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ മനുഷ്യന്റെ കേന്ദ്രവും ഉപകേന്ദ്രങ്ങളും നേരിട്ടും അല്ലാതെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നു. പരമാത്മാവായ ശ്രീകൃഷ്ണൻ മാനസിക ആത്മീയ ആശയങ്ങളേയും നിയന്ത്രിക്കുന്നു. സാധകന്മാർക്ക് ഒരേയൊരു ധർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കാനുള്ളത്, ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമ്മുടെ ഭൗതിക ഉപകേന്ദ്രങ്ങളെ ശക്തിപ്പെടുത്തി സമ്പൂർണ്ണമായി സമർപ്പിക്കുക എന്നതു മാത്രമാണ്. അദ്ദേഹം സൂക്ഷ്മ ജഗത്തുമായുള്ള സമ്പർക്കം സംരക്ഷിക്കുന്നു. ഒന്നുകിൽ മഹാസംഭൂതിയെന്ന നിലയിൽ

അല്ലങ്കിൽ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ കേന്ദ്ര ബിന്ദുവെന്ന നില യിൽ.

റാഞ്ചി 5 മെയ് 1965

അവസാനം

--------------- X -------------

അറിയിപ്പ

ഹഠയോഗത്താൽ ശാരീരിക വികാസം സാധ്യമാകുന്നു. രാജയോഗത്തതാൽ ശാരീരികവും, മാനസികവും, ആത്മീയവുമായ വികാസം സാധ്യമാകുന്നു, എന്നാൽ ഒരാളിൽ ഭക്തിഭാവം ഉണർത്തുവാൻ അതന് കഴിയില്ല.

രാജാധിരാജയോഗ ത്താൽ ശാരീരിക, മാനസിക, ആത്മീയ വികാസം സാധ്യമാവുകയും, ഭക്തിഭാവം ഉണരുകയും ചെയ്യുന്നു. രാജാധിരാജയോഗ പരിശീലനംകോണ്ട് സാധകന വിമുക്തി കരഗതമാകുന്നു.

ആനന്ദമാർഗ ആചാര്യർ പ്രതിഫലം പറ്റാതെ രാജാധിരാജയോഗം പഠിപ്പികുന്നു, ആർക്കും അത് പഠിക്കാവുന്നതും, വസതിയിൽവച്ച് പരിശീലിക്കാവുന്നതുമാണ്.

Contacts

1. Kozhikode:

a. Sethumadhavan - 93875 22399

b. Raju K K - 98471 42574

2. Thrissur:

a. Babu Thayyil - 9495169061

b. Jyotish - 9446345715

3. Ernakulam:

a. Padmanabhan- 9847633331

b. Ramkumar - 9388604260

Address Central:

Ananda Marga Pracaraka Samgha
VIP Nagar, Tiljala, Kolkata -100
Phone : 033 - 23451274

Address Local:

1. Ananda Marga Ashram,
(Near Railway level crossing)

Nedupuzha, Thrissur, Kerala
Contact : 9388353604

2. Ananda Marga Ashram
Kottakurumba Temple Road
Ramanattukara; Kozhikode; Kerala
Contact: 7558028519; 9847734729

3.Ananda Marga Ashram (Lady managed)
Edakkadu, West Hill, Athanikkal,
Kozhikode, Kerala
Contact : 7004906626, 7559859532

4. Ananda Marga Ashram (Lady managed)
Shanti Vihar, Manuelson's Housing Colony
Pottore, Thrissur, Kerala
Contact : 8075607728, 9074064529

5. Ananda Marga School (Lady managed)

South Chitoor(PO) ; Kochi -27.
Near Krishna Temple.
Rail station: Ernakulam Town.
Contact: 9037388657, 7012059203

6. Ananada Marga Primary School
Muttathara, Manacaud P.O.
Thiruvanandthapuram
Near Vaduvoth Temple.
Contact: 7306806742, 9539034448

7. Ananda Marga Ashram
Chattambirswami Road
Poojappura, Thiruvananthapuram
Contact: 9620648627